Poštnina plačana v gotovini

SLOVENSKI JADRAN

LETO II, ŠTEV. 51 | Koper, petek 18. decembra 1953 | POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

O delu mladine

Zadnja leta naše zgodovine nosijo brez dvoma neizbrisen pečat delovnih rok naše mladine, bodisi ko je šlo za to, da se izžene okupator iz naših tal, bodisi ko je šlo za to, da se hitro obnovo dvigne opustošena zemlja iz ruševin, ki jih je sovražnik pustil za seboj.

Mladina je vložila vse svoje sile v napore za nadaljno materialno izgradnjo in demokratizacijo naše zemlje in pri tem je razumela to, kar preveva vse naše napore in kar je tudi osnova naših uspehov, da je njena bodočnost v njenih lastnih rokah in odvisna od tega, kako se bo znala vključiti v našo novo družbeno življenje.

Pri vsem tem ne gre samo za to, kar se ponekod smatra za edino nalogo mladinskih organizacij, da se razvija kulturna, prosvetna in športna aktivnost mladine, ampak je posvečati treba največjo pažnjo udeležbi mladine pri družbenem upravljanju našega gospodarstva in njeni vzgoji v vsakdanji borbi za nadaljnji razvoj naše socialistične demokracije, za polno udeležbo mladine v našem družbeno-političnem življenju.

Ce pogledamo, kakšna je udeležba mladine pri upravljanju našega gospodarstva, udeležba v delavskih svetih in upravnih odborih podjetij bomo opazili, da ta udeležba ne samo ni zadostna, ampak, v kolikor obstaja ni taka, kot bi si jo želeli. Pri mladincih opažamo pomanjkanje potrebne zainteresiranosti za gospodarske probleme svojega kolektiva in pomanjkanje želje po lastni izobrazbi, ki bi njim samim dajala možnost učinkovitejšega poseganja v upravljanje.

Da mladina vidi in ocenjuje napake in uspehe, ki jih doživlja na svojem delovnem področju, je najbolj jasno pokazalo posvetovanje mladincev — delavcev iz raznih industrijskih obratov. Vendar niti v enem primeru ni bilo opaziti kakršnekoli poteze ali dejavnosti, ki bi imela za cilj, da se ugotovljene nepravilnosti z angažiranjem, če bi bilo to potrebno, mladinske organizacije, z iznašanjem na sestankih delavskih svetov — odpravi in o njih diskutira.

Ceprav so iznašali primere administrativnega upravljanja v podjetjih in upravljanja iz pisarn, primeri nepravilnega postopanja upravnega in administrativnega osebja napram delavcem itd., vendar niso ničesar ali skoro ničesar napravili, da bi se stanje popravilo, odnosno krivci klicali na odgovornost.

Borba proti birokraciji, ki še gnezdi v naših podjetjih, ki se odraža v težnjah, da ljudski odbori rešujejo posamezne probleme mimo zbora volilcev, da posamezni upravniki zadrug, samovoljno, mimo članov zadrug, odločajo, je naloga, mimo katere ne morejo naše mladinske organizacije.

Problem vajencev, njihovega usposabljanja za poklic, njihovega materialnega položaja itd. je bil večkrat predmet člankov našega časopisja, kakor tudi sestankov in razprav v mladinski organizaciji sami. Vendar ali ni ostalo vse to prizadevanje samo zunanji izraz, brez praktičnih posledic?

Mladina je ona sila v naši družbi, ki nosi najmanj starega za seboj, njeno življenje in udejstvovanje se začenja v novi socialistični Jugoslaviji, zato mora biti tudi njena borba za delavsko samoupravljanje, borba proti birokraciji, osnovni in tudi njeni v novi Jugoslaviji ustvarjeni mentaliteti najbližji in najbolj občuteni cilj za dosego katerega mora vložiti sve svoje sile.

Mladina na vasi bo lahko svoje probleme reševala in rešila, probleme, ki so povezani z modernizacijo in mehanizacijo našega kmetijstva, samo če se bo zalagala za večjo izobrazbo in večjo tehnično kulturo.

Bilo je mnogo sestankov po vaseh, organizirala so se predavanja in športna društva, nekje z večjim, drugod z manjšim uspehom. Ko pa pogledamo, kakšna je bila udeležba mladine na večernih kmetijskih nadaljevalnih tečajih bomo ugotovili, da je bila ta zelo nizka, podpovprečna.

Kaj mladina na vasi bere? S čim se v prostem času bavi? Tu bi se dalo in se mora marsikaj storiti in marsikaj popraviti.

Opažamo živo težnjo med našo kmečko mladino po zapuščanju dela na polju in bežanja v mesta za zaslužkom, ki je včasih sumljiv. To se skuša opravičiti z objektivnimi vzroki, ki pa nedvomno ne morejo dati v celoti zadovoljivega odgovora na vprašanje.

Živahno gibanje je opaziti med našo srednješolsko mladino, zlasti po zadnjem posvetovanju srednješolske mladine v Ljubljani.

Vprašanje šolskega programa, vprašanje odnosov med dijakom in vzgojiteljem. Vprašanja, ki se gibajo okrog tega, kaj dijak sme in česar dijak ne sme itd. vse to danes naša dijaška mladina živahno diskutira. Kje so vzroki?

Ni birokracija privilegij samo nekaterih ustanov, podjetij itd., svoje gnezdo najde in je našla tudi v naših prosvetnih ustanovah, šolah.

Vladimir Bakarić v svojem govoru med drugim pravi: »Ce gledamo, kje je v pedagogiji center birokracije potem bomo videli, da se in danes javlja prav v šolah, v pedagoških ustanovah in da je njen glavni izraz nehumani odnos napram objektu pedagoškega delovanja — napram dijaku.«

Dijak naj ne bo samo predmet vzgojiteljevega zanimanja, ampak predvsem človek z vsemi svojimi pravicami in dolžnostmi.

Brez dvoma imamo tudi pri nas take in podobne pojave, o katerih je nujno treba razpravljati in jih tudi odpravljati.

Vsako administrativno reševanje vzgojnih problemov, vsako zaviranje svobodnega izražanja dijakov in odtegovanja šolskih problemov od »vmešavanja« družbenih organov in organizacij ima nujno za posledico birokracijo v odnosu med dijakom in učiteljem.

Pri vsem tem seveda ne smemo dopustiti, da nekateri negativni elementi izkoristijo borbo proti birokraciji v šoli za borbo proti izpolnjevanju dolžnosti do učenja in za borbo proti potrebni disciplini v šolah in šolskih ustanovah.

Problemi nepravilnih odnosov študirajoče mladine obstajajo in jih je nujno rešiti. Mladinska organizacija na srednji šoli ima pred seboj važno nalogo, ki jo mora izpolniti skupaj z ostalimi odgovarjajočimi organizacijami.

F. S.

V koprskem pristanišču

Mirno valovi naš Jadran. Tudi Slovenci smo spet postali pomorščaki. Ne bo dolgo, ko bodo v naših zalivih in v naših lukah pristajale naše ladje z našimi mornarji.

Tržaško vprašanje na izhodiščni točki?

Zopet je teden dni za nami, a na Zapadu ni nič novega, vsaj glede tržaškega vprašanja. Več bi bilo mogoče poročati iz Trsta, oziroma njegove okolice. Pred dnevi je namreč italijansko obrambno ministrstvo pozvalo prebivalce cone A, naj se prijavljajo za službo v italijanskem vojnem letalstvu, čeprav italijanske oblasti nimajo nobene pravice novačiti na tem ozemlju za svoje oborožene sile. Ta poziv je tudi v natečaju, ki ga je objavil v soboto zjutaj iredentistični tisk, po katerem naj bi vsi prijavljeni obiskovali posebno šolo za vojno letalstvo. Zdravniški pregled prijavljenih bo v Milanu, vojaške vaje pa na

Vidali se pridno poslužuje svoje nove oblike političnega dela — škvader.

letališču v Ronkah. Posebno pozornost v tej objavi vzbuja navodilo, po katerem se lahko vsi zainteresirani obrnejo na »center za pomoč aeronavtičnemu osebju«, katerega sedež je v Trstu.

Objava teh podatkov nam vnovič dokazuje, da so v Trstu italijanske vojaške ustanove, oziroma ustanove, ki se ukvarjajo s temi posli v imenu rimskih vojaških ustanov. Doslej so v angloameriški vojaški upravi že večkrat zatrkali, da so v Trstu takšne ustanove, oziroma trdili, da zanje ne vedo. Po določbah mirovne pogodbe nima Italija pravice vzdrževati kakršnekoli vojaške ustanove na STO. Medtem ko angloameriška vojaška uprava take in podobne stvari dopušča in celo dovoljuje, pa so Slovenci in Hrvati še zmerom izpostavljeni raznarodovalni politiki. Naš živelj še vedno ni dobil tistih pravic, ki so mu zajamčene po določbah mirovne pogodbe.

Vodja tržaških kominformistov Vidali je zopet poskrbel, da tudi danes ne moremo mimo njega. Na sestanku svojih pristašev je ponovno zahteval, naj na Tržaškem ozemlju pod nadzorstvom OZN izvedejo plebiscit, na katerem bi glasovali le o priključitvi Italiji, ali pa za upostavitev neodvisnosti. Na vprašanja nekaterih novinarjev, za kaj bi se odločila njegova stranka, Vidali ni hotel odgovoriti, trdeč, da bi v primeru plebiscita sklical kongres, ki bi moral o tem odločiti. Tržaško delovno ljudstvo pa dobro ve, da bi Vidali s pomočjo svojega aparata in škvader poskrbel, da bi bili na takšen kongres »izvoljeni« samo tisti, ki so za priključitev k Italiji. Še bolje pa tržaško delovno ljudstvo ve, da je Vidali s ponovnimi zahtevami po »plebiscitu« vnovič pokazal svoje sovraštvo proti tržaškim Slovencem ter njihovim narodnim čustvom in težnjam.

Na tem sestanku je kominformistični vodja tudi zagrozil, da bo pozval voditelje ostalih krajevnih iredentističnih organizacij, naj razglase skupno generalno stavko v času, ko bo prišlo do morebitne konference petih o tržaškem vprašanju. Ali bi lahko pričakovali od Vidalija kaj drugega?

Tudi to, da je Varnostni svet ponovno odložil razpravo o tržaškem vprašanju, nas prav nič ne preseneča. Odložitev je predlagal ameriški, pridružil pa se mu je britanski delegat, ki je omenil umik jugoslovanskih in italijanskih čet z meje in dejal, da je to spodbujajoč element za nadaljnji razvoj odnosov med obema prizadetima državama.

Nepopustljivo stališče italijanske vlade in politika zahodnih držav sta vrnila tržaško vprašanje na izhodiščno točko. Zahodne države povezujejo namreč rešitev tržaškega vprašanja s cilji svoje politike, da o Italiji ne govorimo. Posebno značilno je pri tem stališče Francije, ki se je po zloglasnem sklepu od 8. oktobra, pri katerem ni sodelovala, pojavila kot »nevtralni« posredovalec, da bi to svoje posredovanje v resnici izkoristila za zavlačevanje rešitve tržaškega vprašanja. Danes je namreč že javna tajnost, da Francija zavlačuje z ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti. Zato je Francija izkoristila stališče Italije, ki izsiljuje Zahod s tem, da povezuje ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti z zanjo ugodno rešitvijo tržaškega vprašanja, za dosego svojih ciljev. Na koncu vseh koncev se stari in preizkušeni imperialisti vselej znajdejo v bratskem objemu.

V ponedeljek se je začelo v Parizu zasedanje atlantskega sveta. Italijanski ministrski predsednik je po svoji stari navadi skušal zainteresirati za tržaško vprašanje čim večji krog udeležencev konference. V Italiji so se sicer minuli teden širili glasovi, da se bo Pella sestal z zunanjimi ministri zahodnih sil na skupni seji o Trstu, toda to je bilo le po onem znanem srbskem pregovoru »što je babi milo, to se babi snilo«. Pač pa se je Pella sestal s francoskim zunanjim ministrom Bidaultom, za škrice pa je lovil tudi Edena in Dullesa.

In zaključek po vseh teh dogodkih zadnjega tedna? Tržaško vprašanje je zopet na izhodiščni točki, čeprav je Jugoslavija pokazala toliko dobre volje za njegovo rešitev in dala toliko konstruktivnih in sprejemljivih predlogov, da več niti ni mogoče od nje zahtevati.

Sprehod po svetu

Ultimat Dullesa v Parizu

Svet je z večjo ali manjšo radovednostjo pričakal začetek zasedanja sveta ministrov severnoatlantskega pakta. Svečani del otvoritve je bil javen, nadaljevanje pa je potekalo za zaprtimi vrati. Pokazalo se je, da je bilo vzlic tradicionalnemu dnevnemu redu vprašanje evropske vojske, natančneje rečeno, vprašanje obotavljanje Francije, da bi privolila v njo, glavni predmet začetka zasedanja sveta ministrov severnoatlantskega pakta.

Poročila pravijo, da je John Foster Dulles na tiskovni konferenci v torek z odkritosrčnostjo in nedvoumnostjo, kakršno bi redko našli v novejši diplomatski zgodovini, pojasnil temelje ameriške politične strategije v Evropi. To strategijo je pojasnil v alternativi, ki ne dopušča več nobenega dvoma: ali evropska vojska ali ameriška »periferna obramba«. Njegove izjave so izzvenele tako, naj se Francija brez odlašanja odloči med evropsko vojsko ter »tragično in fundamentalno revizijo« zunanje politike ZDA.

KONFERENCA ŠTIRIH — PRELOŽENA?

Širijo se glasovi in del političnih opazovalcev sodi, da bo Moskva v odgovoru na povabilo na konferenco v Berlinu predložila, naj pričetek konference prelože za nekaj dni. Pri tem se sklicujejo na »Pravdo«, ki je v svojem komentarju izrazila prepričanje, da 4. januar ne more ustrezati Franciji, ki bo prav tiste dni zaradi volitev predsednika republike brez vsake vlade.

SPET USPELA STAVKA V ITALIJI

Stavka industrijskih delavcev, ki sta jo proglasila krščansko-socialni sindikat CISL in kominformovska CGIL, je po poročilih obeh sindikatov popolnoma uspela. Baje je stavkalo povprečno 90 do 95 odstotkov delavstva in se tem še enkrat zahtevalo, da se čimprej rešijo najbolj pereča socialna vprašanja. Skoraj popolna je bila stavka v Milanu, Genovi, Bologni, Firencah, Benetkah, Modeni, Reggio Emmiliji, Livornu, La Speziji, v Savoni in drugih mestih.

NOVO PREDSEDSTVO DONAVSKE KOMISIJE

Na torkovi plenarni seji Donavske komisije so sklenili, da se sedež Donavske komisije preseli iz Galca v Budimpešto. Na isti seji so za novega predsednika komisije izvolili madžarskega predstavnika Sika. Za podpredsednika komisije je bil izvoljen bolgarski predstavnik Genov, za sekretarja Donavske komisije pa jugoslovanski pooblaščeni minister Dragoje Djurič.

V nadaljevanju seje je bil soglasno sprejet skupni jugoslovansko-madžarski predlog, po katerem pooblašča komisija predsednika in sekretarja, da zahteva od madžarskih oblasti, naj — če mogoče — do 1. aprila 1954 omogočijo preselitev Donavske komisije v Pešto.

Atomska doba - na vidiku

Predlog predsednika Eisenhowerja o atomski skupnosti pod okriljem OZN, o katerem smo poročali že v prejšnji številki, je naletel v svetovni javnosti na izreden odmev. Jedro njegovega predloga je v tem, da bi atomsko vedo in gradivo uporabljali v miroljubne namene.

Pozabiti pa ne smemo, da se doba, v kateri je padel ta predlog, nenavadno ujema s potrebami Eisenhowerjeve zunanje in notranje politike. Gre namreč za vprašanje ugleda predsednika Eisenhowerja, oziroma vprašanje, ki ga je že pred nekaj meseci zastavil voditelj britanskih laburistov Attlee: kdo je predsednik ZDA, Eisenhower ali

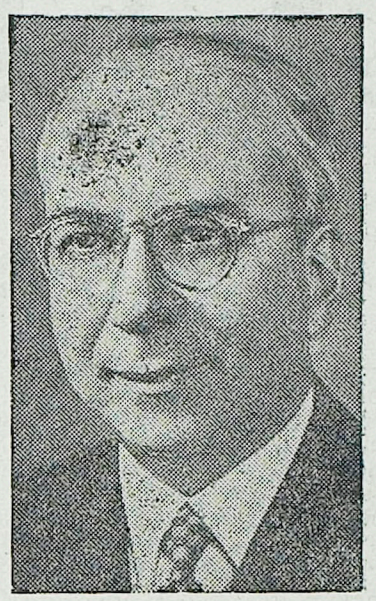

Predsednik ameriške komisije za atomsko energijo in posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja v zadevah atomske energije L. L. Strauss

McChatry? Pred zunanjim svetom utegne biti ta Eisenhowerjeva pobuda samo v prid boja za priljubljenost Amerike v svetu, ki je zadnja leta močno omajana. Odgovor Moskve na to pobudo je prav takšen, kakršnega so pričakovali pristaši politike »močne roke«. Po moskovskem mnenju sploh ni mogoče govoriti o miroljubni uporabi atomske energije tako dolgo, dokler ne bodo brezpogojno prepovedali atomskega orožja in dokler le-to ne bo prešlo pod najstrožje nadzorstvo. Zavračanje Eiesnhowerjevega predloga z malone neuresničljivimi nasprotnimi predlogi dokazuje predvsem to, da se Moskva pri atomskih raziskovanjih še ne čuti enako močna kot ZDA in da sodi, da bi ZDA izrabile svojo atomsko premoč tudi na miroljubnem inudstrijskem področju za nadaljnjo krepitev vpliva na svetu. Pač pa zadaja Eisenhowerjeva pobuda nedvomno udarec desnemu krilu njegove stranke in krepi njegov osebni vpliv v boju Eisenhower: McCharty, obenem pa omogoča vladi ZDA, da strah pred morebitnim sovjetskim napadom z atomskim orožjem izrabi za primer, če bi sovjetska vlada v bodoče zavračala še »trdnejšo« zunanjo politiko.

Naj bo tako ali drugače, mi vemo, da bo o novi zlati atomski dobi, s katero se dozdevno začenja Eisenhowerjev predlog o ustanovitvi mednarodne atomske agencije, mogoče govoriti šele takrat, ko bo to zamisel spremljala politika popuščanja, miru in spoštovanja volje drugih narodov, da si zagotove svobodo in enakopravnost. Kajti, če sodimo po razgovorih v Pan Mun Jomu, Indokini, vprašanju Nemčije in v naši neposredni bližini po tržaškem vprašanju, potem smo glede nove zlate atomske dobe lahko še precej črnogledi.

HO ŠI MINH PONOVNO PONUDIL ROKO V SPRAVO

Ho Ši Minh je objavil poslanico vietnamskemu ljudstvu, v kateri izjavlja: »Če francoska vlada želi sklenitti premirje s pogajanji, če hoče rešiti vietnamsko vprašanje z miroljubnimi sredstvi, sta ljudstvo in vlada Vitenama pripravljena pogajati se.«

V Parizu pravijo v zvezi s temi izjavami, da je Ho Ši Minh samo ponovil glavne dele intervjuva, ki ga je pred tremi tedni objavil neki švedski list. Pooblaščeni krogi izjavljajo, da niso doslej dobili nobenega uradnega sporočila po poslaništvu katerekoli nevtralne države ali pa po drugi diplomatski poti. (Beri sestavek o Ho Ši Minhu in Vietnamu na 6.—7. strani!)

OKNO V SVET

Kakor smo že poročali, je nasledil bivšega avstrijskega zunanjega ministra dr. Karla Gruberja nekdanji zvezni kancler inž. Leopold Figl (na sliki levo s klobukom v roki). Po mnenju sedanjega avstrijskega kanclerja inž. Julija Raaba, ki ga prav tako vidimo na tej sliki, je inž. Figl osebnost, ki bo kos sedanjim zunanjepolitičnim problemom naše severne sosede. — Iz Beograda. Jatagan Malo, zadnje ostanke nekdanjega središča siromštva in bolezni, podirajo, rušijo, prebivalce - cigane pa selijo v spodobna stanovanja. Stari Beograd se umika novemu Beogradu, ki ga lahko simbolizira Trg republike z mnogimi reprezentančnimi ustanovami, kakor so Narodni muzej, Narodno gledališče, Centralni dom JLA, Knjažev spomenik itd. (naša slika v sredi). — Kakor so naši bralci že razbrali iz raznih dnevnikov in radijskih poročil, politični barometer v Ameriki zadnje čase pada — v škodo republikancev. Tudi na občinskih volitvah v ZDA so pred časom demokrati izvojevali presenetljive uspehe. Na naši sliki (desno) vidimo novega župana Boba Wagnerja z njegovo družino, ki jo imenujejo »Demokratska družina New Yorka št. 1«.

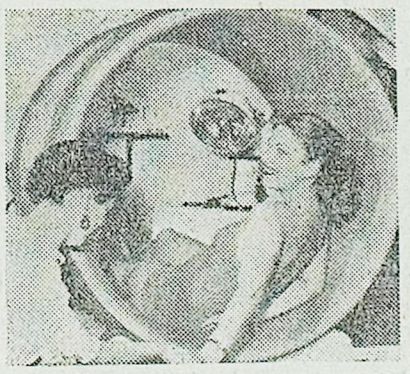

Naša slika levo prikazuje bivšega svetovnega boksarskega prvaka Joea Louisa z njegovo tretjo ženo na matičnem uradu. Marsikdo bo porekel, da je bil Joe že trikrat poročen. To je res in ni res, kajti Marvo Trotter, svojo »drugo«, je namreč dvakrat poročil. Greta Starks iz Detroita, ki ima barvo obraza podobno beli kavi, je izjavila po poroki: »Sem njegova zadnja žena!« Videli bomo, če je to res. — Ingrid Bergmann (slika v sredi) je nastopila po dolgih letih zopet v gledališču, in sicer v Neaplju Kakor v filmu, je bila tudi tokrat režija v rokah njenega soproga Roberta Rosselinija. Mi bomo videli kmalu Ingrid Bergmannovo v filmu »Slavolok zmage« po romanu E. M. Remarqua, ki izhaja v »Slovenskem poročevalcu«. — Moderni Diogenes? Nikakor ne! (slika desno) Le aparat za pomlajevanje, ki so ga sestavili v Monakovem. Aparat »pomlajuje« s pomočjo vrteče masaže in višinskega sonca. Pravijo, da so prve žene, ki so se ga poslužile, izgubile osem do deset kilogramov teže.

Naloge novega zbora proizvajalcev v Kopru

Novi Zbor proizvajalcev koprskega okraja, ki je bil izvoljen preteklo soboto in nedeljo, čaka sedaj važna in odgovorna naloga: čim se bo konstituiral in izvolil svoje organe, bo začel razpravljati o družbenem načrtu ter o okrajnem in občinskih proračunih za prihodnje leto. Vsi ti važni akti oblasti bodo stopili v veljavo, ko jih bosta potrdila oba doma našega okrajnega ljudskega odbora: Okrajni zbor in Zbor proizvajalcev.

Ne gre tu samo za formalno potrditev, temveč za široko in temeljito diskusijo naših družbenih potreb in možnosti. Samo tako bo naš novi družbeni plan rezultat pravilne analize našega razvoja.

Za naš novi družbeni plan je bil že izdelan obširen elaborat, ki temelji na predlogih posameznih občinskih ljudskih odborov, podjetij, ustanov in zavodov. Tako je že pri polaganju osnov našega načrta za prihodnje leto sodeloval širok krog ljudi in diskusija o njem se vodi že nad tri mesece.

Gospodarski svet je vse te predloge vzkladil v celoto in je na njihovi podlagi sestavil predlog družbenega plana za prihodnje leto, o katerem je naš tisk na splošno že razpravljal. Gospodarski svet je pri sestavi novega načrta upošteval poleg predlogov vseh interesiranih organov tudi izkušnje, ki smo jih imeli pri realizaciji dosedanjih načrtov, zlasti pa letošnjega družbenega plana. Zato lahko rečemo, da je predlog za prihodnje leto rezultat temeljite analize in da bo bodoča diskusija prinesla spremembe samo v okviru osnovnih proporcev, ki so bili v načrtu postavljeni.

Osnovna misel, ki je spremljala sestavljanje načrta novega družbenega plana, je bila, zmanjšati administrativne izdatke, da bi čim več sredstev ostalo za investicije v gospodarstvo in v druge družbene potrebe.

Če primerjamo načrt novega družbenega plana z letošnjim, ugotovimo, da predvideva novi porast narodnega dohodka od letošnjih 2 milijard 774 milijonov na 2 milijardi 909 milijonov dinarjev. To povečanje dohodka našega okraja je zvezano z investicijami, ki smo jih letos vložili za povečanje gospodarskih kapacitet in z novimi sredstvi, ki so predvideni v ta namne v letu 1954. Povečanje proizvodnosti v našem okraju ponazoruje še bolj plastično kot zgoraj omenjene številke dejstvo, da predvideva načrt novega družbenega plana zaposlitev novih 600 delavcev, kar je za razmere našega majhnega okraja zelo veliko.

V letošnjem družbenem planu smo predvideli približno eno milijardo dinarjev za investicije, prihodnje leto pa bomo investirali nad eno milijardo in 100 milijonov dinarjev.

Vsi ti podatki nam govore, kako odgovorna je naloga novega zbora, ki so ga pretekle dni izvolili naši proizvajalci. O predlogu družbenega načrta za prihodnje leto bodo sedaj razpravljali posamezni sveti in občinski odbori. O njem bodo tudi javno razpravljali na zborih volivcev. Glavno besedo pa bosta imela oba predstavniška organa našega okraja, ki morata predlog uzakoniti, da bo postal veljaven in izvršen.

Člani novega Zbora

Novi zbor proizvajalcev šteje 45 odbornikov. Med temi je le 5 žena.

Izvoljeni so bili naslednji:

Anton Rotter, Ernesto Giraldi in Klavdij Vuk za Soline v Piranu; Italo Dellore, Jože Škrlič in Ana Delise roj. Ražman za bivšo tovarno »Ampelea« v Izoli; Salvatore Zenaro, Anton Bologna in Marija Brajko za tovarno bivše »Arrigoni« v Izoli; Marko Rainer in Orlando za »Edilit« v Izoli; Srečko Pečarič za »Fructus« v Kopru; Josip Križmanič za tovarno pohištva »Stil« v Kopru; Ivan Mazzelli za »Delangladea« v Kopru; Karlo Bordon za okrajni vodovod v Kopru; Iva Rozman za tiskarno »Jadran« v Kopru; Simona Tavš za hotel »Triglav« v Kopru; Albin Čotar za »Bor« v Škocjanu; Korbinjan Marsetič za »Adrijo« v Kopru; Anton Vodopivec za »Omnio« v Kopru; Zvonimir Jančar za »Vino-Koper«, Joško Šajin za »Elte« v Izoli; Zoran Zlobec za Gostinsko podjetje Izola; Angela Zlobec za »Ribo« v Izoli; Ivan Jurdana za Ladjedelnice v Piranu; Viktor Fragiacomo za »Salvetti« v Piranu; Ivan Renko za Mestno trgovsko podjetje Piran; Vinko Kveder za hotel »Central« v Portorožu; Jakob Draksler za rudnik v Sečovljah; Marjan Pečarič, Dekani; Nikolaj Pogliese, KZ Izola; Franc Burlin za KZ Koper; Oskar Babič za KZ Marezige; Milko Babič za KZ Vangamel; Mario Bonaca za KZ Boršt; Silvester Vatovec in V. Peroša za KZ Bertoki; dr. Stanko Kovačič za KZ Škofije; Radko Kodarin za KZ Sv. Anton; Ivan Požar za KZ Šmarje; Henrik Kastelič za KZ Sečovlje in Valerij Grižon za KZ Nova vas.

Prvo zasedanje Ljudske skupščine Slovenije

V torek in sredo je zasedala v Ljubljani novoizvoljena Ljudska skupščina Slovenije. Na skupni seji republiškega zbora in zbora proizvajalcev je ljudski poslanec Josip Vidmar v imenu petdesetih poslancev predlagal za novega predsednika Ljudske skupščine Slovenije **Miho Marinka**, za podpredsednika **Dr. Ferda Kozaka in Jako Mojškerca**, za sekretarja skupščine pa **Alberta Jakopiča**. Ta predlog je bil enoglasno sprejet.

Za predsednika izvršnega sveta pa je bil izvoljen **Boris Kraigher**, za člane pa dr. **Marijan Brecelj, Jože Borštnar, Milko Goršič, Stane Kavčič, France Kimovec, Boris Kocjančič, Ada Krivic, Matija Maležič, Zoran Polič, France Popit, Niko Šilih in Janez Vipotnik.**

O perspektivah „steklene galanterije" v Sežani

Ko je bila pred tremi leti na pobudo tov. Edvarda Kardelja in ob podpori takratnega okrajnega ljudskega odbora v Sežani ustanovljena »Steklena galanterija«, ni nikdo mogel pričakovati, da se bo to podjetje v tako kratkem času razvilo do enega izmed najpomembnejših gospodarskih činiteljev v tem okraju. Niso bile namreč majhne začetne težave, s katerimi se je moralo mlado podjetje boriti. Glavna ovira je bilo pomanjkanje strokovne delovne sile, ki je iz te stroke v vsej državi nismo imeli. Prvi strokovni organizator steklene proizvodnje v Sežani je bil bivši uslužbenec podobnega podjetja v Slov. Bistrici Milenko Blagojević, ki si je nabral nekaj izkušenj v svojih prejšnjih zaposlitvah v steklarski stroki v času internacije v Avstriji in na Češkem. Po njegovih navodilih je pričelo podjetje izdelovati najprej primitivne steklene gumbe, ki smo jih morali dotlej uvažati iz inozemstva. S sramežljivo skepso je sežanska »Steklena galanterija« poslala svoje prvence na domači trg. Ob splošnem pomanjkanju tega blaga je trg sicer sprejel te prve izdelke, hkrati pa opozoril na pomanjkljivosti izdelave. Reklamacije kupcev so dale kolektivu podjetja pobudo za odpravljanja pomanjkljivosti in za izboljševanje ter povečanje asortimenta. Nova serija steklenih gumbov je že laže prodrla v široke plasti potrošnikov. Naročila so se začela vedno bolj množiti. Število delavcev v podjetju se je moralo povečati. Izbira ni bila težka, saj je bilo dovolj domače delovne sile na razpolago. V upravi podjetja je nastala sprememba. Vodstvo »Steklene galanterije« je bilo zaupano ambicioznemu mlademu tovarišu, ki se je zagrizel v iskanje načina in poti za razvoj produkcije. Pri tem je imel čvrsto oporo v delovnem kolektivu. Sledila je doba stagnacije. Trg je postal prenasičen s te vrste izdelki, ki so jih bili pričeli že tudi uvažati. Dolge mesece so delavci vztrajali v podjetju in životarili ob minimalnih plačah. Blago se je kopičilo v skladišču, odjemalcev pa ni bilo. Kaj storiti? Preusmeriti proizvodnjo, izmisliti kaj novega, česar trg pogreša. In nekega dne se je »Steklena galanterija« ponovno predstavila javnosti z ročno izdelanimi pohištvenimi ročaji, virtuozno kombiniranimi iz polivinila, stekla in belega metala. Pestri asortiment je vzbudil pozornost in naročila so pričela prihajati v taki meri, da je podjetje komaj zadoščalo trgu.

Izkušnja z gumbi je opozarjala, naj podjetje že v času najbolj živahne konjukture prične pripravljati nove artikle standardne vrednosti. In čez noč se je rodila misel za razširitev podjetja na bižuterijski oddelek. Kmalu je »Steklena galanterija« iz Sežane iznenadila domači trg z lično izdelanimi biserni mi ovratnicami najrazličnejših oblik in barv. Istočasno pa se je moralo podjetje pograbiti z inozemsko konkurenco, ki je vdrla na naša tržišča s ceneno robo te vrste. Kvaliteta pa je odločila v prid domačemu podjetju in danes prihajajo naročila »Stekleni galanterij« iz vse države.

Bižuterijski izdelki sežanske »Steklene galanterije« so zbudili pozornost tudi v inozemstvu, odkoder ima podjetje večja naročila. Tako se vključuje »Steklena galanterija« v naš izvoz in opravičuje svoj obstoj. Danes zaposluje vsega skupaj 67 ljudi. V zvezi z bodočimi nalogami pa bo v najkrajšem času potrebno obrat razširiti in ga tehnično izpopolniti ter povečati proizvodnjo. To pa je ob sedanjih pogojih neizvedljivo, ker obratni prostori ne ustrezajo niti sedanjim zahtevam proizvodnje. Okrajni ljudski odbor je tudi za to vprašanje našel primerno rešitev. Poslopje bivšega dijaškega doma na Kozlni se bo z manjšimi adaptacijami preuredilo v novo tovarniško zgradbo »Steklene galanterije in bižuterije.« S tem bodo ustvarjeni tudi pogoji za zaposlitev do 300 delavcev.

»Steklena galanterija« je klasičen primer vztrajnosti in pridnosti ter samoiniciative delovnega kolektiva. Kako se radujejo danes najstarejši člani tega kolektiva uspehov in razvoja podjetja, ki so ga ustvarili tako rekoč iz nič. Za te uspehe je nedvomno v znatni meri posredoval tudi pravi tovariški medsebojni odnos vseh delavcev in uslužbencev podjetja. Prav ta in tak odnos je mogel dati tistim delavcem, ki so bili že lani in prej v podjetju, iniciativo, da so skromni ostanek lansko leto zasluženega viška fonda plač delili tudi s tovariši, ki so prišli šele letos, ali pa pred kratkim na delo v podjetje.

Jaša.

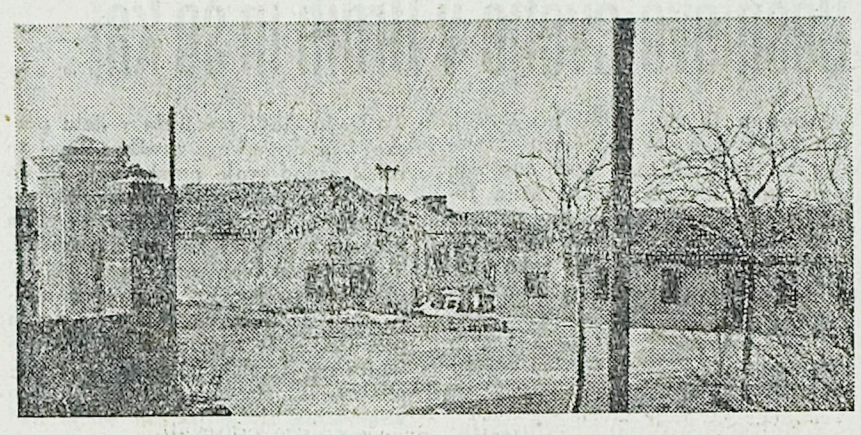

Tovarna steklene galanterije v Sežani

Konferenca koprske srednješolske mladine

Navsezadnje v Kopru niti ni malo srednješolske mladine, kakor bi človek sodil po zunanji podobi tega mesta in njegovega kulturnega, športnega in političnega življenja. Res je namreč, da na koprskih ulicah komaj da čutiš tisti element v strukturi vsakega mesta, ki mu daje največ živahnosti, prizadevnosti, zunanje in duhovne (kulturne) aktivnosti — mislim na študentski stan. Mnogovrstni so vzroki za to, da bi na kamenitih koprskih ulicah zaman iskal študentskega živžava, prerekanja, debatiranja, tudi kričanja, ali ognjevitih izpadov. Eden je brez dvoma poseben značaj preteklosti tega ozemlja in teža dolgoletnih krivic ter zapostavljanj, ki so v krvi ostali kot nedobra dediščina istrske mladine po roditeljih. Drugi pa je morebiti zaenkrat še pretežno ženski značaj koprske srednješolske mladine.

Toda na sobotni konferenci koprske srednješolske mladine v mali dvorani gledališča je človek dobil vtis nečesa novega, nečesa, kar se na noben način ne sme omalovaževati ali pa celo prezirljivo in negativno ocenjevati. Nastopi posameznih diskutantov iz vrst gimnazijcev, kakor tudi otvoritveni referat tov. Prelca, so v glavnem obravnavali vse ene vrste probleme na osnovi govora tov. Bakariča in mladinske konference v Ljubljani so eden za drugim iznašali vprašanja, ki se tičejo dijaškega življenja tako v šoli kakor izven šole. Osnovna nota vseh je bila ta, da se nikakor ne morejo sprijazniti z metodami, ki jih nekateri profesorji uporabljajo pri pouku, metodami, ki so in ki morajo biti odraz že preživelih nazorov, po katerih je dijak v šoli samo številka, ime, ne pa človek s svojim lastnim čustvovanjem in nazori, ki si jih je več ali manj že ustvaril. Pri tem je treba vedeti, da so podobna vprašanja postavljali na dnevni red dijaki v svojih mladinskih organizacijah zadnja leta že povsod po Sloveniji, kar kaže le na to, da jim je treba iskati neke trdnejše osnove, katere zares ni težko odkriti (tudi tistim, ki se niso strinjali z načinom teh dijaških izvajanj) — namreč, da je mladina dandanes mnogo bolj dozorela kot nekoč, v kar jo silijo spremenjene življenske razmere v naši novi državni ureditvi. Ne bo drugače kot da bo treba v marsičem »vzeti na znanje« zahteve dijakov, pa najši so izražene še tako grobo (kar pa po mnenju pisca teh vrstic niso bile). V kolikor je bil ton njihovih izjav oster, je bil to le v toliko, kolikor je postal ta problem — problem njihove svobode in človeškega dostojanstva — v zadnjem času zelo boleč, kar so dokazovale predvsem izjave o nekaterih primerih v koprskem dijaškem domu od strani uprave. Dijaki imajo pravico, da se borijo za svoje človeške zahteve, to je sploh ena izmed nalog njihove organizacije.

V diskusiji je bil omenjen tudi njihov program, češ da si odbor ni postavil točnega načrta za svoje delo, kar drži. Toda to nikakor ni tako huda napaka. Nasprotno, če bi si novoizvoljeni odbor po zgledu vseh dosedanjih že vnaprej lepo na čist papir sestavil posamezne točke svojega bodočega dela, bi bil to čisti formalizem, ki ne pripelje nikamor, kakor so pokazale izkušnje v dosedanjem delu organizacije. Tukaj, v perečih vsakdanjih primerih, je torišče njihovega dela v stvareh, ki tiščijo vse članstvo, v pojavih, ki ogrožajo pošteno lice njihovega prizadevanja za lik izobraženca, ki ne bo »napreden« samo po tem, da bi imel polno glavo vsakršne učenosti (tudi napredne filozofske teorije), temveč bo imel pravilen odnos do pojavov življenja, ki bo razumel marsikaj, kar je človeškega, ki pa bo seveda tudi ideološko pravilno orijentiran. Tako, v praksi se mora ravno bogatiti njihovo znanje, v vsakdanji borbi za svoj človeški obraz.

Sobotna konferenca koprske mladine je bila v nekem oziru primitivna. Dijaki niso bili dovolj pripravljeni na najširšo diskusijo, premalo so se poglobili v probleme, ki so jih iznašali, posledica tega je bila, da so se zdeli tej ali oni pametni glavi premalo zreli. To morda drži. Toda vse to se jim da oprostiti. Tudi to je res, da bodo morali v bodoče bolj paziti na svoje lastne prestopke in biti bolj samokritični, ker se vse obrne proti njim samim, če se bore za neke človeške lastnosti pri drugih ljudeh, a jih sami nimajo. Toda...

Treba je reči, da se je čutilo na tej konferenci vendar nekaj novega. Svež veter je zavel in želeti je samo, da bi ta konferenca pomenila v življenju njihove organizacije začetek nove dobe.

Ob 10-letnici prvega zasedanje SNOS

Pred vojno je bila Bela krajina znana po svojih starinskih običajih, narodnih nošah, belih oblekah, ki so se pri Belokrajncih obdržali. Ta deželica je na jugu slovenske zemlje, strnjena v kot med Kolpo, Gorjance in Kočevsko hribovje.

Mnogi so Belo krajino spoznali med narodnoosvobodilno borbo, bodisi kot partizani, ali pa v zvezi z drugimi važnimi politični dogodki. Eden izmed teh dogodkov, ki je tesno povezan z razvojem ljudske oblasti, je prvo zgodovinsko zasedanje SNOS, ki je bilo 19. in 20. februarja 1944 v Črnomlju.

Pred več meseci je bil ustanovljen poseben odbor z nalogo, da poskrbi za organizacijo proslave te zgodovinske obletnice. V Beli krajini so ukrenili vse potrebno, da bo proslava dobro uspela. Izbrali so poseben redakcijski odbor za izdajo »Belokrajnskega zbornika«. V odboru so: Dušan Bole, Regina Fir, Božidar Jakac, Janez Jarc, Janez Kramar, Lojze Zupan in Janez Vitkovič.

Ta redakcijski odbor je določil, naj bi »Belokrajnski zbornik« obsegal naslednja poglavja: Zgodovinski pregled Bele krajine do leta 1941, Prvi znanilci nove dobe, Kapitulacija stare Jugoslavije, Osvobodilna vojna — herojska borba belokrajnskega ljudstva, Država v državi in Gospodarski razvoj Bele krajine. K sodelovanju so povabljene ugledne osebnosti, ki so med NOB imele važno vlogo pri razvoju in izgradnji ljudske oblasti v Beli krajini. Prav z izdajo »Zbornika« bo izpolnjena vrzel, ki so jo mnogi borci iz Bele krajine in ostalih krajev naše domovine zelo pogrešali.

Ker se je prvo zasedanje SNOS vršilo v Črnomlju, je mestna občina Črnomelj odločila, da bo ta dan praznik.

Bela krajina je po vojni zelo napredovala. Zgradili so prvo tovarno v Beli krajini »Belsad«, ki proizvaja sadne sokove. Leta 1949 so zgradili v Črnomlju tovarno učil in več drugih objektov. Kmalu bo dograjena tudi nova postaja, dijaški dom »Borisa Kidriča« pa bo dograjen prihodnje leto. Zgradili so tudi športno igrišče, ki je bilo nujno potrebno. Preuredili in obnovili so tudi Prosvetni dom, kjer je bilo zgodovinsko zasedanje.

Janez D.

Tudi Okrajni zbor proizvajalcev v Postojni odločno in uspešno uveljavlja socialistične principe v gospodarskem življenju okraja

V soboto je bilo v dvorani hotela »Javornik« zasedanje Okrajnega ljudskega odbora. Sestala sta se oba zbora skupaj in reševala nekatera vprašanja gospodarskega upravljanja ter administrativne službe.

Tako so postavili nove člane v biro posredovalnice za delo v Postojni, imenovali so upravne odbore lekarnam v Postojni, Cerknici, Pivki in Ilirski Bistrici. Sprejeli so sklep o ustanovitvi silno potrebnega zdravstvenega doma v Ilirski Bistrici.

Zelo važno vprašanje, s katerim so se zborovalci tudi bavili, je bilo imenovanje okrajne komisije za proučitev materialnega stanja šol v okraju. Vsekakor je to znamenje živega zanimanja in potrdilo odgovornosti, ki jo OLO čuti do vprašanja šolstva na sploh in posebej za to, da zagotovi šolam v okraju nemoteno in uspešno delo pri vzgoji naše mladine.

Ljudski odborniki so še imenovali okrajne inšpektorje finančne in tržne inšpekcije in potrdili, oziroma sprejeli sklep o reorganizaciji državnih kmetijskih posestev, nato pa so se člani okrajnega zbora proizvajalcev še zadržali na ločenem zasedanju, da so v svoji pristojnosti sklepali o nekaterih gospodarskih vprašanjih. Glavni predmet razprave je bila potrditev razvrstitve popisanih delovnih mest v gospodarskih organizacijah. O tem vprašanju je bilo že na prejšnjih zasedanjih zbora proizvajalcev veliko razpravljanja in tudi žolčne diskusije, ker so nekatera podjetja predložila v potrditev nerealne razvrstitve delovnih mest. V to je okrajni zbor proizvajalcev uspešno posegel in odločno dal na rešeto vse predloge, ki jih je potem rešil v duhu naše socialistične graditve.

Rastko Bradaškja

Občni zbor PD »Zvezda« v Pobegih - Čežarjih

Ob veliki udeležbi članov in drugih smo imeli v soboto občni zbor PD »Zvezda«. Iz poročila, ki ga je podal društveni predsednik tov. Kavšek, smo zvedeli, da ima društvo 150 članov in še druge novosti. Med temi tudi to, da še vedno manjka primerne kulturne dvorane za prireditve, kljub temu, da imamo zadružni dom. Leta 1951 je bil zgrajen prvi del, kjer so dobile prostore zadružna poslovalnica, gostilna, knjižnica, uradi, pevski zbor za vaje in je tam še majhna sejna dvorana. Večkrat so v zadnjih letih delali plan za zgraditev tako potrebne dvorane. Čudno je, da nekateri politični aktivisti, ki so svoječasno delovali v Kopru, niso zastavili vseh svojih sil, da bi bila dvorana že zgrajena. Ali morda niso pri odgovornih naleteli na razumevanje?

Že dalj časa se dramska družina pripravlja na uprizoritev Golarjeve veseloigre »Dve nevesti« in Mire Pucove drame »Svet brez sovraštva«. S tema dvema igrama bo nastopila februarja ali marca prihodnjega leta. Igralci se bodo potrudili, da bo izvedba iger res kvalitetna. Ponekod so igro naštudirali že v enem mesecu in so potem v časopisih poročali o številu predstav v enem letu. Potem so dobili javno pohvalo z diplomo in še denarno nagrado. Pri nas bomo posvetili vso pozornst temu, da bomo zadovoljili ljudstvo.

Poleg dramske družine imamo kar dve godbi na pihala. Eno že več let vodi tov. Karel Valentinčič, mladinsko, ki obstaja že dve leti, pa Fabij Vatovec. Obe sta z uspehom nastopali na domačih prireditvah in drugod. Odbor društva si je prizadeval, da bi dosegel združitev obeh godb v eno. Do sedaj mu to še ni uspelo.

Društvena knjižnica uspešno deluje in ima sedaj 400 knjig. Knjige smo si nabavili z izkupičkom prireditev. Želeli bi pa, da bi tudi starejši ljudje tako segali po knjigah kot mladina.

Za naprej bomo poskušali povečati naš pevski zbor, ki že sedaj z lepim petjem dokazuje, da hoče čimveč prispevati za kulturni dvig obeh vasi.

Tovariš predsednik je v poročilu omenil tudi dolžnost članov društva, da vedno in povsod dokazujejo svojo narodnost in se ne ponižujejo pred drugimi z nepotrebnim klanjanjem in govorjenjem njihovega jezika. Omenil je tudi, da ne smemo prenehati z zahtevo, da društvo dobi nazaj zastavo, ki so jo odnesli fašisti in je sedaj baje v nekem muzeju v Benetkah.

Na koncu razprave je spregovoril tovariš Vilhar, ki je poudaril vlogo učiteljstva na vasi pri vzgoji ljudi in dviganju kulture. Pokazal je na nekatere napake članov, ki jih je treba odpraviti.

Novoizvoljeni sedemčlanski odbor je sprejel za najnujnejšo nalogo: čimprejšnjo zgraditev nove dvorane.

K. D.

Še enkrat iz Grahovega pri Cerknici

Iz Grahovega pri Cerknici in njegove okolice se malogdaj zasledi kaj pisanega po naših časopisih. Prav prijetno sem bil iznenaden, ko sem v »Slovenskem Jadranu« z dne, 11. decembra opazil naslov, ki je dal slutiti, da je končno tudi ta lepa vas pod Slivnico predstavljena javnosti. Ko pa sem prečital članek, ki ga je napisal Z. M. mi je grenkoba napolnila srce. Tako pristransko in še kulturnih dogodkov v naši vasi, posebno če jih priredijo preprosti delavni ljudje, javnosti ne bi bilo treba servirati.

Praznovanje našega največjega državnega praznika, Rojstva republike, — je organizirala sindikalna podružnica lesno industrijskega obrata Martinjak. Na proslavi se je delavni kolektiv predstavil številnemu občinstvu z recitacijami in pevskimi točkami, za kar je bil nagrajen z dolgotrajnimi oplavzi. Posebno so bili ljudje zadovoljni ker so tako lepa kulturna doživetja, kot je bila proslava Dneva republike, pri nas res redka. Zakaj vlada pri nas lahko rečem mrtvilo kulturno prosvetne dejavnosti bi lahko povedal tisti, ki še o tistih redkih prireditvah, katere so prirejene izven njihovega kroga, dajejo netočna poročila.

Poleg točk, ki so jih izvajali člani kolektiva so nastopili tudi naši malčki. S svojimi smelimi nastopi in izvajanji, ki so vrela iz čiste otroške duše so ogreli srca vseh prisotnih.

Pisec članka Z.M. posebno poveličuje učiteljstvo, da je proslava tako lepo uspela, medtem ko je popolnoma zamolčal naše delavce, ki so zato upravičeno užaljeni. Resnici na ljubo se mora prisnati, da za uspelo prireditev ni največja zasluga učiteljstva pač pa vsa zasluga za pionirski del prireditve in popolnoma vsa zasluga sindikalne podružnice za ostali del proslave.

Članek Z.M. tudi izzveni kot, da so vsi mladinci in odrasli Grahovega in okolice pijanci in razbijači steklenic in kozarcev. Na to mu odgovarjam, z našim znanim pregovorom: »Muha ni slon«.

Menim, da je popolnoma pravilno če se ljudje posebno mladina skupno razveselijo in na ljudskem rajanju spominjajo dneva, ki nam je dal svobodo, delo in kruh. Če pa se slučajno prevrne steklenica in po nesreči razbije kozarec to ne more pritisniti našim ljudem pečata divjaštva.

Gornik Leopold

Trnovo pri Gorici

Prijazno vas na Trnovski planoti — Trnovo pri Gorici pozna veliko ljudi, posebno partizanov, ki so med NOB hodili po teh krajih. Radi pa jo imajo tudi izletniki, ki hodijo v Trnovski gozd. Vas je bila med borbo popolnoma porušena, da so prebivalci po osvoboditvi začeli znova na ruševinah brez premičnin. Z velikimi napori so zgradili nove domove. Sedaj pa čakajo na dokončno obnovo. Upajo, da bo ljudska oblast še priskočila na pomoč ljudem, ki so toliko doprinesli za svobodo.

Ko je bil zadnjič pri nas pisatelj France Bevk, je otrokom obljubil, da bo še prišel s prijatelji in bodo priredili dan za vse okoliške šole v Trnovem. Lahko si predstavljate veselje in pričakovanje, ki vlada med pionirji. Vsi sedaj še bolj želijo čitati povesti tovariša Bevka.

Sindikat gozdnih delavcev pripravlja Rdeči kotiček. Nekaj opreme bo moral popraviti, ostalo pa nabaviti. Iz vseh knjižnic množičnih organizacij bomo uredili eno, ki bo na razpolago vsem ljubiteljem lepega in naprednega čtiva. V prostorih bo tudi radijski sprejemnik, ki ga že ima sindikalna organizacija. Nabaviti bo treba še nekaj garnitur šaha in naročiti nekaj dnevnikov in tednikov, da bo za vse po nekaj.

Vse organizcije in podjetja se pripravljajo na praznik otrok, Novoletno jelko. Skušali bodo ta dan razveseliti naše malčke, ki nestrpno pričakujejo dedka Mraza s polnim košem darov.

D. Z.

Češnjevo cvetje v Brdih in še kaj . . .

Ko sem te dni hodil po Brdih, sem na nekaterih češnjevih drevesih opazil majhne blee cvetove, prav tako na marelicah. Mila jesen in zadostna vlaga sta zbudili kroženje soka. Kmetje se upravičeno bojijo, da bodo, če bo tako vreme še trajalo, pognala še druga drevesa. To bi povzročilo veliko škode, ker bi spomladi ne imelo kaj cveteti in potem bi tudi rdečih češenj ne mogli obirati.

V Kojskem v Brdih se pripravljajo na Novoletno jelko. Do sedaj sta v sklad prispevala kmetijska zadruga z vsemi odseki, občinski LO in drugi. Med prebivalstvom pa bodo izvedli nabiralno akcijo za prostovoljne prispevke. Prispevala naj bi vsaka družina, tudi če nima otrok. Če bo akcija uspela, bodo vsi otroci v Kojskem dobili darila.

Prebivalci Kojskega so se lepo poslovili od prebivalcev JLA, ki so zapustili mejo pred dnevi. Že prej so jih večkrat obdarili in se z njimi spoprijateljili. To prijateljstvo je zraslo iz tiste potrebe, kot med NOB, ko so partizani preganjali sovražnika z naše zemlje, danes pa so to zemljo čuvali pred napadom in požrešnostjo italijanskega imperializma.

»Nam dela nikoli ne zmanjka,« je dejal kmet na Vrhovljah, ko sem ga vprašal, kaj delajo pozimi. Zdaj okopujejo vinograde, jih pomlajajo in obnavljajo stare vezi. Ta kmet pa je kopal brežino, vso zaraščeno z robido in nizkim grmičevjem. Naredil bo tu nov mali vinogradič.

Se pravi, da se danes izplača, kar se pod Italijo ni izplačalo, ker je imela sama dovolj vina. Zato pa so tudi vse obdelovalne zadruge preorale že prejšnja leta večje površine in uredile nove moderne vinograde. Kaže, da »bo le šlo« tudi v Brdih, zdaj ko so še vodo dobili. Pa mogoče kot v pozdrav postopnemu izboljševanju življenja, cvetijo češnje v jeseni . . .

Jan

Jelšane se dramijo . . .

V Jelšanah pri Ilirski Bistrici so se v nedeljo sestali na letno skupščino člani kulturnoumetniškega društva »Sloga«. Zbora se je udeležilo kar lepo število članov, prisostvovala pa sta tudi dva člana okrajnega odbora Ljudske prosvete.

Poročilo o delu društva v zadnjem letu je pokazalo odločen napredek v odnosu na prejšnja. Društvo se ni omejilo zgolj na izvolitev odbora, marveč so člani zelo agilno delali. To se je zlasti pokazalo v delu pevskega in dramskega krožka. Pevci so imeli redno svoje pevske vaje in do večjega javnega nastopa ni prišlo samo zaradi finančnih razmer, ker ima blagajnik društva kaj malo poročati. To je vsekakor najpasivnejši del okraja Postojna, kar se seveda odraža tudi na kulturno življenje v tem pogledu. Zato tudi mladi in navdušeni člani igralske skupine niso mogli iti še drugam gostovat z igro »Razvalina življenja«, ki so jo nad vse skrbno pripravili in prikazali doma.

Zborovalci so razpravljali o delu v prihodnjem letu. Sprejeli so važne sklepe zlasti z ozirom na delo pevske in dramske sekcije ter knjižnice, ki bo morala postati vse bolj važen činitelj v prosvetljevanju ondotnega prebivalstva.

Po izvolitvi novega odbora so se zborovalci razšli z zavestjo, da so opravili važno delo in trdno odločeni, da še bolj odločno zastavijo vse svoje sile za kulturni dvig tega predela, ki je bil vedno zapostavljan in zato zaostal.

Brko

Fotoreporter - birokrat

Kako je življenje pestro, če ga človek gleda z očmi »resnega« humorista. Prav zares... Kako naj bi drugače še mogel opraviti z — *nekaterimi ljudmi*...

Izola. Ob cesti, ki pelje v Korte je skupina delavcev, ki na vso sapo vihtijo krampe in kopljejo temelje za novo stanovanjsko hišo. Na obrazih se jim nič ne pozna utrujenost, ki je tako delo povzroča. Tam zraven so že zgrajene štiri take delavske hiše in se stanovalci dobro počutijo v njih. Kako tudi ne, saj so tako udobne in prostorne, svetle, zračne in na soncu. Mogoče je med temi, ki tako vihtijo krampe, tudi kak kandidat za stanovanje v hiši, ki bo zrasla...

Mimo prikolesari človek s fotografskim aparatom čez ramo. Koga ne bi zamikala taka delavska slika? Ne samo tistih, ki v okraju in izven okraja opravljajo svojo poklicno dolžnost, marveč tudi kakega inozemskega turista. Ta človek skoči s kolesa, ga prisloni na najbližje deblo in pripravi fotoaparat. Kako so delavci veseli:

»Ali se bom videl tudi jaz«, vprašujejo tisti v ozadju.

»Seveda, vse bom ujel, saj to zaslužite«, zatrjuje fotograf, ki uravnava čas in osvetlitev. Sredi največjega dela pa udari nekje iz ozadja:

»Stoj! Kje pa imaš dovoljenje?«

Fotograf se ozre in opazi dolgega črnolasega človeka, ki z hitrimi koraki prihaja iz bližnje hiše. Noče takoj odgovoriti, ker se mu »kadi«, da še obstajajo ljudje, ki ne poznajo vloge fotografa — pa naj bi bil ta odkoderkoli. Tudi iz Trsta od »Giornale di Trieste.« Tudi! In bi ga ne bilo treba vprašati za dovoljenje, če bi le hotel posneti tako sliko, ki prikazuje naše delo. Če bi jo še objavil, bi več povedala kot dolg članek. Končno pa fotograf ostro odgovori:

»Kakšno dovoljenje? Ali res ne boste še prenehali s tisto prokleto birokracijo?! Vzemite raje krampe in pridite pomagat tem pridnim delavcem.«

Dolgi črnolasi človek nekaj zamrmra in se obrne, tovariš, ki je za njim pa napade fotografa:

»Če niste vi birokrat!«

Fotograf: »Delavci sami naj povedo, kdo je birokrat. Zahvalite se tema dvema, če vaša slika ne bo v časopisu.«

Skoči na kolo, pomaha z roko delavcem, ki odzdravijo in odbrzi po cesti.

Napisal sem ta dogodek, ker vpije obtožbo proti tistim pisarniškim ljudem, ki se kot klop še vedno držijo nekdanjih navad in nimajo najmanjše drobtinice razumevanja za koristno in propagandno delo fotoreporterjev, ki se mučijo, da bi delavcem s svojim delom pomagali.

Čič

Od Triglava

ILIRSKA BISTRICA

Komite ZKS je analiziral potek novembrskih volitev

Prejšnji teden je komite ZKS v Ilirski Bistrici na seji analiziral uspehe novembrskih volitev. Sekretar Čeligoj je poudaril, da so politične konference in sestanki v predvolilni agitaciji pokazali dobre uspehe. Velika udeležba na volitvah pomeni izraz ljudske volje, ker ljudstvo aktivno sodeluje pri graditvi nove Jugoslavije. Veliko je bilo primerov ljudi, ki niso prej nikoli volili in so se teh volitev udeležili. V nekaterih vaseh so volitve zaključili že v zgodnjih jutranjih urah. Tudi tajnost volitev je bila na vseh voliščih zagotovljena po zakonu. Ugotovili so, da v Ilirski Bistrici delo članov ZK v predvolilni agitaciji ni bilo zadovoljivo, dočim so se vsi člani po vaseh dobro izkazali.

Nadalje so ugotovili, da so osnovne organizacije v mestu prevelike, saj štejejo na primer ena 140, druga pa 90 članov. Predlagali so, da se razdelijo na oddelke in v tem smislu tudi sprejeli sklep.

Ker se vršijo priprave za izvedbo občnih zborov Zveze borcev, so sklenili, da bodo pri tem pomagali tudi člani ZK in prav tako Združenje rezervnih oficirjev v pripravah za 22. december, Dan jugoslovanske armade.

Na enem svojih zadnjih zasedanj je Ljudski odbor mestne občine med drugim sklenil pogozditev kraške goličave pod hribom Ahac. Pogozdili bodo 10 hektarov z borovci. Pogozdovalna dela so že v teku in je zaposlenih 30 delavcev, večinoma žensk. Pogozdovalna dela izvajajo pod nadzorstvom gozdarske komisije in strokovnim vodstvom Sekcije za pogozdovanje Krasa. Z deli bodo nadaljevali in pogozdili poleg teh še drugih 20 hektarjev.

Iz istega fonda je ljudski odbor določil sredstva za popravilo gozdne ceste, ki vodi iz Trnova. V zvezi s tem so Trnovci sklicali zbor volivcev in sklenili, da bodo prostovoljno izvozili na cesto 235 m³ grušča. Kar bodo ostalega izvozili, pa bodo dobili plačano. Za popravilo je predvidenih 200.000 din.

Med drugim so ugotovili, da nekateri kmetje še vedno vlačijo les iz gozda po tej cesti. Vsak prekršek bodo od sedaj naprej predlagali komisiji za prekrške v kaznovanje.

K. M.

Milijon din za obnovo gozdov iu gozdnih poti na pobočjih Nanosa in Vipave

Gozdove okrog Vipave in na pobočjih Nanosa so Italijani prav temeljito izkoriščali. Danes imajo ti gozdovi svoje čuvaje in ljudska oblast skrbi za pogozdovanje in komunikacije.

Za prihodnje leto so v teh krajih predvidevali precej izboljšanj, pogozdili bodo goličave in popravili poti na Nanos. Posadili bodo 90.000 sadik tistih gozdnih dreves, ki v tem predelu najboljše uspevajo. Skupni stroški pogozdovanja, pri čemer niso pozabili niti na zasebni sektor, bodo znašali skoraj 600.000 din. Popravili bodo več kot 20 km poti na Nanos, za kar bo potrebnih 450.000 dinarjev.

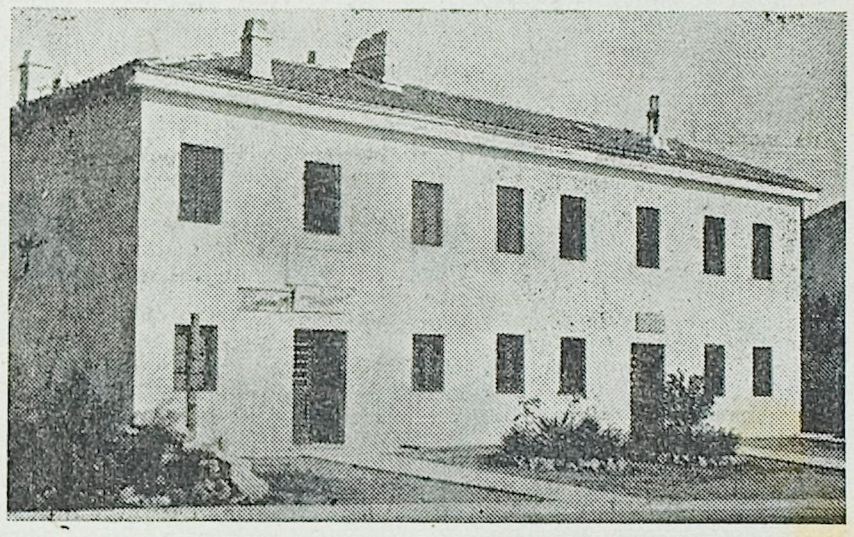

Sedež občinskega ljudskega odbora Herpelje—Kozina

V vipavski občini pogosto slišimo godrnanje zaradi gozdnih taks. Tem nezadovoljnežem moramo povedati, da gredo te takse predvsem za obnovo gozdov. Ko bodo vipavski neverni Tomaži videli nove pogozdene goličave in popravljene poti na Nanos, bodo kajpak utihnili, če še nimajo dovolj dokazov, da je to za korist vseh.

šb

Drobne iz Bovškega

Ta teden so po vseh vaseh Bovškega mladinski predvolilni sestanki. Mladina obravnava vsa nerešena vprašanja, predlaga kandidate za nove mladinske voditelje in sprejema potrebne sklepe. Prihodnji teden pa bodo po vseh vaseh volitve mladinskih voditeljev, 21. decembra pa občinska mladinska konferenca.

***

Tudi na Bovškem smo se začeli pripravljati na praznovanje Novoletne jelke. Podjetja prispevajo v ta namen razna darila, po vaseh pa zbirajo prispevke množične organizacije.

***

V Logu pod Mangartom, kjer so najboljši smučarji Bovškega, se pripravljajo na gradnjo nove 30-metrske skakalnice. Smučarji pa so presenečeni, ker jih je letošnja zima zaenkrat prav poštno potegnila za nos. Snega noče in noče biti.

Jan

do Jadrana

POSTOJNA

Za vse tiste, ki ne poznajo pomena Trgovinske zbornice

Preteklo je leto, odkar je bila v Postojni po Uredbi o ustanavljanju Trgovinskih zbornic, ustanovljena za ves okraj Postojna Trgovinska zbornica. Prehodila je velike težave novorojene ustanove v zvezi z organizacijo po poteku dela. Tega pa ne morem reči o finančnem stanju zbornice, ki daleč zaostaja za istoimenskimi podjetji v drugih okrajih.

Vsak pravi socialistični trgovec pozna vlogo in pomen, ki jo ima, ali ki naj bi jo imela Trgovinska zbornica v dobi, ko se borimo za dvig življenjskega standarda. Ena glavnih nalog je dogovor na področju cen važnih trgovskih artiklov, katerih namen je zaščititi potrošnika, da pride blago na trg najceneje in po najkrajši poti. Z drugimi besedami: dogovori med trgovinskimi podjetji, s katerimi se prepreči, da si podjetja ne bi dovoljevala prevelikih dobičkov na račun potrošnikov. Dogaja se, da nekatera trgovska podjetja v brezvestnem lovu za dobičkom, po nepotrebnem dvigajo cene nujno potrebnim artiklom, kot na primer mesu, krompirju in podobno.

Druga važna naloga zbornice je, da skrbi za strokovno izobrazbo trgovskega kadra, organizira razne tečaje za pripravo na strokovne izpite in strokovne izpite same, katere mora po Uredbi o usposabljanju osebja zaposlenega v trgovini, opraviti vsak uslužbenec trgovskega podjetja. Poleg tega je njena naloga, da skrbi za osnovno vzgojo vajencev in zanje vzdržuje posebno vajensko šolo. Trgovska zbornica v Postojni ima to šolo skupno z ostalimi primorskimi zbornicami v Brežicah. Letos je nakazala tej šoli skupno 496.200 din, za strokovni tečaj pa je porabila 165.791 din. Razumljivo je, da zbornica vzdržuje to šolo samo za trgovska podjetja — člane zbornice in da morajo nečlanice plačati za vsakega vajenca mesečno šolnino 3500 din kot prispevek za vzdrževanje šole. Pripomniti je treba, da nekateri člani zbornice plačajo veliko manj članskega prispevka, kot pa bi plačali šolnine, če bi ne bili člani zbornice.

Izgleda pa, da celo nekateri člani zbornice tega ne razumejo. Če hoče gospodarsko koristiti, mora imeti za to pogoje in — potrebna denarna sredstva. Trgovinsko zbornico v Postojni vzdržuje dejansko le nekaj večjih podjetij, medtem ko nekatera manjša podjetja, predvsem Kmetijske zadruge, pri vseh svojih dobičkih, ki jih izkazujejo v letnih bilancah, ne morejo plačati niti članskega prispevka, da ne govorimo o kakem prispevku za vzgojo kadrov, kot prispevajo večja trgovska podjetja in kmetijske zadruge v drugih okrajih. To je vsekakor nerazumljivo in edini odgovor je, da nekateri člani odborov kmetijskih zadrug nočejo razumeti našega gospodarskega razvoja. Od teh moramo omeniti kmetijski zadrugi Grahovo in Hruševje, kateri nista že od vsega začetka plačali članskega prispevka, čeprav sta kot drugi člani sprejeli statut Trgovinske zbornice s podpisom pristopne izjave in se obvezali izpolnjevati vse dolžnosti. Upravni odbor je bil vsled tega prisiljen sprejeti sklep, da se ti dve zadrugi izterja potom državne arbitraže.

K. A.

Sv. Anton

Dober in uspel roditeljski sestanek smo imeli prejšnji teden, ki se ga je udeležilo 38 očetov in mater šoloobveznih otrok. Po referatu o vzgoji otrok, ki ga je podal tovariš učitelj, so starši v razpravi govorili o pomanjkanju šolskih knjig v naših knjigarnah, o nekaterih otrokih, ki obiskujejo šolo slabo oblečeni in drugem. To se dogaja posebno v vasi Lopar, ki je največ doprinesla med NOB. Uprava šole bo o tem poslala občinskemu LO v Marezige, kamor spada ta vas, dopis in ga opozorila, da na licu mesta pregleda in poišče vzroke siromašnosti.

Učiteljica Karla je opozorila nekatere starše na nepravilnost, ker vodijo svoje otroke s sabo na plese in se do pozne ure zadržujejo z njimi na plesišču. Od svoje strani pa so starši zahtevali, da se strogo spoštuje zakon, ki zabranjuje udeležbo otrok na plesih. Predlagali so, da bi vsaj enkrat mesečno prikazovali kak lep film za otroke.

Na tem sestanku smo izvolili sedemčlanski odbor, ki bo skrbel za dobro pripravo Novoletne jelke. Starši so ob koncu izrazili željo, da bi bili sestanki pogostejši.

Vrk

Sir naj delajo na tolminskem, ne pa blizu potrošnih središč, kjer ni dovolj mleka

O mlekarni v Podnanosu že dolgo nismo pisali v našem listu. Zato smo obiskali njenega upravnika, da bi nam kaj povedal o delu podjetja in njegovih težavah. Našli smo ga — ne v pisarni, temveč v obratu, ki zaposluje 20 ljudi. Tudi štiri tovorne avtomobile ima mlekarna v Podnanosu, žal pa ti niso ravno novi, da bi lahko zadostili vsem potrebam.

Upravnik nam je potožil, da je letos več ljudi bolnih kakor vsa leta po vojni. Kljub temu pa je šlo letos oktobra skozi obrat 186.000 l mleka, novembra pa 170.000. Mleko pasterizirajo in ga tako pripravijo za potrošnjo. Delajo tudi sir, a le takrat, če potrošnja ne porabi vsega mleka. Zato se čudijo, kako da na Vrhniki delajo sir, Ljubljana pa je po časniških vesteh brez mleka. Navzlic vsej borbi za rentabilnost je treba namreč predvsem skrbeti za to, da dobijo otroci, bolniki in ostali, ki so ga potrebni, svoje mleko. Mlekarna Podnanosa razvaža mleko v Reko, in sicer dnevno čez 4000 l. Okrog 3000 l ga naberejo v svojem okolišu, okrog 1000 l pa ga naložijo na njene avtomobile še v Hruševju.

Okoli 1000 l mleka porabijo dnevno v goriškem okraju. Videli smo, da ima kolektiv mlekarne v Podnanosu pravilen odnos do oskrbovanja potrošnikov z mlekom in da nima dobičkarskih teženj. Dobička ne delijo, temveč nabavljajo nove stroje in tako skrbijo za modernizacijo obrata. Mnenja pa so, naj delajo sir na tolminskem, kjer ni blizu potrošnega središča, ne pa tam, kjer primanjkuje mleka v neposredni bližini!

bš

Pojasnilo na dopis o slabi moki v Pobegih

Na dopis iz Pobegov, ki je bil objavljen v našem listu dne 4. decembra, smo prejeli od podjetja »Prerad« iz Portoroža naslednje pojasnilo, ki ga z veseljem objavljamo:

»Uprava podjetja »Prerad« — Portorož zagotavlja vsem potrošnikom, ki nabavljajo moko v mlinu na križišču Rižana, da je bila vsem mlinom tako v Kopru, Izoli in na Rižani dobavljena pšenica enake kvalitete z malenkostnim odstotkom primesi. Da mlin Rižana ne izdeluje kvalitetne moke, je v celoti odgovoren kolektiv mlina, ki posveča izdelavi moke premalo pažnje in vestnosti. Mlin je samostojno podjetje, kateremu podjetje »Prerad« vse usluge redno odplačuje, mlina pa nima v svoji upravi. Ugotovljeno je bilo, da je bilo le 20 vreč moke slabše kvalitete in je bil mlin zaradi nevestnosti že opozorjen.

Zagotavljamo, da bomo ob morebitnih ponovnih pritožbah potrošnikov mletje za naše podjetje v mlinu Rižana prekinili. Uprava podjetja »Prerad« stremi za tem, da potrošnikom nudi čisto in kvalitetno moko.«

Za upravo podjetja
»Prerad«
direktor: Goljuf Lojze

CERKNICA

V Cerknici se je mudila zdravstvena ekipa za odvzem krvi. Pregledali so 144 oseb in 124 odvzeli kri. Prijavilo pa se je nad 200 oseb. Ekipa bo še enkrat prišla, ker sedaj ni mogla opraviti vsega.

Po odvzemu krvi so bili krvodajalci pogoščeni. Ekipa se je čudila organizaciji, ki jo je našla v Cerknici.

L. Gogala

Poslovilna družabna prireditev vojakom v Sežani

Društvo prijateljev mladine je v soboto priredilo družabni ples, katerega čisti dobiček je bil namenjen za prireditev Novoletne jelke. Prireditev je bila dobro obiskana in je trajala v prijetnem razpoloženju do prvih jutranjih ur. Navzočih je bilo tudi lepo število pripadnikov JLA. Tako je prireditev dobila značaj poslovilnega večera za borce in oficirje, ki so se te dni umaknili iz obmejnega predela.

Direktor sežanske »Preskrbe« in član okrajnega komiteja ZK je imel lep nagovor prisotnim pripadnikom JLA in želel, da bi odšli iz Sežane s prijetnimi vtisi. Zahvalil se je komandant sežanskih enot, ki je izrekel priznanje za naklonjenost, ki so jo Sežanci izkazovali svoji ljudski armadi. Dejal je, da so se vojaki počutili tukaj kot svoji med svojimi. V imenu vojakov se je opravičil za kako morebitno napako, ki bi jo bili »zagrešili« vojaki. Na koncu je poudaril: »Obljubljamo, da se bomo prav tako naglo zopet pojavili, če bo potrebno, kot sedaj, ko smo uspešno izvršili našo dolžnost.«

Predstavnice Zveze žena so komandantu in vojakoma — violinistoma, ki sta se poslovila z umetno izredno improvizacijo Tosselijeve serenade in še nekaj glasbenimi točkami, poklonile šopke rdečih nageljnov.

Ž. J.

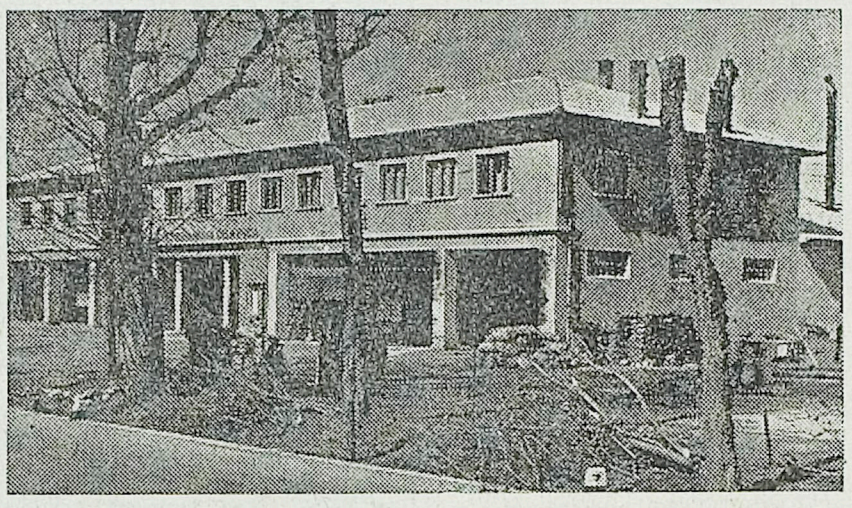

Mehanična delavnica v Sežani

Gostovanje Gledališča za Slovensko Primorje v Idriji

Gledališče za Slovensko Primorje nam je z zadnjim gostovanjem prikazalo Schillerjevo »Kovarstvo in ljubezen«. Klasik Schiller je v tej drami prikazal moralni razpad fevdalne gospode v drugi polovici 18. stoletja in uveljavljanje meščanske družbe. To zahtevno delo je bilo razumljivo le tistim, ki so pravočasno nabavili Gledališki list. Škoda, da se predstave ni mogla udeležiti vedna naše šolske mladine, ki bi bila največ pridobila.

Prostor ne dovoljuje, da bi podrobneje ocenili posamezne vloge. Ugotovimo lahko le to, da so igralci dobro opravili svoje delo, videli pa smo jih tudi že bolje nastopati. Pomanjkljivosti pri izvajanju jim opravičimo, ker so po sili razmer prispeli v Idrijo šele zadnji trenutek in utrujeni kar je imelo potem na odru svoje posledice. Najboljša sta bila Penko kot predsednik in Potuška kot dvorni maršal. Nardin pa je bil kot tajnik vsaj v prvih dejanjih le nekoliko pretiran v svoji sicer težki vlogi. Vendar pa se je razvoj dejanja iz prizora v prizor izboljševal. Škoda, da je bil konec režisersko nedognan in zato ni prepričal.

Publika je dvorano napolnila in je bila igralcem hvaležna za lepo doživetje. Prepričani smo, da bodo igralci drugič našli z njo boljši kontakt, če bodo prišli v Idrijo pod boljšimi okoliščinami.

L. S.

IZ ŠKOFJE LOKE

18. decembra 1941 so Škofjeločani in prebivalci okoliških vasi množično odšli v partizane in tako začeli oboroženo borbo proti okupatorju. To je v obdobju štiriletne borbe eden najpomembnejših dnevov, zato je organizacija Zveze borcev dala občinskemu LO predlog, da bi ta dan razglasili za vsakoletni praznik.

Letos bodo prvič praznovali ta dan. S proslavo bodo začeli že na večer pred praznikom, ko bodo na višinah koli Škofje Loke zažgali velike kresove. Škofjeloški grad bodo razsvetlili z bengaličnimi ognji. Proslava bo trajala vse do Dneva ljudske armade. V dnevih proslave bo več kulturno-prosvetnih prireditev s pestrim sporedom.

— DV —

Berite in širite „Slovenski Jadran"

PORTOROŽ

Ljubici Kovačevićevi - Seki v spomin

Prejšnji teden smo se za vedno poslovili v zelo velikem številu od tov. Ljubice Kovačević-Seke. Z vojaško godbo na čelu smo jo spremili do kraja v Portorožu, kjer so jo naložili na avtoambulanto, ki jo je odpeljala v Bosno, odkoder se je svoječasno preselila v Portorož. Teh-le nekaj skromnih besed v njen spomin:

Ljubica!

Klicali smo jo tudi: Seka.

Vsi smo poznali to skromno, bledo, mlado dekle z bolnim srcem. Težko je dihala in mlada je še bila. Zato je bilo zanjo še bolj hudo. Svojih bolečin ni kazala.

Začelo se je z okupacijo, s četniki, ki so poklali skoro ves njen rod. Štirinajstletnim je nož razparal grla in prsi... Ljubica je z očetom, materjo in bratom odšla v partizane. Tu je dobila ime Seka. Mati jo je sicer nagovarjala, da bi ostala nekoliko v zaledju, njej v pomoč, a Ljubica je odšla v borbeno edinico ter se s puško v roki borila za svobodo Bosne. Z 19. leti je postala komunistka.

Osvoboditev!

Padel ji je fant, za posledicami borbe je kasneje umrl še oče. Pa je vse to še vzdržala mlada Seka nekaj časa. Nato... Srce ji je začelo pešati. Kako tudi ne! Če bi bilo iz jekla, ne pa iz tako občutljivih mišic, pa še dekliško...

Seka Kovačević pa je ostala zvesta borbi. Junakinja! Skušala je delati, pomagati. Večkrat jo je srce vrglo na posteljo. Mati in brat sta jo hotela rešiti. Njuno žrtvovanje je bilo brezmejno.

Resno jo je zadelo, ko je hotela na prvo demonstracijo proti krivičnemu osmooktobrskemu sklepu. Bolezen jo je tako močno zagrabila, da ni več vstala... Pomoči ni bilo več.

Ležala je med cvetjem pod rdečo zastavo s srpom in kladivom. Soborci in tovariši so stali okrog odra z izrazom težke bolečine na obrazih. Seka pa je negibna počivala z vsemi mladostnimi sanjami tiha in mirna med njimi... Njena mati je boleče strmela v praznino in šepetala: »Seka... Seka!«

Govornikom je zastajala beseda, nobeno oko ni ostalo suho. Gledali smo za njo, kako se je vračala v prebujajočo se Bosno, za katero je darovala — 27 mladih, sreče, svobode in življenja žejnih let...

Vir.

LOKA pri Zidanem mostu

Loka je vas, ki leži blizu velikega železniškega križišča proti Mariboru, Ljubljani in Zagrebu. Tam blizu je mesto Radeče, ki ga poznamo po papirnici. Lega vasi je zelo lepa in je okoli nje veliko sadovnjakov in polja. Tik vasi teče Sava.

Zanimivo je, da se je tu naselilo pred 70 leti več družin iz Beneške Slovenije iz Terske doline. Kot priznani zidarji so imeli veliko dela pri gradnji mostov in železnice. Ker je bila tu dobra zemlja, so si z zaslužkom kupili zemljo in zgradili hiše. Nekaj primerov imen teh družin: Culeto, Lendaro, Bobera, Moro, Negro, itd. Nekaj pa jih je prišlo tudi s Primorske, kar dokazujejo priimki: Fon, Trebše, Breginc, Perdih. Klinkon in Volarič.

Nekaterim, zlasti tistim iz Benečije, se še dobro pozna, od kod so, ker ne morejo zatajiti svojega narečja. Tako je poznana stara mamica Terezija Matek, rojena Volarič, ki živi tu že 95 let, doma je iz Smasti pri Kobaridu in še kar dobro zavija po kobariško, čeprav živi tu že 84 let.

Da bi rojaki iz Benečije dobili zvezo s svojimi kraji in ljudmi, so se naročili na list »Matajur«, ki izhaja v Gorici in ima uredništvo v Čedadu. V aprilu letos so v ta list poslali članek iz Loke in so bili njihovi znanci v Benečiji zelo veseli. Izrazili so željo, da bi se še kaj oglasili, da bi tako dobili tesnejše stike z matično domovino. Tukajšnji rojaki vidijo, kako težko borbo bijejo Beneški Slovenci, ko jim Italija krati vse pravice, ki jim pripadajo po mirovni pogodbi. Dva sta naročnika na tednik »Soča«, ki izhaja v Gorici.

Tudi »Slovenski Jadran« prihaja v Loko in okolico. V Loki sta dva naročnika, v okolici pa trije. Zelo pohvalno se izražajo o njem in pravijo, da jim vsebina ugaja in prav tako ilustracije. Posebno se jim dopade, da se tako dosledno bori za pravice Slovencev v coni A. Ko je izšla osmega oktobra odločitev angloameriških vlad, se je tudi »Slovenski Jadran« skupno z drugimi demokratičnimi listi pridružil ostrim in odločnim protestom in tako doprinesel svoj del za pravično rešitev tržaškega vprašanja.

Stanko Skočir
učitelj

POLJANE

PRED 12. LETI JE POČILA PRVA PARTIZANSKA PUŠKA

Poljane so večja vas, kjer je tudi sedež občinskega LO in so središče Poljanske doline, ki sega od Škofje Loke proti Cerknem na Primorskem.

Letos 19. decembra mineva 12 let, kar so se prebivalci Poljan in okoliških vasi dvignili v oboroženi upor. Prav ta dan je počila prva partizanska puška v vasi Bukov vrh. Pok te partizanske puške je bil znak za splošno oboroženo vstajo. Isti dan je imel sejo Pokrajinski komite KP za Gorenjsko, ki je izdal proglas o oboroženi vstaji z geslom: »Okupatorje bomo pregnali tja, odkoder so prišli«. Temu proglasu so se Poljanci in prebivalci te doline odzvali v večjem številu. Že v nekaj dneh je odšlo v partizane nad 300 ljudi, ki so kmalu potem doživeli ognjeni krst.

Občinski LO Poljane je na predlog Zveze borcev razglasil ta dan za občinski praznik in ga bodo letos prvič praznovali. Svečano bodo odprli prenovljeni kulturno-prosvetni dom, ki bo postal središče kulturnega življenja. Da bo proslava lepše uspela, so poskrbeli za kulturni spored in povabili pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja. Poljanci vabijo na ta praznik vse tiste, ki so bili med NOB v njihovih krajih.

—Dv—

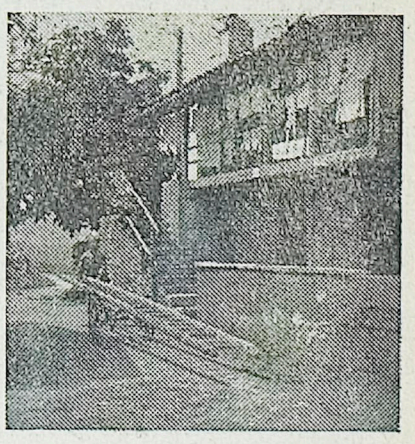

Domačija v Trebčah pri Trstu

NAŠA VOJSKA
JE MOČNA IN PRIPRAVLJENA

DOLGE KOLONE VOJAKOV, TANKOV IN TOPOV, SE POMIKAJO Z MEJE — NA STRAŽI JE OSTALO BUDNO OKO NASEGA GRANIČARJA — TROMEJA NEKDAJ IN DANES — TO NEDELJO BO NEKAJ NOVEGA — URA POUKA PRI GRANIČARJIH — V OBMEJNIH VASEH — VEČER NA KARAVLI

Minuli so časi, ko so velike sile diktirale malim državam, kar so hotele in ko so lahko nekaznovano trgovale s tujimi ozemlji. Naši armadi gre zahvala, da smo vsemu svetu pokazali, da tudi mali narodi lahko branijo svoje pravice, svobodo in neodvisnost. Ko je naša vojska odšla na mejo, da zaščiti pravice Jugoslavije, je le pozdravljalo navdušeno ljudstvo in ji zagotavljalo, da so vsi skupaj neločljiva celota. In nikoli niso bili naši vojaki tako veseli in ponosni. Prišli so na mejo, da bi tam ostali, dokler se ne reši sporno tržaško vprašanje, zasedli so položaje, pripravili orožje in napolnili srce z močjo in odločnostjo. Naša vojska je stala tam močna in pripravljena.

Sedaj odhajajo z meje, ker je to v interesu miru. Dolge kolone se pomikajo po cestah, vse gre proti kolodvorom in od tu se mnogi vračajo na svoje domove, na svoja delovna mesta v rudnike, v tovarne, na polja in njive, ki čakajo njihove močne roke. S seboj so odnesli velike izkušnje, znanje, ki so ga pridobili v kratkem času, topel spomin na naše kraje in ljudi ter zavest da so branilci naše socialistične domovine. Vse naše ljudstvo je zrlo v njih z zaupanjem, jih obiskovalo na položajih in jim prinašalo darila, ob slovesu pa so jim prirejali svečanosti in obžalovali, da jih zapuščajo. O njih so izgovarjali mnogo pohvalnih besed in to po pravici, kajti tam, kjer se meri ljubezen domovine po naporih in samopremagovanju, po neprespanih nočeh in potu izmučenega telesa, po znanju in vzdržljivosti, tam so dokazali, da bije njihovo srce za domovino. Naša vojska je preizkušnjo dobro prestala.

•

Toda naše meje niso ostale zapuščene. Tam so ostali še vedno naši budni graničarji, zvesti čuvarji nedotakljivosti naših meja in naše neodvisnosti.

Ozka steza vijugasto pelje iz vasi Rateče na vrh Peči. Po lepo negovanem gozdu in vzpetini, ki varuje našo zapadno tromejo, hodi neumorno v težke čevlje obuta graničarjeva noga, večkrat na dan, tudi ponoči, po snegu ali soncu, po dežju in vetru. Tam na vrhu Peči je karavla naših graničarjev, ki kot čvrsta veriga obkrožajo vse tisto, kar se z eno besedo imenuje Tito in socializem. In ko si v toplo zakurjenem prostoru sušite prepoteno srajco, lahko slišite kapetana Josipa Pohrebnika, kako pripoveduje:

»Nekoč je bil tole hotel. Sezidal ga je še pred vojno tedanji komandant graničarjev. Pozneje so ga naši ubili, ker je sodeloval z okupatorjem. Potem smo se mi naselili v hotel, ker je bila stara karavla, zgoraj na vrhu, popolnoma razpadla. Zdaj je že porušena.«

In ko razmišljate o ljudeh in meji, o komandantu, ki je tu, dve sto metrov od tromeje, zidal hotel, se nehote domislite dogodkov iz preteklosti, ki niso bili redki:

»Stoj! Kdo je?«

»Tisočak.«

»Ne moreš.«

»Dva tisočaka.«

»Naprej.«

Kolikokrat so morali takrat nespregovoriti v trudni graničarji slišati tisto »dva tisočaka«, in »naprej«, ko je komandant puščal čez mejo tihotapce, da je lahko sezidal hotel. Pa ne samo to! Tudi lepo hišo si je sezidal v Kranjski gori; vanjo je zazidal tisti »naprej«, ki je prinašal denar, tisti »naprej«, ki je pomenil izdajo domovine. Toda ali so takrat imeli domovino? Denar in zlato, razkošje in pijančevanje, to je bila takrat njihova domovina.

Danes poslušajo naši mladi vojaki zgodbo o hotelu, čudijo se preteklosti, saj je niso doživeli, bili so še otroci, ko se je začela vojna. Če jih gledamo, kako pozorno sledijo pripovedovanju, se spominimo Branislava Mihajlovića, ki je tu nekje na meji proti Italiji, zavpil banditu:

»Stoj!«

»Dal ti bom sto zlatnikov.«

»Ne!«

»Dal ti bom zlata za vse življenje.«

»Ne!«

»Dal ti bom vseh pet kilogramov zlata, ki jih nosim. Pa še sto dolarjev ti dam povrhu, samo pusti me čez mejo.«

»Ne!«

Naše domovine ne more nihče kupiti z zlatom. Ta graničar je bil samo člen več tisoč kilometrov dolge verige, ki oklepa naše domovino in že osem let odločno govori NE.

•

Danes je nedelja. Toda drugačna kot po navadi. Vojaki karavle »Vračevgaj« so nestrpni. Kaj pa bo posebnega? Bo kakšna svečanost, ali pride kdo na obisk? Ne, nič takega! Nogometna tekma bo. Mitić, najboljši nogometni strokovnjak v karavli, razlaga svoje mnenje in vsi ga pozorno poslušajo:

»Trenutno ni boljšega moštva, kot je »Partizan«. Res je, da nima najboljše obrambe, toda kljub temu se mu ne more nihče resno zoperstaviti.«

Popoldne so bili zbrani okoli radia in so napeto poslušali poročila.

»Sportne vesti«, je rekel napovedovalec. Završalo je od razburjenosti, pa takoj tudi utihnilo. Dih je zastal. Mitić bi najraje kar zlezel v zvočnik, samo da bi bolje slišal.

»7:1!!!« so ponovili vsi enoglasno za napovedovalcem, spogledali so se široko razprtih oči in nastalo je vsesplošno navdušenje. Napovedovalca ni nihče več poslušal. Slišati je bilo živahne komentarje.

»Slišiš, Rade, ali veš, koliko dni ima teden?«

»Seveda vem, sedem. Toda kaj tako čudno vprašuješ, Momčilo?«

Momčilo se poredno nasmehne: »Torej prav toliko, kolikor je »Crvena zvezda« prejela golov od »Partizana«. Vsesplošni smeh.

Toda Rade brani svoje simpatije za »Crveno zvezdo«; češ kriv je golman Krivokuća.

Pristaši »Partizana« pa še naprej uživajo v »svoji« zmagi in ko jih kuhar pokliče k večerji, še vedno živo razpravljajo.

Skozi gosto jutranjo meglo se pomikajo skupine graničarjev na uro pouka. Na strmem, kamenitem pobočju odmeva pesem. Ustavijo se pri umetno narejeni obmejni črti. Komandant Dragan Marić sporoči četi, da se bodo danes učili, kako morajo nastaviti zasedo in kako se vesti, če zasačijo bando, ki se tihotapi čez mejo. Najprej teorija. Vojaki dobro odgovarjajo, nekateri dobijo celo »odlično«. Potem podporočnik razpostavi vojake na veliko razdaljo, nepravilno.

»Ali je ta zaseda dobra?« vpraša vojake.

»Ne,« odgovorijo nekateri enoglasno.

»Zakaj?«

»Ne morejo imeti medsebojne veze, slabo pregleden teren,« odgovarja Dragoslav Bošković.

Odgovor je bil pravilen, podporočnik jih je preizkušal. Potem pa je naprej razlagal o načinu opazovanja in držanju veze. Pri tem je neopazno dal z roko znamenje »banditom«, naj prestopijo »mejo«. Po desetih minutah predavanja je vojake presenetila komandantova pripomba, da zaseda slabo opazuje. Prav takrat se je dobro zakrinkani »bandit« tihotapil proti dvema vojakoma v zasedi. Ko ju je našel pripravljena, je poskušal pobegniti, toda streli graničarjev so mu to preprečili.

Tako se učijo graničarji, teoretično in praktično. Zato ni bojazni, da ne bodo kos svojim nalogam na pravi meji.

•

Čuvanji naših vzhodnih meja zasačijo večkrat pri nedovoljenem prehodu razne informbirojevce. Ljudje, večinoma pastirji, revnih šiptarskih vasi jim pri tem veliko pomagajo.

Tako se je zgodilo pred letom dni, da so se tihotapili štirje čez mejo. Čeprav so bili dobro zakriti, so jih pastirji zagledali. Pravočasno so jih zapazili in se postavili tako, da so banditi morali mimo njih. Ko so prišli blizu, so poskušali s prevaro:

»Ali je to Albanija?« je vprašal eden med njimi v šiptarskem jeziku.

»To je Jugoslavija,« je odločno odgovoril pastir Bečir in skočil pred njih s pripravljeno puško.

»Torej smo zašli,« so se delali začudene, »pokažite nam pot, plačali vam bomo.«

Pastirji so se spogledali. »Zakaj pa ne?« je bil pripravljen Bečir, »kar za menoj pojdite.«

Skoraj celo uro jih je vodil sem ga tja po strmih poteh in nazadnje so se znašli pred karavlo naših graničarjev. Banditi so bili presenečeni, toda bilo je prepozno.

•

Tako je življenje ob meji, drugačno kot nade, naše, težje, polno drugačnih skrbi in velike odgovornosti, kljub temu pa zanimivo in graničarjem ljubo. Zvečer gredo patrole v temo, ni jih slišati, ne videti. Včasih se samo sliši žvenket orožja in kratka zapoved komandirja, odsekana navodila. Razvrstijo se na svoja mesta, kjer bodo stražili tiho in budno.

Iz karavle pa je slišati petje in glas kitare. Graničarji, ki so prosti sedijo okoli zakurjene peči in so dobre volje. Zabavajo se, dokler ne pade komanda »na spavanje«. Potem je vse tiho, peč je ugasnila, kitara molče visi na zidu, v sobi pa je slišati zdravo dihanje mladih ljudi. Nekoč ponoči bodo še morali zamenjati na straži svoje tovariše.

Dobro zakriti graničarji v zasedi. Kd o bi si upal približati se njihovemu puškomitraljezu?

Pri praktičnem pouku. Vse njihove želje in misli so usmerjene v isti cilj: čimbolje opravljati svojo službo.

MATEVŽ HACE:

KOMISARJEVI ZAPISKI

ODLOMEK

(Nadaljevanje)

V temni noči smo zbrali dele Tomšičeve, Šercerjeve in Bračičeve brigade. Obkolili smo Grahovo. Borba se je začela. Med Grahovim in Martinjakom so naši razbili nekaj nemških vozil in pognali v beg nemško kolono, ki je šla belim na pomoč. Beli so se v postojanki trdovratno držali, mi smo pa stiskali obroč okoli Grahovega. Bračič je jezno skakal okrog postojanke in pogledoval na uro. Borci so ležali med drevjem in streljali na postojanko. Vnel se je hud ogenj. Nazadnje smo pa prijeli top in ga pripeljali bliže. Pri tem je Bračič dobil kroglo skozi suknjič na ramenu in skozi kapo. Srečno naključe ga je rešilo, da ni padel. Ležali smo okrog topa, okrog nas pa so brenčale krogle. Beli so rjoveli, kleli in streljali iz postojanke. Nazadnje se je postojanka vnela, skoraj vsi beli so padli ali pa zgoreli. Oh starem skedinju je stal neki desetar in težko govoril: »Tako rad sem hodil v to cerkev, ko sem bil mlad. Poslušal sem petje in orglanje, sedaj je pa tudi ta lepa grahovska cerkev v ognju. Sakramenski farji, kaj so naredili iz cerkve.« Neki bivši belček, ki se je na Osolniku predal in je potem, ko je postal partizan, hotel ustreliti našega hrabrega komandanta Kotarja. Alj Kotarjev osebni kurir ga je prestregel in belčka ustrelil v hrbet, ko je hotel pobegniti. Da, in belček je postal celo bataljonski pisar. Zvone je potem rohnel: »Kje je naša budnost?«

Borci so se veseli vračali iz zmagovite borbe. Napravili smo načrt za napad na postojanko Lašče. V hitrem pohodu smo se provrgli na sektor Lašče—Gregor—Sodražica. Borba je bila vroča. Levstikova brigada se je tolkla pri Turjaku z belimi in z Nemci, ki so hoteli iti Lašcam na pomoč. Po kratki, toda trdovratni borbi je postojanka padla. Borbe so bile kar med hišami. Morala naših borcev je bila na višku. »Vse, kar vse potolči,« so kričali. Mi pa smo jim govorili, da je treba imeti čim več ujetnikov. Brigade so med seboj tekmovale v hrabrosti. Ko je postojanka padla, so se porazgubili po Laščah.

Bilo je nekaj ujetnikov, ki so bili pri beli gardi v Laščah komaj teden dni. Takoj so se javili v naše vrste. Nekateri so ostali, nekaj pa jih je po starj navadi dezertiralo.

Nato smo odšli na sektor Sodražica. Z juga je prišla cela vrsta novih oficirjev, radovali so se naših uspehov. Nekateri izmed njih so imeli za seboj že precej borb. Ko smo v štabu pregledovali karto-specialko, je neki oficir dejal: »Sedaj, ko ste likvidirali Lašče, boste ali lahko v Kočevje in potem v Novo mesto.« Pozno v noč se je javil v štabu degradirani komisar X. Obležen je bil kar za parado. Zelo se je razburjal, češ vse sem naredil, ampak brigada se je razlezla na vse štiri strani . . .

»Kar je, je,« mu je odvrnil Luka, »k nam so te poslali, mi te bomo pa poslali nekam za bataljonskega ali za četnega. Če si zanič, boš pa postal bataljonski pisar.« Luka je potegnil krepek požirek iz čutarice in udaril z močno roko po mizi, da se je vsa stresla. Bračič se je jezil, češ naj bi take degradirance pošiljali kam drugam. Vsak se opravičuje, kakšne velike stvari je naredil, samo da opraviči svoj neuspeh ali pa svojo respoosobnost.

(Konec prihodnjič)

ZANIMIVOSTI PO SVETU

»TEFLON«, FLUOROV KARBID BODOČNOSTI

Družba »E.I. Du Pont de Nemours« bo v kratkem postavila na trg nov izdelek za vrhnjo prevleko najrazličnejših predmetov; gre za vroče raztopino polietrafluoroetilena, katero dolgo ime so skrajšali v besedo »teflon«.

Ta fluorov karbid ima nad vse zanimive lastnosti: je silno odporen proti vročini, odrgnjenju in proti najmočnejšim razjedalnim kemikalijam. Najbolj izrazita njegova lastnost je pa v tem, da se ne prime z njim prevlečene površine nobena druga snov, niti najbolj lepljiva. Zaradi tega je nova sestavina nad vse dragocena na najrazličnejših področjih; tako zlasti v gumijevi industriji, v industriji živalskih konzerv, maščob in lepil. Vsako s »teflonom« prevlečeno orodje bo nad vse dobro došlo pri prevleki strgulj v tekstilni industriji in pri izdelovanju rastlinskih konserv. Velika njegova prednost je tudi, da znatno zmanjšuje koeficient trenja brez uporabe mazil.

Mogoče bo »teflon« najbolšo uporabo našel na področju impregniranih tkanin. S »teflonom« impregnirano blago bo imelo namreč to izredno lastnost, da se ne bo nikoli umazalo in da bo za njegovo snaženje vedno zadoščala navadna ščetka. Edina slaba stran »teflona« je v tem, da je zelo drag.

NOV KEMIČNI PROCES STROJENJA SUROVIH ŽIVALSKIH KOŽ

Po novem postopku izdelano usnje lahko v vsakem oziru tekmuje z usnjem, ki ga izdelajo s strojenjem surovih živalskih kož s taninom. Pri novem procesu obdelajo surove živalske kože najprej z zmesjo dialdehida, n. pr. glixalom, potem pa z reziniskim reagentom, kot sečem ali fenolom, ali pa s kombinacijo vseh teh snovi in formaldehida.

Po tem kemičnem procesu je mogoče izdelati vse vrste usnja razen kromovega. Tako izdelano usnje je svetle barve, včasih motno rumene, in ima vse lastnosti, ki jih od njega zahtevajo tako strojarji kot potrošniki. To usnje mnogo bolje propušča zrak kot usnje, ki ga dobimo pri strojenju s taninom.

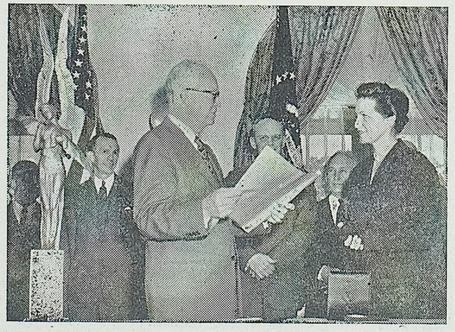

Prizor svečane izročitve ameriške nagrade za izredne zasluge v letalstvu, ki jo je podelil predsednik Eisenhower (v sredini) gospe Jaqueline Auriol (desno), znani letalki za hitrostno letenje in snahi predsednika francoske republike. Na sliki vidimo, kako predsednik Eisenhower v Beli hiši v Washingtonu izroča priznanje vrli letalki. Levo na sliki vidimo nagrado v obliki približno en meter visokega bronastega kipa, ki predstavlja krilatoboginjo, ki drži na roki sokola z razpetimi perutnicami.

O tem govori **VES SVET**

NJUJEN AN KVON - ahasver in revolucionar

Kako dolgo še bodo indokitajske džungle in gore grobnica belih, črnih in rumenih vojakov?

Po sedmih letih vojne v Indoki ni je Francija končno priznala, da s tem vojnim pohodom ni zadela v črno. Njen ministrski predsednik Laniel je zaradi notranjih težav, brez izgledności vojne, strahu pred nemško premočjo v Evropi, ameriškega vmešavanja v francoske zadeve in razpoloženja parlamenta, izrazil pri pravljenost Francije, da pristane na Ho Ši Minhovo ponudbo.

Po svetu gre glas, da je Francija že izrekla svojo dovolj jasno besedo. Toda od besede do dejanja preteče navadno tudi po Šeini precej vode. Odkar so leta 1946, ko se je Ho Ši Minh vrnil iz Pariza po brezuspešnih pogajanjih o priznanju neodvisne Indokine nazaj v svojo domovino na zapadu Ho Ši Minhovo ponudbo kot sovjetski manever, preračunan na Pariz v zvezi s četverno konferenco. Toda manever, ki izraža željo po mirni rešitvi, nikakor ni isto kot manever s prikritim namenom, da se borba nadaljuje. Takega mišljenja je menda tudi Ho Ši Minh.

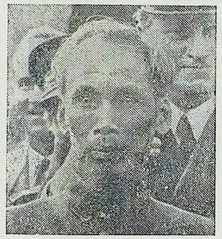

KDO JE HO ŠI MINH — NJUJEN AN KVON?

Ker smo že spregovorili nekaj besed, dragi bralci, o tem gordijskem vozlu francoske kolonialne politike, ne bo škodovalo, če vas seznanimo s Ho Ši Minhom, predsednikom republike Vietnam in vodjem protikolonialnega gibanja v Severni Indokini. Zanimivo je, da je začel Ho Ši Minh svoje politično delo kot član francoske socialistične stranke. Francoskega jezika se je zelo dobro naučil in napisal je celo knjigo, v kateri je opisal kolonialno nasilje v svoji domovini. Že njegovega očeta so zaprli zaradi revolucionarnega dela. V svojem osemnajstem letu se je vkrcal Ho Ši Minh na neko ladjo, ki je plula v Francijo in kot monar je prvič stopil na francoska tla. Takrat se je Ho Ši Minh imenoval An Kvon, kar pomeni v slovenščini »dobrohotnost«. Iz Marseilla je Ho Ši Minh odšel v Pariz, kjer se je pridružil številni indokitajski kolonij.

L. 1925 je Ho Ši Minh zapustil Francijo in odšel na Daljni Vzhod, kjer je potoval po raznih državah, seveda pod raznimi izmišljenimi imeni. Ključ temu so ga večkrat zaprli, a končno mu je le uspelo vrniti se v domovino, kjer se je z vso vnemo oprijel revolucionarnega dela. Kmalu je seveda postal trn v peti francoskim kolonialnim oblastem. Na njegovo glavo so razpisali visoko nagrado in ga obsodili na smrt. Ponovno je moral v emigracijo in tokrat se je odločil za Hongkong, kjer pa so ga zaprli Angleži. Toda spet se mu je posrečilo zbežati iz Hongkonga ga je vodila pot na Kitajsko. Po izbruhu vojne z Japonsko se je zopet vrnil v domovino in stopil na čelo gibanja, ki se je borilo proti japonskemu in francoskemu imperializmu.

Ho Ši Minhove enote so osvobodile Indokino v začetku 1945 in takrat so osnovali revolucionarji vlado, drugega julija istega leta pa so proglasili tudi neodvisno republiko Vietnam, katere predsednik je postal Ho Ši Minh. Francoski poveljnik v Indokini je priznal to vladno 7. marca 1946, nakar je Ho Ši Minh odpotoval v Pariz na pogajanja. Kako so se ta končala in kaj jim je sledilo — o tem smo že spregovorili v začetku tega sestavka.

POTI OKROG SVETA

Sedaj je napočil čas, da predsednik najbolj desničarske povojne francoske vlade dokaže, da ne govori tjavdan. 27. oktobra je namreč izjavil v parlamentu Laniel naslednje: »Če bo Ho Ši Minh pripravljen na pogajanja, bomo njegov predlog proučili.« Šestnajst dni pozneje so prišle v francoskem senatu iz istih ust naslednje besede: »Niti od Ho Ši Minha, niti od Kitajske ni nobenega odgovora na mojo izjavo od 27. novembra pred narodno skupščino.« Kakor znano, odgovor od Ho Ši Minha je že prišel in sicer sedemnajst dni po drugi Lanielovi izjavi v senatu.

Ho Ši Minh je postavil samo en pogoj: da uradna Francija vsaj formalno že enkrat prizna kot svoj cilj v Indokini — spoštovanje indokitajske neodvisnosti. Ho Ši Minh torej ni oglušel in Lanielov up, da dobi opravičilo za nadaljnje napore francoskega kolonializma na njegovi poti »do zmage«, je splaval po vodi. Razlog za tako pozen odgovor Ho Ši Minha si lahko razlagamo z dolgo potjo med Tonkino in Francijo. Dalječ je že Tonkina od Pekinga, še dalje od Moskve, a tudi Bermudi niso blizu Moskve. To nam tudi pojasnjuje, katere poti vodilijo do Ho Ši Minh in od njega, ne pojasnjuje nam pa tega, kdo in kako bo prebil začarni krog med Ho Ši Minhom in Francozi.

B. G. Bruno

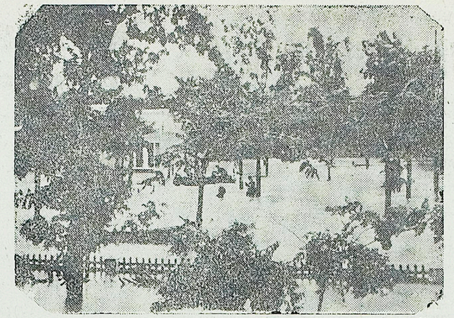

Indokino doletijo večkrat elementar ne nezgode, kot poplave, kar vidimo na naši sliki. Največja nesreča Ind okine pa so francoski kolonizatorji

FRANCE MAGAJNA:

Samo za objokane ljudi

Tale pa se je pripetila kinozvezdniku Don Marquisu v Hollywoodu. Zaradi neke srčne napake se je zgrudil in zdravnik za prvo pomoč je odredil, da mora takoj in brez vsake zamude v bolnišnico. In mavzlic ogromnemu številu avtomobilov v Ameriki, je že usoda tako določila, da prav takrat ni bilo v bližini nobenega. Ker je bila zadevščina skrajno nujna, so ustavili prazen pogrebni avto, ki je v tistih minutah vozil mimo. In v tega so potisnili nosilnico z beteznikom.

Med vožnjo proti kliniki se je pogrebni avto ustavil v prometni gneči na nekem križišču. Poleg njega je ostal tudi majhen avtomobilček, ki sta ga vladali dve mladostni ženski stvarci. Pa je tista, ki ni bila na voni strani, vstala in pogledala skozi stekleno steno pogrebnega voza v njegovo notranjost. Mikalo je jo neki videti, kakšnega mrliča vozi. Don Marquis, pri polni zavesti, je videl zvedavi obraz ob steklu in je hudomušno dvignil glavo ter neznanki pray ljubeznivo poškilil.

Zdaj pa je nastal krik. Mlada dama je histerično zavrisnila, pritisnila nehote na »ačeleratora«, da je avtomobilček šinil naprej kakor puščica. V prihodnjih sekundah je treščil v gneče motornih vozil pred seboj inmahoma je tam nastal »pandemonium«. Vse vprek je vpilo in se zmerjalo med seboj, cestni redarji pa niso vedeli, kaj naj v tej revoluciji počnejo.

»Stavim kar hočete,« je pozneje pravil Don Marquis, »da sta frajli od tistega dne dalje bolj po krščansko živeli.«

***

Tale se je tudi pripetila v Ameriki; pravijo, da nekje v Indiani.

Delavci male tovarne, šestdeset po številu, so iz nekega vzroka zastavkali. Pasivno so stavkali; to se pravi, vsak je prišel na delo, le delal ni. Ravnatelj tovarne jih je nekaj časa podil domov, ker pa to ni zaleglo, je odšel in rekel, da jih pride popoldne spet obiskat. Delavci so vztrajali na svojih mestih.

Popoldne pride ravnatelj in z njim postrešček z ročnim vozičkom. Na vozičku so bili trije veliki zaboji. In je ravnatelj začel govoriti stavkujočim:

»Možje!« je rekel. »Nič vam nisem nasproten, če vztrajate, ni pa prav po mojem mnenju, da ste ves dan brez okrepčila. Na svoje lastne stroške sem vam preskrbel nekaj steklenic dobrega viskija (žganja) in zdaj želim samo, da se sami postrežete brez vsakega obzira. Pijte na moje in svoje zdravje!«

Razume se, da so delavce take besede močno razveselile. Odprli so zaboje in praznili steklenice, da je bilo veselje. »Dobrohotnost« ravnatelja pa ni obstala pri tem. Se bolj je hotel razveseliti stavkujoče. Iz mestnih bordelov je zbral šestnajst najpogumnejših deklet in jih poslal v tovarno, da bodo delavce »zabavale«. In so jih zares! Radost je kipela kakor živo apno, ko ga polijemo z vodo.

Ko je bila razposajenost na višku, je prišel spet ravnatelj in je ves navdušen fotografiral razgrajujoče veseljake in njihove improvizirane ljubice od vseh strani. Prav nič se mu niso smilili filmi. Potem je ravnatel lepo pozdravil vse in izginil.

Še tisti večer so žene stavkujočih, ki niso dotlej o »zabavi« njihovih mož v tovarni še nič vedele, prejele lepe zbirke veselih slik, da so jih lahko v domačem krogu občudovale . . .

Drugi dan so se vsi delavci, močno poklapani in poparjeni, vrnili na delo. Stavke je bilo konec na mah!

ALFRED POLGAR:

ŠALJIVEC

Zajetni gospod Laubner preživlja svoj dopust v Sv. G. Natakarjem v hotelu, pismonoši, prodajalkam na koncu cerkve ali pa kapitanu starega parnika, vsem govori v njihovem narečju, čeprav pri tem ne more skriti svoje prirojene mestne govorice. Pismonoši je dajal cigarete, s prodajalkami se je razgovarjal o političnih spremembah, s kapitanom pa je govoril o brodarstvu. V Sv. G. je bilo lepo pokopališče, zato si je želel, da bi ga tam pokopali. Grobar mu je moral obljubiti, da ga bo pokopal z glavo navzdol, tako da mu podtalna voda ne bo segala do nog, kajti to bi bilo napak za njegov revmatizem. Niti misel na smrt mu ni skvarila njegovega smisla za humor. Gospod Laubner se je že bližal petdesetim, bil je miroljubni državljan nedolžne zunanjosti, ki je zdaj odvrgel od sebe meščansko navlako. Njegovo gledanje na življenje je bilo najenostavnejše: jed, spanje, gledanje, poslušanje, pogovor in udeležba pri ljubavnih napetostih, to mu je zadoščalo, da je užival življenje kot soigralec in kot opazovalec, ki se nikdar ne dolgočasi. Ljudje v Sv. G. so bili zelo primerni za tako življenje in razumeli so tudi šalo.

Laubner je bil namreč velik šaljivec. Veselost, ki jo je čutil v srcu, je kazal na ven in tako je sčasoma prišel v zmoto, da je življenje vedro. Bil je kot tisti avtomobilist, ki je mislil, da je ponoči cesta sama od sebe svetla in ne od luči njegovega avtomobila.

Tistega dne je bil posebno dobre volje. Bila je nedelja, na dopustu mi bil še nitti teden dni, jutranje sonce je žgalo človeka prav do želodca, za zvečer pa so pripravljali vaški ples. Ženske so hodile v pisanih pižamah k jezeru, »kot bujno cvetje«, je govoril gospod Laubner. Enemu izmed teh bujnih cvetov je zaklical skozi okno:

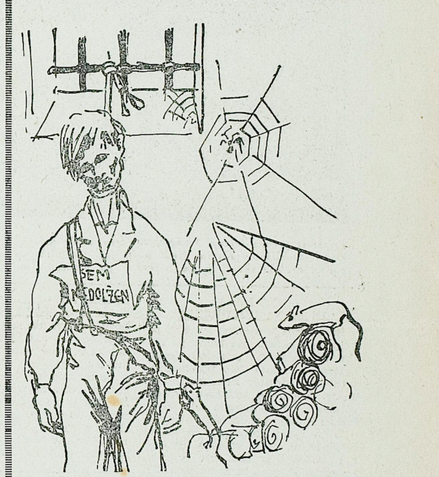

»Gospodična, v vaših hlačah je luknja!« Na preplašeno vprašanje »Kje?« pa mirno dodal: »Seveda, sicer ne bi mogli zlesti vanje!« Take poklone je delal svojim bližnjim.

Potem je svoji ženi napisal razglednico in podpisal nanjo veliko ljudi, ki jih sploh ni bilo. V trafiko je šel kupit znamko.

V trafiki ni bilo nikogar, kajti prodajalka je prav tedaj v stranski sobi povijala dojenčka in ni slišala, da je nekdo vstopil. Laubner, prepričan, da tak položaj od njega naravnost zahteva, da si izmisli šalo, zapazi v istem trenutku, da je odprt predal z denarjem. Hitro poseže vanj z roko in vzame bankovec za petdeset šilingov. V mislih že sliši pogovor: »Draga gospa, vam bodo nekoč okradli vso trafiko, če boste tako malo pazili . . .« — »Oh, to se ne bo zgodilo!« — odgovarja gospa. On pa bo rekel: »Kaj pa tole?« in z bankovcem bo pomahal pred njenim začudenim nosom.

Toda stvar se ni odigrala tako. Pred prodajalko je prišel v trafiko nekdo s ceste, stopil k Laubnerju in ga zgrabil za roko: »Zdaj sem te pa ujel, ti lopov! Daj denar!« Laubner se je razhudil in ga vprašal, ali nori. Prodajalka je planila v trafiko in brez besede gledala ta prepir. Prihajali so še drugi, ker jih je prignal velik hrup. »Videl sem s ceste, kako je vzel denar iz predala,« je razlagal tisti, ki ga je zasačil. Laubner je, zardel kot papnika, potegnil iz žepa bankovec za petdeset šilingov: »Toda ljudje, saj to je bila samo . . .« Ljudje v trafiki so gledali vanj topo in zlobno, prodajalka je vila roke: »Petdeset šilingov, Jezus, Marija, Jožef!« Tisti, ki je Laubnerja tako iznenadil, pravi: »Stopite po redarja.« »Toda — saj sem se samo šalil.« Prav tega Laubner ne bi smel reči. To je njegov položaj bolj postabšalo, kot če bi priznal, da je kradel. Kajti šalitti se z denarjem, to je bilo za ljudi v Sv. G. bogoskrunstvo. Prodajalka v trafiki je začela tarnati, da ji je že prajšnji mesec zmanjkalo deset šilingov, prodajalka zelenjave, ki se je pridružila gruči, ga je jezno pogledala in izjavila, da tudi pri njej že nekaj dni ni vse v redu z denarjem. »Toda, gospa Haberl, saj me vendar poznate! . . .« »Neprestano klepeta z menoj,« se obrne gospa Haberl proti drugim, »ko pa neham paziti . . .« pri tem pokaže s kretnjo, kako se krade. V stranski sobi joče otrok in to še poveča ogorčenje prisotnih nad Laubnerjem.

(Nadaljevanje na 11. strani)

SPREHOD PO VASEH IN MESTIH KOPRSKEGA OKRAJA

„Svobode", prosvetna društva, ljudske univerze . . .

O ljudskoprosvetnem delu in življenju v koprskem okraju že dlje časa nismo pisali v »Slovenskem Jadranu«. Zato smo povprašali na Zvezi prosvetnih društev, kako in kaj je s tem vprašanjem po naših vaseh in seveda tudi v Kopru. Izvedeli smo marsikaj in to posredujemo našim bralcem.

Leta po osvoboditvi so nedvomno leta velikega napredka, zlasti v dramskem pogledu, a tudi pri pevskih zborih, kjer pa primanjkuje pevovodij. Učitelji so po vaseh koprskega okraja usmerjevalci kulturnoprosvetnega dela. To naj velja za bodoče v še večji meri kot doslej. Zato je potrebno, da učiteljev ne bi po nepotrebnem obremenjevali drugod. Tudi ljudske univerze po vaseh so ustanovljene.

Kot že rečeno, ima šola največ zaslug za ta ogromni napredek od 1. 1945 naprej. Sicer je res, da ponekod niso izbrali vedno najnaprednejših del za svoj oder. Toda tudi to je bilo potrebno, v glavnem zato, da so na vasi prebili led kulturnoprosvetnega dela. Danes po vaseh že čutijo potrebo po kulturnoprosvetnem izživljanju in skoraj vsa prosvetna društva so se osamosvojila. Sedaj, ko so zadružni domovi pod streho, je treba misliti na izpopolnitev garderobe in podobnega. Štednja naj bo pri tem seveda osnovno vodilo.

TEREN VPLIJE PO POMOČI

Iz Sečovelj lahko nadaljujemo svoj sprehod po ostalih vaseh koprskega okraja. Pravijo, da ponekod prosvetna društva dobro delajo, kjer pač učitelji pomagajo. Omeniti moramo pravcato tekmovanje med Krkavčani in Št. Petrom. Novo vasjo. V Št. Petru-Novi vasi so namreč zgradili dva kulturna domova. Krkavčani niso hoteli zaostajati in sedaj ga tudi oni gradijo s »polno paro«.

V Dekanih bi lahko bilo bolje, ker jim ne manjka dobrih pogojev za delo. Prosvetno društvo je imelo občni zbor, na katerem so izvolili novo vodstvo, ki naj bo porok za uspešno delo. V Dekanih deluje knjižnica, nameravajo pa ustanoviti tudi tamburaški zbor. V minuli sezoni je bil zelo uspešen Osp. Ustanovili so godbo na pihala, imajo pevski zbor in ponašajo se z novo dvorano z odrom za igralsko skupino. Če se v Ospu pritožujejo, da so zapuščeni, je temu kriva tudi Zveza prosvetnih društev.

Napredek na dramskem področju pa je opaziti v Škofijah. Vaščani pridno obiskujejo knjižnico, njihov pevski zbor pa je brez pevovodje. Na Zvezi prosvetnih društev so mnenja, da Glasbena šola v Kopru ne bi bila smela omejiti svojega delovanja samo na Koper, ker teren naravnost vpije po pomoči.

PRIZNANJE PO ZASLUGI

Za 29. november so odprli pri Sv. Antonu v zadružnem domu dvorano. Lahko rečemo, da je dvorana res lepa. Njeno otvoritev so proslavili z Goldonijevo »Pahljačo«. Ne bo prav nič škodovalo, če bo ta dvorana koristila res samo kulturnim namenom! S tem pa v tej vasi še nismo opravili. Omeniti moramo še pevski zbor in mlado godbo.

V Pobegih — Čežarjih so takrat, ko so gradili zadružni dom, pozabili na dvorano. Tudi s pevskim zborom so težave, kljub temu, da je imel že precejšnje uspehe. Kaže, da nekaj v zboru ni v redu in prav. Tudi med starimi in mladimi godci ni najlepšega sožitja. Upoštevati bi morali načelo: priznanje tistim, ki res nekaj vedo in znajo, a ne tistim, ki se le delajo pametne in izkušene.

Bertoki so včasih sloveli po plodnem in uspešnem kulturnoprosvetnem delu, toda vaški spori med posamezniki so storili tudi tukaj svoje. Zato bi že bil čas, da z njimi prenehajo, zberejo pevce in godbenike ter začnejo z resnim in smotrnim delom. In že smo v Marezigah, v vasi, ki ima iz časov fašizma zelo borbene tradicije. Zato se res čudimo, kako to, da se godba noče vključiti v prosvetno društvo. Dramska skupina iz te vasi je naštudirala letos Lipahov »Glavni dobitek« in žela precejšnje uspehe. Za letošnji 29. november so se lepo pripravili.

Tudi v Borštu moramo začeti z godbo. Po deželi gre glas, da se kregajo z Glemovci. Dramska družina je žela letos precej uspehov. odličen pa je pionirski zbor v Borštu, ki je bil ob zaključku lanskega šolskega leta med najboljšimi.

BREZ »PAPIRNATIH« DRUŠTEV NE GRE

Pravijo, da velja tudi za Šmarje, kar smo porekli za koprsko »Svobodo«. Besedam morajo namreč slediti tudi dejanja, sicer je vse zaman. Znano je, da so v Šmarjah dobri pogoji za zbor, dramsko družino in plesno skupino. Posredi bo tudi krivda Zveze prosvetnih društev, ki, kaže, ne more dobiti plesnega učitelja, ki bi poučeval narodne plese. (Konec na 11. strani)

Prizor iz prvega dejanja Finžgarjeve igre »Naša kri« v izvedbi Slovenskega gledališča v Kopru. Medtem je isto gledališče že uprizorilo dramo E. Freliha »Vrnil se je«, o čemer pa poročamo na drugem mestu

VEČ DELA IN MANJ GOVORENJA

Pred nami je majhen sprehod po koprskem okraju. Ne bomo pa občudovali njegovih prirodnih lepot, ogledali si bomo delo posameznih prosvetnih društev in njihovih odsekov. Koper je izhodišče našega sprehoda. Tukaj imamo celo »Svobodo«. Pravijo pa, da, če bi bilo več dela in manj govorenja, bi lahko celo porekli, da je koprska »Svoboda« dobra, ker ima vse pogoje. Dramska skupina se iz razumljivih razlogov ne more razviti, saj imamo v Kopru slovensko gledališče, ki orje ledino na tem polju. Toda... Lahko govorimo tudi o začetkih lutkovnega odra in poizkusih godalnega orkestra. Žal primanjkuje gmotnih sredstev, da bi si omislili glasbila. Lahko tudi zapišemo, da koprski kolektivi niso dovolj podprli svojega delavskega posvetnega društva. Kaže, da se ne zavedajo, da je delavsko prosvetno društvo njihova last in da ga je treba podpreti tudi materialno.

Ne preostane nam drugega, da se odločimo še za majhen skok v Sečovlje. Tudi tukaj imamo namreč »Svobodo«, ki ima, — kakor koprska —, svoj pevski zbor in dramsko skupino, ki pa uspešno deluje. Preko desk njenega odra so šli tudi Nušičevi »Žalujoči ostali« in druge dobre odrske stvari.

Občni zbor Primorske založbe v Kopru

V nedeljo je bil v Kopru občni zbor Primorske založbe, ki so se ga udeležili primorski pisatelji France Bevk, okrajna sekretarja ZKS Julij Beltram — Janko in Matevž Hace in drugi. Občni zbor je začel njen predsednik in odgovorni urednik, pisatelj dr. Bogomir Magajna, ki je tudi pozdravil vse navzoče. O delu založbe je poročal njen tajnik prof. Stane Suhadolnik, o gospodarskem stanju pa njen gospodar, knjigarnar Marcel Rožanc.

V razpravi, ki je sledila obema poročiloma, so člani založbe sprejeli v načelu knjižni program za prihodnje leto in nekaj predlogov za razširitev in poglobitev delovanja založbe. K občnemu zboru se bomo še povrnili.

NUŠIČEV „POKOJNIK" in predstava v Postojni

(Nadaljevanje in konec)

Drago Nardin (v vlogi Milana Novakovića) je odigral uglajenega spletkarja, ki se je znal udobno vsesti v stol in posteljo nekdanjega prijatelja. Premalo pokvarjenosti je pokazal v predigri, ko mu je prijatelj in solastnik podjetja Marić razkril podlost, zmanjkalo mu je narejene osuplosti, s katero je skušal prikriti prizadetost, in mato nekako trgovsko rešiti razmerje z Marićevo ženo. Preveč figura je bil tudi v nadaljnjem razvoju dogodkov, ki so ga potegnili v krog podležev, ker je bil premalo osebno prizadet pri partnerstvu.

Talentirani igralec Albin Penko (Spasoje Blagojević) je ponovno dokazal sposobnost in obsežen material, s katerim oblikuje posamezne značaje, ne da bi pri tem hote ali nehote ponavljal svoje kretnje. Penko je izdelal svoj lik brez večjih napak, morda bo prihodnjič podlost Spasoja še bolj podčrtal, da bo postal v resnici zli duh nad ostalimi. Poudariti moram, da je Penko dober karakterni igralec, ki svojih zmožnosti ne zatajuje in z njimi prekaša ostale soigralce.

Anton Potušek (Anta) je bil še bolj komična oseba predstave. Morda se je Potušek najbolj oddaljil od resnosti predstave z načinom izražanja, ki je mejil na karikiranje, in s kretnjami, ki so vzbujale smeh. Potušek je dober igralec, ima pač svoje muhe, a je med postojnskimi igralci najboljši, rojen in rutiniran komik. Njegov Aca je bil doslej najboljša pojava, kar jih je na postojnskem odru odigral.

Ponesrečil se mu je emigrant Aljoša (zamenjati je moral Branka Karbiča). Potušku nikakor ni uspelo zadeti ruskega akcenta, njegova ruščina je bila kranjščina.

Helena Skebetova je dobro zaigrala Rino. S svojim likom Rine je ustvarila intrigantko in lahkoživko, ki ji gre bolj za trenutno ugodje kot za mirno in zadovoljno življenje. Z enako prefinjenostjo je varala Marića in Novakovića, neresnična je bila samo scena slovesa z drugim možem, ko je bila preveč nerodna, narejena in brez ganljive ljubezni, s katero je odpravljala moža, ko je čez prag že stopal Ljubimec. Skebetova ima uglajene kretnje in govor in sposobnosti doživljanja, kot jo je doslej v Postojni pokazala samo Šukljetova. V tem je tudi njena prepričljivost in umetnost.

Najšibkejši med glavnimi igralci je bil Tone Albrecht (Ljubomir Protić), ki je bil vsaj v začetku nesiguren in tudi poslej preveč igralec vloge, četudi mu je uspelo v drugem dejanju pokazati človeka, ki je v svoji pokvarjenosti dosegel Blagojevića.

Z uprizoritvijo »Pokojnika« je Gledališče Slovenskega Primorja znova potrdilo, da se je izlevilo iz začetniških težav. Napredek igralcev je mnogo bolj razveseljiv kot izboljšanje tehničnega materiala, scene in oblek, kar se da ustvariti z denarnimi sredstvi. S tem je potegnil kolektiv gledališča mejo med narejenostjo in pristnostjo, diletantizmom in umetnostjo. J.

Krstna predstava drame Emila Freliha „Vrnil se je" v Kopru

V četrtek 10. decembra je bila v Slovenskem gledališču v Kopru krstna predstava nove slovenske drame Emila Freliha »Vrnil se je«. Za krstno predstavo je vladalo v Kopru precejšnje zanimanje. Emil Frelih, ki je dramo tudi režiral, je izbral za krstno predstavo in njeno ponovitev, ki je bila v petek 10. decembra, naslednje igralce: Janeza Klasinca, Bredo Urbičevo, Majdo Skrbinškovo, Margo Filčevo, Evgena Freliha in Ernesta Zego.

Občinstvo je obema predstavama pozorno sledilo. Po krstni predstavi je čestital avtorju in režiserju predsednik Zveze prosvetnih društev Srečko Villhar. O uspehu same drame, režije in igre bomo še poročali.

USPEL KONCERT LJUBLJANSKIH SOLISTOV

V torek zvečer je priredila radijska postaja Koper v mali dvorani gledališča javni koncert opernih arij ter violinskih in klavirskih solo točk. Spored so izvajali violinist Karlo Rupel, pianist Marjan Lipovšek ter člani ljubljanske Opere Vilma Bukovčeva, Janez Lipušček in Ladko Korošec. Koncert je v vsakem pogledu odlično uspel. prenašala pa ga je tudi koprska radijska postaja.

OBVESTILO NAROČNIKOM PREŠERNOVE DRUŽBE

Obveščamo, da so knjige Prešernove družbe za l. 1954 prišle in da so poverjenikom na razpolago v knjigarni LIPA v Kopru. Prav tako je prišlo nekaj izvodov več po isti ceni, zato pohitite z nakupom!

Knjižna zbirka za kmečke ljudi

Založba »Kmečka knjiga« se zaveda, da ni nič lepšega od dolgih jesenskih in zimskih večerov, če jih preživimo ob dobrem čtivu, ki poglablja znanje in širi kulturo. Zato je letos pripravila zbirko knjig ter pestro opremljen in vsebinsko bogat koledar, ki bo razveselil vsakega naprednega človeka na vasi. Koledar vsebuje poleg koledarskih podatkov in prostora za važnejše gospodarske beležke tudi mnogo zanimivega in poučnega čtiva iz našega slovstva, zgodovine, kmetijstva, živinoreje, prirodoznanstva, itd. Tudi gospodinje bodo našle v njem mnogo koristnih in praktičnih nasvetov.

Kmetovalcem, ki želijo zboljšati svoje travnike in pridelati čimveč dobre krme, je nujno potrebna knjiga »*Travništvo*«. V tej knjigi so tudi najnovejše pridobitve znanosti in praktične izkušnje kmetovalcev v kmetijsko naprednih državah.

Zanimiva in poučna knjiga s splošnimi dognanji vremenoslovske vede je »*Vremenoslovje za kmečke ljudi*«. Knjigo si je založba zamislila kot pomočnika vsakemu poljedelcu v boju z muhasto naravo.

Zbirka štirih povesti priljubljenega koroškega kmečkega pisatelja Prežihovega Voranca, ki nas popelje v svoje domače kraje ter nam s prekrasnim opisom trdega in težkega kmečkega življenja prikaže tudi ljudi take, kakršni so, z vsemi strastmi, ljubeznijo in predsodki, se imenuje »*Ljubezen na odru*«. Kmečki človek bo sam najraje segel po tej knjigi, saj bo videl v njej marsikje samega sebe.

Vsak naš kmečki človek bo nedvomno čutil potrebo, da ima koledar in te knjige v svoji hiši, saj mu bodo nujen pomočnik in svetovalec v njegovem življenju in delu. Ta zanimiva kmečka zbirka stane samo 300 din.

TUDI ZA NAŠE MALČKE SMO TOKRAT POSKRBELI

V kinematografih koprskega okraja smo, oziroma bomo do konca letošnjega leta gledali več filmov, ki jih je treba omeniti. O angleškem filmu »*Mreža*« ne bomo izgubljali besed. Nekateri pravijo, da je boljši od filma »*Hitrejši od zvoka*«, drugi so pa zopet nasprotnega mnenja. Več pozornosti zasluži film »Smrt

Walt Disney, mojster barvnih risank, s katerimi razveseljuje velike in male. Tokrat bomo videli njegovega »Ostržka« in »Dumba«

trgovskega potnika« (ameriški). V glavni vlogi trgovskega potnika Lomana nastopa znani igralec Frederic March. »Smrt trgovskega potnika« je jedka podoba človeških utvar, o miljena zaradi usmiljenja, ki ga ima avtor istoimenske drame Arthur Miller do nesrečnega potnika in njegove družine. Kritiki so ga ocenili kot enega najboljših filmov tega leta. Opera na filmskem platnu — »*Rigoletto*« — je v naših krajih že znana, nov pa nam je francoski pedagoški film »*Šola na prostem*«, v katerem igra glavno vlogo modernega učitelja v zakotni vasi nam že znani igralec Bernard Blien, ki velja kot najbolj priljubljen francoski filmski igralec in najboljši učenec pokojnega Louisa Jouveta. Film šiba reakcionarne in neživljenske metode vzgoje in pouka, zato ga priporočamo predvsem staršem in vzgojiteljem.

Našim malčkom za Novoletno jelko ne bo dolgčas. Ogledali si bodo lahko Walt Disneyevega »*Ostržka*« po Collodijevi povesti »Pinocchio«. Disney je izrabil sicer samo štiri prigode Collodijeve povesti, kljub temu pa govori film prav zaradi drobnega dejanja, ki je poživljeno in obrobljeno s kopo lahko razumljivih razpoloženjskih slik, otroku od začetka do konca ne da bi ga s svojo dolžino utrujal, ker zasleduje brez posebnega napora razvoj dogajanja, ki se nikjer ne dvigne nad raven otroške sprejemljivosti. Še en junak Walta Disneya, mali slonček Dumbo, se bo predstavil našim malčkom. V »*Dumbu*« zasledimo vrsto odličnih dogodivščin. V njih pripoveduje Disney o ljudeh, katerih lastnosti opisuje z duhovito satiro, o njihovih značajih in napakah, ki jih pokaže skozi živali, v čemer je Disney še vedno neprekosljiv.

Izvrstno se bodo zabavali tudi odrasli ob gledanju italijanske komedije »*Vrag vzemi slavo*«, redke, toda vedre komedije iz dežele v senci Vatikana, ki se je spoprijela z Marshallovim planom in Atlantskim paktom. Videli bomo celo Molotova, kako izjavlja, da so v SZ odpravili Kominform, svojo pravico do veta, železno zaveso in še kaj, kajpak na filmskem platnu. V filmu nastopajo igralci treh celin: znani komik Misha Auer, miss Amerika 1946 Mari-

Martine Carol, mlade in nadarjene francoske igralke sicer ne bomo videli v »Šoli na prostem«, spominjamo pa se je iz filma »Varujte se plavolask«

lyn Buferd, dalje ena izmed prvakinj vodilnega argentinskega gledališča, Carlo Campanini in drugi. Še dva filma bi morali omeniti — »Merton pri filmu« in »Dolino orlov«, toda oba smo že gledali.

IVAN ALBREHT:

Pravljica o dečku, ki je znal peti

(Koroška narodna)

Imela je mati sinka — in ker mu ni mogla dati nič drugega, ga je naučila peti. Čeprav je bila siromašna, ga je navadila tako, da je

pel v žalosti in v veselju, v sreči in nesreči. Pel pa je tako prelepo, da je gozd nehal šumeti ob njegovi pesmi in so ptice onemele, kadar so ga slišale. Mati je bila vesela sina in ga je večkrat bodrila:

»Nič se ne boj in le lepo poj! Pesem je prečudni dar, ki veselim veselje množi, žalostnim pa zmanjšuje žalost. Kadar ti bo hudo, pa si zapoj pesem, kakor ti jo bo srce povedalo.«

Sin se je zapomnil materine besede in se je zvesto po njih ravnal.

Medtem so materi potekli dnevi in prišla je bela smrt. Sin je ostal sam in je bil silno žalosten, pa je pel, kakor ga je nekdaj učila mati. Tako otožno je prepeval, da so ga sosedje naposled prosili, naj krene po svetu.

»Že prav,« je dejal sin in jo mahnil križem v svet. Kamor je prišel in kjer je bil, povsod so ga imeli ljudje radi in so ga vabili k sebi. Dajali so mu vsega, kar je poželelo njegovo srce.

Na takem potovanju je nekoč zašel v prostran gozd. Hodil je in hodil in naenkrat mu je zmanjkalo poti. Nekaj časa je iskal izhod in blodil okrog, naposled pa je utrujen sedel pod ogromno skalo in je hotel zaspati. Ali kakor je bil truden, je vendarle še zapel. In glej! V skali se je zganilo, velika vrata so se odprla in pred začudenega pevca je stopil vojak in mu je rekel, naj gre z njim. Deček je bil vesel.

»Ravno prav,« je dejal, »sicer bi moral spati nocoj pod milim nebom.«

Vojščak ga je vodil najprej po temnem prostoru, potem pa v vedno bolj svetle sobane, dokler nista nazadnje prišla v prekrasno dvorano, kjer se je vse lesketalo v zlatu in v srebru in v prečudežni luči. Po stenah je viselo najraznovrstnejše orožje, po dvorani so spali vojaki-junaki, a sredi dvorane je stala ogromna bela miza in za njo je sedel in dremal mogočen kralj, sam kralj Matjaž. Siva brada je ovijala belo mizo, dvakrat jo je bila že ovila in tretjič je začela rasti okrog nje.

»Zdaj pa zapoj«, je rekel dečku vojak-junak, ki ga je pripeljal v ta čudoviti kraj.

Dečku je zadrhtelo v radosti srce, ko je gledal tako imenitne stvari, pa je jel peti in je prepeval tako lepo in veselo, da se je predramila vsa vojska in še celo silni kralj Matjaž. Spogledali so se vojaki-junaki in so začeli segati po orožju in poskakovali in plesali po prelepi dvorani. Sam kralj Matjaž je dvignil glavo. Lice se mu je zvedrilo in smehljaje je vprašal dečka:

»Ali še letajo po svetu ptice, ki so črne in bele?«

»Še,« je odgovoril deček.

»Potem še ni moj čas«, je dejal kralj Matjaž in zopet naslonil glavo na mizo in zadremal. In posedla in polegla je vsa vojska po svojih prostorih in je zaspala. Samo junak-vojak, ki je pripeljal dečka semkaj, mu je namignil, naj gre z njim. Med potjo sta prišla do velike, košate lipe.

»Na, vzemi tole za spomin«, je dejal junak-vojak, odlomil drobno vejico in jo dal dečku. »Kadar bo treba, pa jo potresi!«

Vojak-junak je izginil, deček pa je stal z lipovo vejico v rokah zopet v prostranem gozdu. Zdaj je naenkrat našel pot in je krenil po njej ter jo mahnil naravnost proti domu. In glej! Ko je gledal naokrog, ko se je razgovarjal z ljudmi in jih jel spraševati po tem in onem, je spoznal, da je prepeval pri kralju Matjažu celih sedem dolgih let. Čudno se mu je zdelo, pa se je domislil zelenih listov na vejici, toliko zlatih cekinov na tleh! Mladenič jih pove vejice in jo je potresel. Kolikor je pobral in zaukal od veselja. Šel je v svoj rodni kraj in si postavil domačijo, lepo domačijo, kakršne ni bilo daleč naokoli. Lipova vejica, ki jo je dobil pri kralju Matjažu, pa je ostala pri njem dokler je živel.

Desetnica

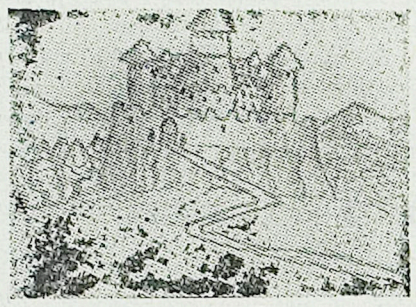

Za devetimi gorami
in devetimi vodami
živela sta v gradu gospod in gospa,
ki imela sta devet hčera.
In komaj se leto okrog zavrti,
se hčerka deseta jima rodi.

Ko pa Marjetka v deseto leto stopi,
ji mati culico poveže
in Marjetki v roko seže,
saj bo šla v široki svet
in ostalo ji bo le hčera devet.

In ko mine sedem let,
domov se Marjetka vrne spet.
A v gradu se vsi vesele,
ker najstarejša sestra se moži,
Marjetke a noben več ne spozna.
Usoda ta strašna kaj povzroči,
pri tej priči siroti srce póči.

Napisala **NADICA ŠAVLI**,
narisal **RADKO ŠAVLI**,
oba iz **Zatolmina**

Hitrost pa že taka!

Med polži dveh gozdov je nastala vojna. Tistim iz malega smrekovega gozdiča je huda predla in so sklenili, da poiščejo pomoč. Izbrali so najhitrejšega, da odide k prijateljem

in jim pove, v kakšni stiski so. Preteklo je leto dni, drugo in tretje, sla pa še vedno ni bilo nazaj. In po petih letih je polže začela skrbeti njegova usoda.

»Kaj pomaga, da je najhitrejši, ko ga pa še vedno ni nazaj«, so se oglašali nezadovoljneži.

»Gotovo se mu je kaj pripetilo,« so se vznemirjali drugi.

Ko pa so se tako posvetovali in ugibali, so slišali iz grmovja glas:

»Če me boste tako priganjali, se sploh ne bom odpravil na pot!« Bil je sel, ki so ga pred petimi leti poslali iskat pomoči.

Zgodba brez besed

Iz **NOVE VASI** na Blokah piše naša dobra znanka **ČEBOHIN VOJKA**, da je bloška mladina imela praznik, ko so jo obiskali naši književniki. Naša Vojka jih je pozdravila v imenu pionirjev in odkrito priznava, da je imela tremo. Prepričana pa je, da se ji prihodnjič glasek ne bo več tresel. Tudi mi smo tega mnenja, saj je Vojka pogumna deklica.

Danes vam bom zopet predstavil novo znanko, dragi moji pionirji! To je **VIČIČ MIRA iz ŠEMBIJ pri Knežaku**, ki hodi v 6. razred ljudske šole. Njihova šola je ob cesti in je lepa, pravi naša Mira. V šolo hodijo radi, ker imajo dobro učiteljico, ki uči kar vseh sedem razredov in tudi skrbi, da dobijo pionirji vsak dan toplo kavo in kos kruha z mrmelado. Občinski tajnik iz Knežaka je poskrbel, da so jim obnovili šolo od zunaj in od znotraj, zdaj pa je obljubil tudi nove klopi. Vsi se jih že zelo veselijo. Takole lepo nam je pisala mala Mira in svojo nalogo je opravila skoraj tako dobro, kakor kak odrasel dopisnik. Prepričan sem, da se bo še oglasila.

JENČEK LADO iz STUDENA pri Postojni nam je pisal, da so pri njih lepo praznovali naš praznik 29. November in da so pri proslavi sodelovali tudi pionirji. Lado je poslal tudi rešitev križanke.

Pionirji iz **STUDENA** pišejo, da me pozdravljajo in da so sklenili, da bodo pisali vsak teden. Njihovo namero toplo pozdravljam, povedal pa vam bom, kdo so ti junaki (poslali so tudi rešitve križank): **BREZEC MILENA, PODBOJ MAGDA, KOBAL BORIS, DEBEVEC FRANC, ŠIRCA ALDO, KOBAL ALOJZIJA, JAPELJ ANTON, MILAVEC MARIJAN, MILAVEC VIKTORIJA in ŠTRUKEL MILKO.**

Zdi se mi, da na Bloški planoti kar radi prebirajo naš Slovenski Jadran, vsaj tako mi pišejo številni mali dopisniki. Oglasil se je tudi zopet nekdo, s katerim se do zdaj še nisva poznala. To je **ŽURGA JOŽE iz Studencev pri Novi vasi.** Poslal je tudi risbo s smučanja, seveda lani, ker letos še ni snega. Na Bloški planoti imajo lepa smučišča in naši pridni pionirji se kaj radi ukvarjajo s tem zdravim športom. Tako je tudi naš novi znanec Jože doma v tej veščini in je bil na lanskoletnih dirkah drugi. Pa še to samo zato, ker mu je nek hudobnež nastavil palico. Za nagrado je dobil lepe smuči. Za letos me je Jože sicer povabil na tekme, toda ne vem, kako bi zmogel po snegu to težko pot.

Končno se je iz **SV. ANTONA pri Kopru** oglasila tudi naša stara znanka **OGRIN NADA.** Piše, da se veliko uči in zato ima malo časa za pisanje. Opisala je, kako so praznovali 29. November in istočasno so odprli novo prosvetno dvorano. Upam, da bo drugič naša Nada napisala kaj bolj pionirskega, o šoli, učenju in delu pionirske organizacije. Nada je poslala tudi rešitev križanke.

Prav tako, kot pravljica o zlati ribici

Gotovo poznate tisto pravljico o čudežni zlati ribici. Danes pa vam om povedal nekaj podobnega, kar se je zgodilo našemu Andrejčku.

Presodite sami, če se ni zlagal, kajti močno se bojim, da si je zgodbo izmislil, da bi opravičil svoje drobne napake.

Torej, bilo je takole: Andrejček je ujel ribico in čeprav ni bila zlata, je spregovorila:

»Vrzi me nazaj v vodo in izpolnila ti bom tri želje.«

Andrejček se je sprva ustrašil. Pomislil je: to je pa res čudno, kakor bi bral pravljico v knjigi. Toda naš

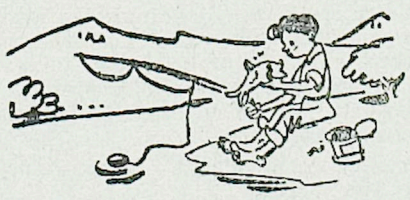

mali prebrisanček se je hitro znašel in pohitel s svojimi željami.

»Prav,« je rekel važno, »prvo je to, da moraš spati namesto mene po kosilu...«

»In kaj še?«

»Drugič: piti moraš ribje odje...«

»Vsak dan?« se je začudila riba.

»Vsak dan. In tretjič: umivati si moraš lica, vrat in ušesa namesto mene.«

»Z milom?«

»Z milom!«

Riba je vsa obupana omahnila: »Ne morem, častna beseda!«

Posta strica Mike

V imenu pionirskega odreda **»Soča«** v **LOŽICAH** je pisal **ŽNIDARŠIČ ANDREJ**, poslal je tudi rešitev križanke in risbo, ki jo bom objavil v našem kotičku. Andrej je opisal, kako lepo so v Ložicah praznovali 29. november in pozdravlja vse naše male dopisnike.

In **CERKNICE pri RAKEKU** piše naša stara dopisničarka **KOROŠEC ELKA.** Poslala je basen »Volk in prašički«, ki jo boste kmalu čitali ter se prepričali, da naša Elka še kaj zmore, če se le potrudi.

Izlet v Zagreb nam je opisal **LAH ANTON iz SV. TROJICE.** Njegov spis bom objavil, da bodo vsi naši pionirji videli, kako lepa in velika mesta imamo v Jugoslaviji.

Končno se je tudi spet oglasil pionirski odred **»Martina Krpana« iz SV. TROJICE**, zahvalili so se za prejeto darilo in se v pismu vsi podpisali. Ker smo se z njihovimi imeni že nekoč seznanili, jih to pot ne bom omenjal.

Svoja pisemca so priložili tudi **MRAMOR JANEZ, MRAMOR MARIJAN in MRAMOR LOJZE**, ki doselj še ni pisal. Seveda tudi njega prav radi sprejmemo med naše kotičkarje. Domnevam, da je mlajši bratec Janeza in Marijana, s katerima smo že stari in dobri znanci. Lojze je poslal risbo, Janez in Marijan pa svoja lastna spisa, ki ju bom seveda z veseljem objavil. Marijan lepo pozdravlja vse pionirje, ki so bili v počitnicah na obisku posebno še Elka, ki nič več ne piše.

Naši pridni ugankarji iz **DOLAN pri Pivki** so tudi tokrat pravilno rešili zlogovno križanko, in sicer: **KALUŽA SLAVA, POŽAR DANICA, STAVANJA ANICA, SMRDEL ANIČA, STAVAR NADA, VALENČIČ ZDRAVKO, KALUŽA ZVONKA, KALUŽA JANKO, ŽELODEC JELKO, PENKO MIRO, PENKO STANA, KASTELIC MILKA, KALUŽA EMIL, PENKO ALOJZIJA, HRVATIČ ALOJZIJ, KRAJNC MIRO in ČELIGOJ ROMAN.**

Iz **HRASTJA pri Pivki** se je zopet oglasil **VADNJAL MIRO** in poslal pesmico »Naš kužek«, ki jo boste tudi vi lahko čitali v našem kotičku. Seveda je naš Miro rešil tudi križanko.

KRASEVEC MARIJA iz BEGUNJ nad Cerknico pa piše, da je bilo veliko in lepo doživetje za pionirje, ko so jih prišli obiskat naši pisatelji in so jim prebirali svoja dela. Mariji je bila najbolj všeč Bevkova »Andrejčkova zgodba«. Naša Marija pravi, da bo odslej še rajši čitala povesti. Upamo, da nam bo kaj lepega tudi napisala. Velja, Marija?

Iz **POSTOJNE** so se me zopet spomnili pionirji iz 1. razreda osnovne šole, in sicer: **BENČIČ KATJA, BENČIČ STOJAN in GRIJAK MIRA.** Le tako naprej, dragi moji pionirčki, pa boste nekoč še dobri risarji. Vsak od njih pa je tudi lepo s tiskanimi črkami napisal pozdrav stricu Mihi, tako da vidim, da ne zapravljajo časa v šoli.

Iz **SUŠAKA pri Novokračinah** se je oglasila nova dopisničarka **ISKRA BRANKA**, ki jo z velikim veseljem sprejmemo med naše pridne dopisnike. Pravi, da leži njihova vas na vzhodni strani Ilirske Bistrice, je majhna, toda ljudje so zelo delavni. Med vojno je bila požgana in porušena, zdaj pa so jo obnovili in celo elektriko že imajo, obetajo pa si še vodovod. Tako lepo nam je vse opisala mala Branka in prepričan sem, da se bo še oglasila.

Naša dobra prijateljica **KRAJNC VANDA iz BRESTANICE** piše iz Brežic, da hodi v IV. razred gimnazije in čeprav ima veliko učenja, še vedno najde precej časa za naš kotiček. Poleg našega kotička prebira Vanda zelo rada novice iz naše Primorske in pravi, da prav tako drugi dijaki. To me je pa res zelo razveselilo, ljuba moja Vanda. Pa naj se oglasijo tudi drugi pionirji, zakaj bi samo oni poznali mene, tudi jaz bi rad vedel kaj več o njih. Mogoče bi se tudi še kdo naročil na Slovenski Jadran, kot si se ti? Za tvojo naročnino je urejeno, torej velja hranilna knjižnica! Seveda je naša pridna Vanda poslala tudi pravilno rešitev križanke, toda saj je v tej stroki pravi mali mojster.

Pionirski odred **»Zmaga« iz PODGORJA** je poslal rešitev križanke. V njihovem imenu je napisala pismo **KOREN MARIJA.** Opozorila me je tudi, da pionirka Grzetič Anica lani ni prejela nagrade, čeprav je bila izžrebana. No, tale škrat na pošti mi je menda zopet nagajal! Zato bom Anici poslal še eno nagrado. Upam pa, da se bo tudi kaj oglasila, prav tako kot tudi drugi pionirji iz Podgorja.

Prejel sem tudi neko nepodpisano pismo dijaka I. razreda gimnazije, toda takih ne objavljam. Takih pisem, dragi moj, stric Miha ne mara, ne samo zato ker ni na njem imena, ampak tudi zaradi vsebine. To ni pionirsko!

Pisal mi je še pionirski odred **»Janko Premrl-Vojko« iz POPETER** pri **Gračišču** in me naprošajo, naj spregovorim za njih dobro besedo pri dedku Mrazu, ki me bo verjetno obiskal in se z menoj posvetoval, kakšni neki so pionirji v Popetrah. No, povedal jim bom same lepe stvari, tisto, da vedno niso ravno vzorni, bom pa malce omilil, ker so obljubili, da se poboljšajo. Toda zaupati vam moram, dragi moji, da dedek Mraz samo vprašuje, pri darilih pa hoče biti samostojen. In ker ga nisem mogel pregovoriti, vam bom kar od svoje strani poslal neko darilo za Novoletno jelko. Velja?

Pravilne rešitve zlogovne križanke je poslal še **MILHARČIČ ANDREJ iz MATENJE VASI pri Prestranku.**

Za naše ugankarje

REBUS

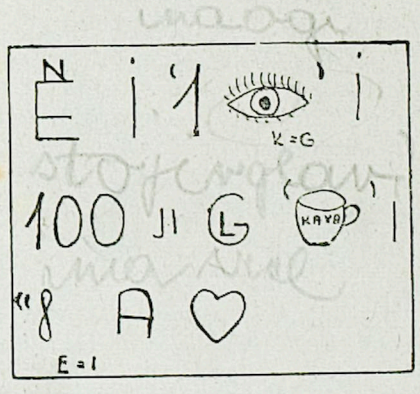

Ob pravilni rešitvi bereš znano uganko. Kaj bereš in kaj uganka pomeni?

ZAMOTANKA

I	XV	X	III	XVIII	I	XXIII	I	XV	XII
9	7	1	5	10	3	2	6	4	8

Namesto rimskih številk vstavi odgovarjajoče črke iz abecednega reda ter jih razporedi po zgledu rimskih številk (1, 2, 3...). Rešitev ti pove ime našega velikega pisatelja.

Tako, ljubi moji pionirji, današnje uganke so nekoliko drugačne, toda upam, da ne bodo pretrd oreh. Sestavila jih je naša mala dopisničarka **ŠAVLI NADICA iz Zatolmina.** Tokrat bom izmed pravilnih rešitev izžrebal dva nagrajenca (ne pionirskih odredov, ampak posameznike). Torej pogumno na delo!

REŠITEV »IZPREMINJEVALKE« iz prejšnje številke se glasi: Novo mesto.

Kdo je boljši?

Vzgajajmo pri otroku iskrenost in odkritosrčnost!

Mati se je odpravljala na obisk s svojima dvema sinovoma. Pred odhodom jima je seveda naročala, kako naj se vedeta v tujem domu in na koncu še obljubila, da bo tisti, ki bo bolj priden, dobil lepo darilo, ko se vrnejo domov.

Starejši, Ivo, se je takoj odločil, da se bo vedel kot vzoren otrok, vsaj tako dolgo, dokler ga bodo starejši videli. Zvito se je potuhnil, mirno je sedel pri mizi, skromno odgovarjal, če so ga kaj vprašali, in molčal, če so govorili starejši. Mlajši, Branko, pa je bil bolj naraven in iskren: igral se je z mačko, glasno se je zasmejal, ko je zamijavkala, sam je vzel piškot iz sklede in ga s slastjo pojedel. Vznemirjena mati se je opravičila gospodinji zaradi sinove živahnosti. Ivo je bil resen in se je samo posmehljivo ozrl na Branka. Toda, ko ga nihče ni gledal, si je napolnil žepe s piškoti, potem pa je bil zopet miren, kot bi se prav nič ne zgodilo.

Končno so odrasli dovolili otrokoma, da se gresta igrat na dvorišče. Zdaj je Ivo izkoristil priložnost. Takoj je našel nekje fračo in ciljal z njo v golobje gnezdo, toda zgrešil je in kamenček je priletel v okno. Branko se je ustrašil, toda brat se je samo nasmehnil, češ saj ni nihče videl, pozneje pa ne bodo vedeli, kdo je krivec. In še je dal nauk mlajšemu, da je pravzaprav vse dovoljeno, samo starejši te ne smejo zalotiti. Doma bo gotovo dobil nagrado, ker se je v družbi odraslih lepo in mirno vedel, kakšen pa je bil potem, je njegova stvar.

Takih dečkov je veliko med nami, žive v mnogih družinah in od materinega ostrega opazovanja in od njene pameti je odvisno, ali se bo tak otrok poboljšal. Otrokova prekanjenost in pridnost sta često samo njegovo orožje, da bi si pridobil koristi in prednost. Otrok zelo dobro opazuje svojo okolico in kmalu spozna, da so odrasli zadovoljni z njegovimi priučenimi navadami, pretvarjanjem in igranjem pridnega otroka in da se za njegovo pravo nrav bolj malo zmenijo. Mali prekanjenci se bodo prav kmalu navadili narediti na videz vse tako, kot odrasli od njih zahtevajo, ker računajo pri tem še na nagrado, medtem ko bodo za hrbtom odraslih izživljali svoje slabe lastnosti, za katere jim ne bo treba nikomur odgovarjati. Tako se razvija v otroku dvoličnost in prepričan je, da je iskrenost neumnost, hinavščina pa odlična lastnost, zelo koristna v življenju.

Pametna mati se bo potrudila, da odkrije v svojem otroku dobre in slabe lastnosti. Opazovala ga bo tudi takrat, ko misli otrok, da ga nihče ne vidi, in prav takrat bo lahko odkrila marsikatero potezo v otrokovem značaju, ki je ni poznala. Najbolj nevarno je, če mati na podlagi površnih opazovanj hitro sklepa, kateri otrok je boljši in kateri slabši. Manj škodljiva je otrokova živahnost in preproščina, kot pa licemerstvo. Zato je manjši prestopek tistega otroka, ki ga je naredil odkrito in ga prizna, kakor pa tisti, ki ga skriva in taji. Zato mora mati smešiti, pa tudi kaznovati otrokovo nepoštenost in ga nagraditi samo takrat, če je otrok delal iskreno in odkritosrčno in ni pričakoval za to pohvale ali celo nagrade.

Prvi model je enostaven plašč, primeren za izdelavo iz dvoličnega blaga, ki ga lahko nosimo na obe strani. Model je zlasti uporaben za balonsko svilo. Srednji plašč je zelo visoko zapet, pas je pretaknjen skozi stranska šiva, tako da stisne ob život le srednji del, zadaj pa je prosto spuščen. Plašč lahko nosimo tudi brez pasu. Zadnji model ima raglan rokava in praktične žepe z zavihki. Prav tako so zavihki na rokavih. Plašč ima samo dva vzporedna gumba in pas.

Dva modela popoldanskih ali večernih dvodelnih oblek iz črnega ali temnega, volnenega blaga. Poudarjeni so zlasi žepi in ovratnik, krilo je ozko ali rahlo zvončasto.

Zimska abeceda v otrokovi prehrani

Gotovo vam je že znano, kako velike važnosti je za otrokov razvoj in zdravje pravilna prehrana. Posebno važno je to zdaj, pozimi, ko ni zadosti svežega sadja, zelenjave in sonca. Zaradi tega vam bomo povedali kratek izbor zimske hrane za vaše otroke.

VITAMIN A je važen za rast vaših otrok in jih varuje pred boleznimi, prav tako pa je pomemben za njihov dober vid. Najdemo ga v korenčku, surovem maslu, špinači, telečjih in svinjskih jetrcah, siru, ribjem olju, jajcih in peteršilju.

VITAMIN B_1 je važen za živčni sistem. Hrana, ki je bogata na tem vitaminu, je potrebna zlasti nervoznim otrokom slabega teka. Najdemo ga v žitaricah, gobah, volovskem ali jagnjetovem srcu, dateljnih, ovsenih kosmičih, jajčnem rumenjaku, suhi zelenjavi, rži, kruhu, piščancih, soji in sladkorju.

VITAMIN B_2 je potreben zaradi čim boljše asimilacije hrane in je v kravjem siru, jetrih, mleku, lešnikih, jajcih, svinjskem in telečjem mesu, suhem grozdju, sardinah in soji.

VITAMIN C poveča odpornost vašega otroka do najrazličnejših bolezni in prehlada, najdemo pa ga v česnu, zeleni, svinjskih možganih, kostanju, ohrovtu, solati, zelju, špinači, jetrih, pomarančah in mandarinah, limonah, retkvici, orehih, čebuli, peteršilju, hrenu, paradižniku in jogurtu.

VITAMIN D je potreben za močne kosti in za borbo proti rahitisu. Našli ga boste v jeguljah, surovem maslu, telečjih možganih in srcu, gobah, ovsenih kosmičih, ribjem olju, posušeni polenovki, piščancih, sardinah in tunini.

Madeže na svetlih oblekah odstranimo s čistim alkoholom, na pisanih pa s salmiakom. Dobro je, če prej preizkusimo na majhni krpici, ali je barva stanovitna. Uspešno sredstvo je tudi kislo mleko. Madež v njem namakamo nekaj ur, nakar pridenemo mleku nekaj boraksa in madež zmencamo. Če tkanina še ni čista, jo zdrgnemo na umazanem mestu s špiritom.

Potenje rok lahko ozdravite

Obolenja kože, kar je tudi potenje rok, zelo vplivajo na našo zunanjost in dobro počutje, četudi niso globlji bolezenski pojavi. Rokovanje s starimi ali novimi znanci, ples in podobne družabne prireditve povzročijo pri ženi, ki se ji potijo roke, nervozno razpoloženje, kar seveda potenje še pospešuje. Prav tako je potenje rok lahko tudi velika zapreka pri delu in lahko celo onemogoči razna fizično-ročna dela.

Potenje rok zdravimo več ali manj z raznimi lekarniškimi zdravili. Lotion, ki vsebuje tanin in galun, zavzema pri tem prvo mesto. Zdravnik navadno predpiše tudi preparat, ki vsebuje formalin, toda tega moramo jemati zelo oprezno.

Poznamo tudi nekaj zelo preprostih stvari, ki ustavijo potenje rok za nekaj ur. Pri tem je najbolj važno pravilo, da se moramo varovati vsakega razburjenja. Držati moramo tudi strogo higieno vsega telesa, posebno še rok. Večkrat na dan si jih umijmo v topli ali mlačni vodi, dobro posušimo in prebrišemo z koščkom vate, ki smo jo namočili v kamfor-alkoholu.

Če greste za nekaj ur v družbo, na ples, v gledališče ali na koncert in želite, da bi se vam vsaj ta čas roke ne potile, namočite roke v vodo ki ste ji dodali nekaj galuna v prahu. Ta kopel bo za roke zelo koristna in ne bodo se vam potile.

Če si hočete potenje trajno pozdraviti, je najbolj priporočljivo obsevanje z X-žarki. Po navadi se že pri prvih obsevanjih pokažejo dobri rezultati. Zato je najbolje, da se posvetujete zaradi potenja rok z zdravnikom.

Dedek Mraz v Portorožu

Pripravljalni odbor za Novoletno jelko v Portorožu je sklenil, da bo dedek Mraz vabil mladino po šolah in vrtcih v območju občine na sejem, ki bo štiri dni v popoldanskih urah od 27. decembra dalje na lepem vrtu pred hotelom Palace in na katerem si bodo lahko otroci izbrali in kupili s prejetimi boni darove po želji. Naše zadruge, Lipa in druge gospodarske ustanove bodo v ta namen postavile lične stojnice v obliki raznih pravljic Ne bo seveda manjkalo tudi partizanskega taborišča, kjer bodo slišali otroci partizanske prigode, lutkovno gledališče itd. V nedeljo 27. t. m. popoldne pa bo po načrtu v veliki dvorani hotela Palace akademija, na kateri bo dedek Mraz preizkušal umetelnost naše mladine.

Prispevke za to prireditev bodo dala lokalna gospodarska podjetja, a ljudstvo v denarju in blagu, ki se bo po zadrugah prodajalo v korist Novoletne jelke. Darujmo torej čim več, da bo praznik naših otrok kar najlepši. O podrobnostih bomo še poročali. Vir.

Za Novoletno jelko bodo na Sežanskem obdarili vse otroke

Tudi letos se po vseh občinah intenzivno pripravljajo za Novoletno Jelko. Posebni iniciativni odbor ima nalogo, da pripravi in organizira obdaritev otrok po celem okraju. Odbor se je obrnil na razne ustanove in podjetja, da prispevajo za obdaritev. Med prvimi se je odzvala Tovarna Pletenin iz Sežane, ki je darovala 30 volnenih jopic za otroke, OLO je prispeval 50 tisoč din.

Prav taki odbori so tudi po občinah in vaseh. Tudi učiteljstvo se pripravlja, da bi Novoletno jelko praznovali z raznimi prireditvami in kulturnimi nastopi.

Okrajni odbor Zveze borcev in okrajni odbor Zveze vojaških vojnih invalidov pripravljata še posebno obdaritev revnejših otrok vojnih sirot iz NOB, v skupni vrednosti 300.000 din.

Žene iz Sežane so v soboto organizirale družabni večer s plesom in bodo čisti dobiček istega darovale za Novoletno jelko. J. V.

-6-

ZADEVA 1949

BOJAN ŠINKO

začel opazovati, so pod temnorjavo kožo zardela in se zmedla. Torej je šlo za ljubavne zadeve!

Na trgu so se dekleta sestajala s svojimi temnorjavimi ljubčki in z njimi roko v roki postopala pred prodajalci slaščic in drugimi stojnicami. Očividno se jim ni preveč mudilo, čas v tej deželi torej ni bil zlato. Sam pa mora hiteti v Singapur, svoji neznani usodi nasproti!

V gorskem zraku je prvič občutil tropski čar. Zato se je skoraj težkega srca vračal z ostalo družbo v avtu v Manilo in na »Yokohamo«. Na obeh straneh ceste so se bohotila z lijanami obrasla bananova in druga drevesa. Njihove veje so se šibile pod težo številnih sadežev. Na njih so se dolgočasile majhne opice, ki so vselej pobegnile pred truščem avtomobilskega motorja globlje v gozd. Kakor repate prebivalce otoka v gozdu na obeh straneh ceste, je tudi družbo z »Yokohame« začel moriti dolgčas. Potresovanje avtomobila je čez čas zazibalo potnike k prijetnemu počitku, telesa pa so se jim dobesedno kopala v znoju.

Kljub skoraj celodnevni zamudi zaradi utrudljivega in počasnega potovanja po tropski vročini so se izletniki še prerano vrnili na krov »Yokohame«. Popravilo ladje se je zavleklo za celih 48 ur dlje, kakor je računal kapitan. Ivana Oblaka je že začelo skrbeti, če bo do petnajstega avgusta prispel v Singapur. Polkovnik Kudrnjacev je namreč natanko izračunal čas njegovega potovanja. To je ugotovil takoj, ko je kupil v japonskem pristanišču Nagasaki, ki je bilo še močno razdejano od eksplozije druge ameriške atomske bombe leta 1945, vozni listek za »Yokohamo«. Od njegovega izkrcanja s sovjetske podmornice, — njenega imena niti ni vedel —, in do odhoda ladje so mu preostale le pičle tri ure časa, od katerih je potreboval dve za pešačenje do mesta in nato v pristanišče!

Komu naj brzojavi, da se je ladja v Manili zakasnila, da si ne nakoplje neprijetnih posledic?

Končno je poiskal kapitana, da bi zvedel za prihod ladje v Singapur. Kapitanov odgovor ga je pomiril. S pospešeno vožnjo bo ladja prispela na cilj petnajstega avgusta zjutraj, obenem pa bo opustila nameravani postanek v Sandakanu na otoku Borneo, kjer bi morala vkrcati tovor kafre. Sicer pa je že tako preobložena s tovorom iz Manile, da ne more ničesar več sprejeti, mu je v angleško-japonski mešanici pojasnil kapitan »Yokohame«.

Težek kamen se mu je odvalil od srca. Petnajstega avgusta bo torej v Singapuru!

Ko je sredi nemirne tropske noči odplula »Yokohama« iz manilskega pristanišča, je spal Ivan Oblak ali tokrat Stuart Mason v svoji kabini spanje pravičnega, ne da bi se mu sanjalo o dogodkih, ki ga še čakajo na njegovem v skrivnostno tančico zavitem potovanju.

6. poglavje

PLAVOLASA BELA DAMA IZGINE V TEMI

V Singapuru , vročem velemestu ob ekvatorju, je hladen veter zelo redek gost. Proti večeru štirinajstega avgusta 1949 je bilo ozračje v mestu popolnoma mirno. Nad cestami in trgi je ležala moreča soparica, ki je izvabila iz človeka znoj, tudi če je popolnoma negibno počival kjer koli v senci.

Iz neke restavracije v kitajskem delu mesta je že v mraku izstopila mlada, evropsko oblečena dama nakodranih svetilih las in kakor nebo modrih oči. V medlem svitu papirnate svetilke, ki jo smatrajo Kitajci kot znamenje sreče, jo je njen v umazane bombaževinaste cunje oblečeni kuli pravočasno opazil in se pripravil pred svojo rikšo za novo dirko po ozkih in slabo razsvetljenih ulicah.

Kdo je bila dama, ki ji ni manjkalo poguma, podajati se brez spremstva z neznanim kitajskim kulijem na tvegano pot po temnih in nevarnih pasti polnih ulicah kitajskega dela Singapura?

Ali je spadala med tiste redke pripadnice nežnega spola, ki ljubijo nevarno igro z lastno usodo in se igrajo z ognjem?

Svetlolasa dama je brez premišljevanja sedla v rikšo, ki se je s svojo človeško vprego odmajala v smeri proti pristanišču.

Razcapani in mršavi kuli je tekel s svojim belim tovorom mimo tistega dela pristanišča, kjer je bilo opaziti v temi mogočne obrise zasidranih ladij britanske flote. Dama z nebeško modrimi očmi ni niti trenila ob tem pogledu. Bila je zatopljena v svoje misli. O tem je pričalo njeno čelo pod svetlimi kodri in ostre črte, ki so se zarezale vanj. Kuli je brez prestanka tekel naprej, kakor da njegovo neznatno telo sploh ne bi poznalo utrujenosti. Luči so postajale vedno redkejše, dokler ni rikša izginila v popolni temi mrtvega konca pristanišča, kamor ne prodre odsev velemestnih luči in kjer prebivajo le še kuliji v svojih bornih domovih iz lepenke, stare pločevine, cemetnih vrečic, starih desk, drogov in raztrganih jader. Pri belem dnevu bi človek ugotovil, da je ni stvari na svetu, ki ne bi služila kitajskim kulijem v Singapuru in njihovim družinam za streho.

In v to zatohlo kitajsko pokopališče živih ljudi se je v okrilju teme podala svetlolasa bela dama!

Mogoče je bilo le dvoje: za svoj podvig je morala imeti zelo tehtne razloge, ali pa jo je zapustila pamet. Tako bi presodil vsak razumen človek pod soncem, belec ali Kitajec.

Požarnovarnostna služba in prostovoljno gasilstvo v koprskem okraju

V sredi meseca novembra ob zboru okrajne brigade prostovoljcev PAZ smo ugotovili, kako se je pri nas razširilo prostovoljno gasilstvo. Ob tej priložnosti se je zbralo iz vsega okraja nad 200 prostovoljnih gasilcev, kar je za naše razmere zelo razveseljivo dejstvo.

Gasilske prostovoljne organizacije, ki so bile ustanovljene pred 80 leti, so v vseh naših okrajih pri ljudstvu zelo priljubljene in uživajo velik ugled. To ni slučajno, če pomislimo, da mora biti dober gasilec predvsem fizično in moralno zdrav človek, požrtvovalen, discipliniran ter pogumen, kajti mnogokrat mora tvegati življenje zato, da rešuje vse, kar požar ali elementarna nezgoda lahko ogroža. Še večja in plemenitejša naloga je rezervirana gasilcu za primer vojne, kajti v vojnem času se njihova aktivnost razširi tudi na obrambo pred vsemi uničevalnimi sredstvi, ki jih sovražnik lahko odvrže na naše zaledje z namenom, da uničuje in zmanjšuje obrambno sposobnost naše domovine.

Uvodoma smo rekli, da v Sloveniji obstojajo društva že nad 80 let. Ko pa primerjamo to z našim stanjem, ugotovimo, da smo začetniki. Naj še omenimo, da smo imeli tudi na Koprskem nekaj prostovoljnih gasilskih društev v Dekanih ter v obalnih mestih. Ustanovljena so bila pred prvo svetovno vojno in po okupaciji razpuščena po nalogu fašističnih oblastnikov pod pretvezo, da predstavljajo nevarnost za režim.

Po osvoboditvi so se razmere bistveno spremenile. Naša oblast je organizacijam pomagala, seveda tam, kjer so že obstajale, prav tako so gasilci dali svoj delež pri obnovi in izgradnji. Naša zapuščena, požgana in zatirana Istra je terjala od nas vseh vse naše moči za obnovo podeželja, komunikacij, industrije in za izgradnjo kulturnih in zdravstvenih objektov.

Ko so bili glavni napori že za nami in smo zgradili objekte, ki predstavljajo milijonske vrednosti smo se leta 1952 začeli ukvarjati s prostovoljnim gasilstvom. Okrajni iniciativni odbor je iskal in našel vsestransko pomoč pri gasilski zvezi LRS in pri okrajni poklicni gasilski enoti, nakar je pričel s propagandnim delom. Začetek je bil res težak, vendar uspešen. Še v istem letu smo slavnostno ustanovili prvo prostovoljno gasilsko društvo v Dekanih. V naslednjem, letošnjem letu, je šlo delo še bolj od rok in danes imamo že sedem gasilskih društev, in sicer v Sečovljah, Kopru, Šmarjah, Piranu, Marezigah in Pučah kakor tudi celo vrsto prostovoljnih industrijskih gasilskih oddelkov.

Ta prvi uspeh je omogočil pripravljalnemu odboru organizacijo občinskega zbora gasilske zveze, ki je bil letos v oktobru.

Med naše najboljše gasilske oddelke štejemo oddelke iz Dekanov, Pirana in industrijski oddelek podjetja ex Arrigoni iz Izole, med najpožrtvovalnejše tovariše, ki pomagajo Okrajni zvezi pri vajah gasilcev pa lahko uvrstimo Hlade Cirila, Popek Jožeta, Dolče Domenika, Caharija Jožeta, vsi poklicni gasilci, in Gregorič Aleksandra, prostovoljnega gasilca iz društva Dekani.

Finančna sredstva za nabavo gasilske opreme in drobnega orodja je gasilska zveza prejela v obliki dotacije od OLO in v obliki prispevka Tržaške zavarovalnice. Ta pomoč je bila za naše splošne razmere zelo izdatna, a le ni mogla kriti velike potrebe našega golorokega gasilstva, ki potrebuje motorne brizgalne, s pripadajočimi napravami, vodne bazene in drugo. Zato je Okrajni ljudski odbor dal iniciativo za akcijo pri naših gospodarskih ustanovah, katere namen je zbrati sredstva za nakup vsega, kar potrebujejo naša gasilska društva. Minilo je šele nekaj dni in z veseljem beležimo, da so se že odzvala podjetja: ex Ampelea iz Izole, Narodna banka, Mlin Rižana in Mlekarna.

Prepričani smo, da ne bo izostalo nobeno podjetje in da bo naše gasilstvo deležno vsestranske pomoči naših delovnih kolektivov, prav tako smo prepričani, da bodo naši gasilci znali ceniti to tovariško pomoč, da bodo vestno opravljali z gasilsko imovino ter da se bodo usposobili za izvrševanje svojih nalog tako, da bodo v ponos našemu delovnemu ljudstvu in naši socialistični domovini.

K. K.

Šaljivec

(Nadaljevanje s 7. strani)

V trafiko je vstopil redar v spremstvu bosih dečkov. Zaukazal je molk in spregovoril: »Ste vzeli petdeset šilingov iz predala?« »Da, toda...« »To lahko poveste pozneje, zdaj greste z menoj.« In čeprav zmučeni in zlomljeni Laubner ni storil ničesar, kar bi vzbudilo sum, da se namerava redarju zoperstaviti, je le-ta dodal: »V imenu zakona ste aretirani.« Revež pač ni imel pogosto priliko izreči te zveneče in dostojanstvene besede.

Tako so Laubnerja privedli v urad in tam ga je uradnik, ker so ga prijeli na kraju samem, zaprl v občinsko drvarnico. Ne prošnje, ne protesti mu niso pomagali, neuspešni so bili tudi poskusi njegovih prijateljev, ki so ga hoteli rešiti. Pravica v Sv. G. je bila že preveč sestradana, da bi izpustila iz rok tak zalogaj. Občinski sluga, ki je bil obenem tudi ječar, je zaklenil vrata za Laubnerjem in odšel v gostilno. Tako ni mogel nihče priti do zapornika, niti uradnik, ki ga je ukazal zapreti. Zato se je kazal nepristopnega, držal se je zakona in strogih predpisov ter je lahko samo obžaloval, da ne more ničesar storiti.

Sluga, ki je bil obenem tudi ječar, je zaklenil vrata za Laubnerjem in odšel v gostilno. Tako ni mogel nihče priti do zapornika, niti uradnik, ki ga je ukazal zapreti. Zato se je kazal nepristopnega, držal se je zakona in strogih predpisov ter je lahko samo obžaloval, da ne more ničesar storiti.

Ljudje v mestu so o dogodku burno razpravljali in v nekaj dneh je Laubner zaslovel kot nevaren zločinec. Vse, kar je v Sv. G. v zadnjih dveh letih zmanjkalo, je fantazija meščanov, ki so dobrega letoviščarja v hipu zasovražili, strpala v žep tega častitljivega človeka. Iz klepetanja je nastala veriga, v katero so lahko lepo vključili razne obroče, ki so naredili okoli gospoda Laubnerja pravi mit.

Kaj pa je preživel obtoženec v svoji pretreseni notranjosti, kakšne so bile grozne misli, ki so ga privedle do tega, da se je v zaporu obesil na oknu svoje naramnice, tega ni vedel nihče. Morda je mislil, da se ne bo mogel oprati sumnje, ki je padla nanj, morda je slišal glas svoje žene, ki je demonsko glasno vpila: »Ti, s tvojimi prekletimi, idiotskimi šalami!« Pravijo tudi, da so v občinski drvarnici v Sv. G. podgane in prav te živali so se Laubnerju strašansko gnusile. Nekateri so poskušali pojasniti to dejanje s pomočjo »nočnih misli«, ki so obiskale zapornika. Najbolj verjetna pa je domneva, ki so jo postavili poznavalci Laubnerjevega duševnega življenja: obupal je zaradi spoznanja, da ljudje ne razumejo več šale. Ugasnila je luč, s katero je sam razsvetljeval cesto, stemnilo se je in ni se mogel več znajti. Šale, ki so bile v njem, so se sprevrgle v gnilobo, ki mu je razjedala dušo. Verjetno se mu je prikazala slika sveta, s katere je odpadel ves omet in kar je ostalo je bilo tako surovo, mrzlo in grdo, da ni hotel več živeti. Seveda so bili tudi taki, ki so kljub vsemu dvomili, da je imel Laubner čisto vest in so mislili, da je bil listek, ki ga je pustil, »Sem nedolžen«, le njegova poslednja šala.

ŽELIŠ NAROČITI Z NOVIM LETOM

„LJUDSKO PRAVICO-BORBO"?

Izpolni in pošlji na upravo časopisa, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Podpisani .....

iz ..... ulica ..... štev. .....

se narečam na dnevnik »LJUDSKA PRAVICA - BORBA« in prosim, da mi ga od ..... redno pošiljate. Naročnino bom poravnal po inkasantu, v upravi, v podružnici, po pošti.
(neustrezno črtati)

Kraj in datum .....

Podpis poverjenika: Podpis naročnika:

OBJAVE

Na podlagi 13. in 58. člena zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov z dne 8. julija 1952 in zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov z dne 18. septembra 1953, ki sta bila razširjena na okraj Koper z odredbo komandanta Vojaške uprave JLA št. 33/52, izdaja občinski ljudski odbor Koper—okolica

ODLOK
O RAZPISU NADOMESTNIH VOLITEV

I.

Razpisujejo se nadomestne volitve v I. volilni enoti občinskega ljudskega odbora Koper—okolica, ki obsega naselja Valdoltra, Gazel, Debeli rtič, Bebeša, Kavarjola, Sv. Nikolaj, Bužarji in Monte Moro, ker je prenehal mandat Fontanotu Mariju, odborniku občinskega LO Koper—okolica, ki se je zaradi preselitve v drugi kraj odpovedal mandatu.

II.

Nadomestne volitve bodo v nedeljo 20. decembra 1953.

III.

Ta odlok stopi v veljavo takoj in se objavi na krajevno običajen način v volilni enoti št. I.

Koper, dne 14. novembra 1953.

Predsednik: Vatovec Ernest l. r.

Dne 17. 10. 1953 smo NAŠLI OSLA. Lastnik naj se javi pri tov. Zonta Ernestu v Kopru, Ulica sv. Jakoba 8.

V soboto 12. 12. 1953 ob 19. uri je bil IZGUBLJEN OTROŠKI PLAŠČ. Prosimo poštenega najditelja, da ga vrne na Mestni ljudski odbor Koper, tajništvo.

„Svobode" . . .

(Nadaljevanje z 8. strani)

V Pomjanu nekoč niso bili brez petja, sedaj pa spi njihov pevski zbor spanje pravičnega, ker nimajo pevovodje. V Kortah je stvar nekoliko drugačna. Imajo dramsko družino, pevski zbor, radi pa bi imeli tudi svojo godbo, a ni dovolj denarja za glasbila.

Portorož je poleti zelo živahen, zaradi turistične sezone namreč. Pozimi je v Portorožu v turističnem pogledu mrtvilo, za kulturnoprosvetno delo pa velja to za vse leto. Podobno je tudi v Piranu, kjer imajo sicer ljudsko univerzo in knjižnico.

In Izola? Pevski zbor deluje. Ni mogoče reči, da je brez volje in da se ne trudi dovolj. Pravijo, da se bodo po občnem zboru pogoji za delo zboljšali. Preje, ko smo govorili o »Svobodah«, smo pozabili na Izolo. Toda tudi tukaj manjka v njenih vrstah delavstva, ki ga je v Izoli na pretek. Zapišimo še to, da deluje v Izoli tudi knjižnica.

Bližamo se zopet Kopru. Danes še ni znano, ali se bodo Semedelčani združili v kulturnoprosvetnem pogledu s Koprom, ali bodo še dalje ubirali svojo pot. V Semedeli so ustanovili letos tamburaški zbor, toda poleti so bili dijaki na počitnicah in glas strun je čez poletje zamrl. Upajmo, da bo sedaj bolje.

Za konec še društva, ki životarijo samo na papirju. To so Koštabona, Puče, Vanganel in Tinjan. Skromna izjema so Puče, ki se »ponašajo« z eno prireditvijo. Sicer prirejajo ob praznikih razne proslave, toda o načrtnem delu ni ne duha ne sluha. Zopet smo v Kopru in naš sprehod po vaseh je končan. —o

10%POPUSTA 10% POPUSTA

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

LIPA

V KOPRU

OBVEŠČA, DA BO OD 20. DO VKLJUČNO 31. T. M. ZNIZALA CENE VSEM KNJIGAM, RAZEN SOLSKIM, ZA 10 ODSTOTKOV.

POHITITE Z NAKUPOM OB TEJ LEPI PRILOŽNOSTI ZA OBDARITEV OB NOVEM LETU!

LIPA, Koper
s poslovalnicami v Kopru, Izoli, Piranu in Portorožu

Da, singapurski Kitajci! Že pred drugo svetovno vojno je predstavljal kitajski živelj petinsedemdeset odstotkov singapurskega prebivalstva. To niso mačje solze, zlasti ne za Britance, singapurske gospodarje, odkar je zapihal po uspešni Mao Tse Tungovi revoluciji v nekdanji deželi nebeškega carstva popolnoma nasproten veter od Čangkajškove politike

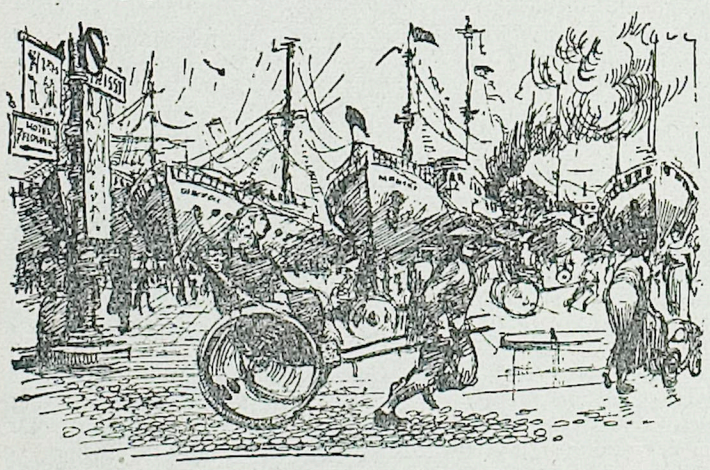

Kitajska je bila od zdavnaj preobljudena dežela. Leto za letom so romali stotisoči in milijoni Kitajcev iz svoje domovine, ki ni imela dovolj riža za vse svoje sinove in hčere, proti jugu.

Skoraj sleherna ladja, ki je priplula s kitajske obale, je pripeljala v Singapur kitajske »priložnostne delavce«, odkoder so se razširili po Britanski Malaji, Sumatri, Javi in končno tudi po tisočerih otokih Južnega morja. Tudi v najbolj oddaljenih in najsamotnejših pokrajinah so bili kitajski prekupčevalci tisti, ki so »divjake« skozi dolga desetletja zalagali z blagodatmi civilizacije, kot so vžigalice, petrolej in bombaževinaste tkanine. Kitajski prekupčevalci so v trgovini na drobno popolnoma izpodrinili belce od Sumatre do Havajskega otočja, od Filipinov do Tahitija. Vsi ti trgovčiči, ki so se skoraj dosledno poročili z ženami iz plemen, pri katerih so hoteli zaslužiti svoj denar, so se vračali pozneje v Singapur kot revna, zaničevana bitja. S seboj niso prinesli ničesar razen brezmejne ravnodušnosti do zatiranja in zaničevanja, poleg nezaupanja in neusmiljene brezobzirnosti, ki je značilna za vse dežele, podobne Kitajski, kjer je borba za vsakdanji kruh že stoletja na dnevnem redu. Premnogi kitajski bogataš, — bankir ali veletrgovec —, je priromal v Singapur kot umazani kuli in se v prav kratkem času visoko povzpel na družbeni lestvici ter pozabil na svoje nekdanje sotrpine.

Polagoma in skoraj neopazno so se Kitajci polastili celokupne trgovine na drobno tudi na najbolj oddaljenih otokih Južnega morja. Večina kitajskih priseljencev pa se je morala preživljati na druge načine, tako tudi kuliji v Singapuru.

Kako malo je potrebovala ta skromna človeška vprega za svoje preživljanje! Svoje domove so si gradili kuliji iz nič — iz odpadkov brez vrednosti. Ni jim bilo treba plačevati najemnine, preživljali pa so se z vsem, s čemer ne hranijo Britanci niti svojih psov. Kratke bombaževinaste hlačke in životec iz iste tvarine sta jim zadostovala za vse leto. Njihove žene morajo delati do smrti, njihovi otroci in oni sami prav tako — dokler ne omagajo. Noben človek iz belega sveta ne bi prenesel njihovega življenja, tega nad vse bednega životarenja pod strehami iz lepenke in stare pločevine. Tudi kuliji so umirali, toda množili so se hitreje in življenje je kljub bedi zmagovalo nad smrtjo.

Priseljencev iz dežele nebeškega carstva se niso mogli otresti niti na Filipinah, niti v malajskih državah, niti v Holandski Indiji, niti drugod, kjer so se pojavili kot kobilice pri Burih v Južni Afriki v prejšnjem stoletju. Božja šiba — bi rekli Buri, če bi živeli v času kitajskega priseljevanja v teh krajih. Sicer pa bi se na en mah zrušil ves ta čudoviti sistem kupovanja domačega in prodaje tujega blaga, če bi Kitajci izginili, kakor so se pojavili. In nihče ne bi imel večje škode kot belci, ki si ne bi pridobili prav ničesar pri tem poslu, pri katerem se je marsikateri z vsakim novčičem računajoči in skromni Kitajec povzpel do zavidanja vrednega blagostanja. Tako so postali Kitajci v tropskih krajih nenadomestljivi posredniki med belim in rjavim svetom.

— — —

Ura v stolpu singapurske mestne hiše je udarila polnoč. Ozračje nad pristaniščem in mestom je bilo prav tako mirno kot ob mraku. Soparica ni niti za las popustila. Iz teme mrtvega dela pristanišča, kjer je obupno zaudarjalo po nesnagi, so se izluščili obrisi kulija in rikše, v kateri je po večernem mraku sedela zagonetna svetlolasa bela dama z nebeško modrimi očmi in kakor češnje rdečimi ustnicami. Sedaj je bila rikša prazna in kuli je tekel, ne da bi pokazal najneznatnejše znake utrujenosti, venomer najprej proti pristanišču, kjer je bila zasidrana britanska flota.

Kuli je tekel naprej, ne da bi se v temi sploh ozrl na podrtijo iz lepenke, stare pločevine in zakrpane jadrovine, v kateri je počivala njegova številna družina. Povsod je vladala mrtvaška tišina, ki jo je motilo le udarjanje kulijevih bosih nog ob tla, ropotanje prazne rikše in oddaljeni pasji lajež.

Tajinstvena bela dama je skrivnostno izginila v temi mrtvega dela pristanišča, kuli pa se je vračal s prazno rikšo mimo svojega doma v mesto in brez prestanka tekel naprej, naprej...

7. poglavje

BREZ KRINKE

Petnajstega avgusta ob devetih zjutraj je sedel Ivan Oblak, oziroma Stuart Mason, kakor je pisalo v njegovih papirjih, v zajtrkovalnici hotela »Kraljica Viktorija« v Singapuru. Čital, ali bolje rečeno strmel je v neko knjigo,

TELESNA VZGOJA • ŠPORT • ŠAH

Jugoslovanski waterpolisti „nekronani prvaki sveta“

DRŽAVNA NOGOMETNA REPREZENTANCA NA VRHU EVROPSKE LESTVICE

Doslej največji športni uspeh sploh smo dosegli Jugoslovani v waterpolu. Naši waterpolisti so se že več let trdo borili za najvišje mesto na svetovni listi najboljših ekip. Letos so si v Nimwegenu osvojili prvo mesto, ki jim ni ušlo niti na »Coppa d'Italia«. Oboje nam je dokončno potrdilo, da so naši waterpolisti najboljši med najboljšimi. Lahko celo trdimo, — kakor so se izrazili Avstrijci ob gostovanju naše ekipe na Dunaju, da je Jugoslavija »nekronani svetovni prvak« v waterpolu. Vsekakor laskavo priznanje, ki pa je popolnoma zasluženo.

Skupno je naša waterpolo reprezentanca odigrala letos 14 tekem (od tega 2 B reprezentanca in 2 mladinci), ki jih je vse odločila v svojo korist z razliko v golih 93:33.

Od prve meddržavne tekme, ki jo je naša reprezentanca odigrala na balkanjadi v Splitu 1946. leta, pa do zadnjega letošnjega srečanja z Avstrijci na Dunaju so naši waterpolisti odigrali 71 tekem, od tega odrasli 62 in mladinci 9. Med temi 71 tekmami smo zabeležili 53 zmag, devetkrat smo bili premagani in prav toliko iger smo igrali neodločeno. Med 17 državami, s katerimi smo doslej igrali, so nas premagale le štiri in sicer Madžarska, Italija, Nizozemska in Švedska. Negativno bilanco imamo edinole proti Madžarski, neodločeno pa z Italijo in SZ. Seveda gre negativna bilanca predvsem na račun prvih povojnih let, danes bomo pa že morali braniti mesto, na katero smo se povzpeli.

Tudi letošnja bilanca naše nogometne reprezentance je uspešna. Izmed sedem tekem, ki jih je naša državna reprezentanca igrala, je na šestih zmagala, eno pa je igrala neodločeno. Gol razlika znaša 18:7 v našo korist. Razen tega je mlada reprezentanca gostovala v Indoneziji, kjer je odigrala pet tekem in doesgla pet zmag. Tudi na uradnem srečanju z reprezentanco Indonezije v Djakarti je naša mlada reprezentanca zmagala z 2:0.

Jugoslovanska nogometna reprezentanca je pred vojno končala tri sezone neporažena, po osvoboditvi pa do letos eno in sicer l. 1946. Če gledamo v celoti, je bilo letošnje leto eno izmed najuspešnejših po osvoboditvi. In če upoštevamo še vse druge okoliščine in presodimo vrednost našega nogometa, potem lahko mirno rečemo, da je bil naš nogomet letos na vrhu evropske lestvice. Za največje letošnje uspehe lahko štejemo vsekakor zmage nad Walesom, Francijo in Belgijo, kajti to so nasprotniki, ki sodijo v najboljši razred.

Nogometna pomlad pred zimo . . .

... je nastopila v I. zvezni ligi, kjer se je v nedeljo spoprijelo na zelenem polju vseh 14 najboljših jugoslovanskih klubov v prvem pomladanskem kolu. Prvo nedeljo pomladanskega dela nogometnega prvenstva Jugoslavije, ki pa je bilo odigrano tokrat še pred zimo, vremenoslovci prirediteljev niso pustili na cedilu. Kako bo v prihodnje, — je seveda drugo vprašanje.

Trije vodeči Partizan, Dinamo ter Hajduk so ostali po nedeljskih srečanjih krepko v vodstvu (zaostalo tekmo jesenskega dela med Hajdukom in Spartakom so dobili z minimalnim rezultatom 1:0 Hajdukovci in se tako povzpeli na tretje mesto pred Crveno zvezdo), Odred pa se je rešil zadnjega mesta. Partizan je premagal v Beogradu Lokomotivo z 2:0 (1:0), Dinamo je pregazil v Zagrebu borbene Sarajevčane, s katerimi doslej ni imel mnogo sreče, s 5:0 (1:0), Hajduk pa je z zmago nad BSK s 3:1 (2:1) ponovno dokazal, da se na domačem terenu ne da ugnati v kozji rog.

Nas je posebno razveselila vest, da je Odred upošteval nauk iz jesenskega dela, saj je na vročih osijeških tleh iztrgal svojemu večnemu rivalu Proleterju pol izkupička. Rezultat tekme je bil namreč 1:1 (0:0). Strelec edinega gola za Ljubljančane je bil Polde Hacler, za domače pa branilec Majer z bele točke na 11 m. Ostale tekme so se končale z naslednjimi rezultati: Spartak—Vardar 0:0, Rabotnički—Vojvodina 0:1 (0:0), Crvena zvezda:Radnički 2:0 (2:0). Vrstni red po tem kolu je tale: Partizan 23, Dinamo 22, Hajduk 22, Crvena zvezda 21, Vojvodina 20, Spartak 16, Proleter 13, Vardar 11, BSK 11, Sarajevo 10, Radnički 9, Lokomotiva 6, Odred 6 in Rabotnički 6.

Pojutrišnjem bodo na sporedu II. povratnega kola naslednja srečanja: Dinamo:BSK, Sarajevo:Partizan, Lokomotiva:Radnički, Crvena zvezda: Proleter, Odred:Spartak, Vardar:Vojvodina in Hajduk:Rabotnički.

PIRC PRISTAL POLEG FUDERERJA IN RABARJA NA PRVEM MESTU

Deveti jugoslovanski šampionat v šahu je za nami. Le redki slovenski prijatelji šaha so pred dnevi še upali, da bo naš velemojster Vasja Pirc požel končni uspeh. Toda tokrat je svojo iznajdljivost, duhovitost in »pirciznosto«, kot je zapisal neki slovenski dnevnik, združil z vztrajnostjo in borbenostjo, česar smo na povojnih turnirjih pri njem zelo pogrešali. S to vrlino je presenetil prav vse — i svoje nasprotnike i ljubitelje šahovske igre ter slovenskega šaha. Ostala dva naša ožja rojaka Preinfalk in Puc nista mogla poseči v vrstni red najboljših.

Žal nam prostor ne dopušča, da bi danes omenjali potek zadnjih in odločilnih kol, zato prinašamo le končno stanje:

1.—3.: Pirc, Rabar, Fuderer 11,5; 4.—6.: Gligorič, Janoševič in Milič 10,5; 7.: Nikolac 10; 8.—9.: Nedeljkovič in Djuraševič 9,5; 10.: dr. Trifunovič 9; 11.—12.: Matanovič in Udovčič 8,5; 13.: Marič 7; 14.: Dimc 6, ; 15.—16.: Preinfalk in Bogdanovič 5,5; 17.: Puc 5; 18.: Bulat 2,5.

***

NORVEŠKI SMUČARSKI TRENER PER THYNES V SLOVENIJI

Pred dnevi je prispel v Ljubljano norveški smučarski trener in znani skakalec Per Thynes, ki bo vadil naše smučarje-skakalce. Zanimivo je, da je Thynes kot 13-letni fant skrivaj nosil jugoslovanskim ujetnikom hrano v ujetniško taborišče blizu njegovega rojstnega kraja.

Thynes je ob prihodu v našo domovino poudaril, da je suhi trening za skakalca nadvse važen. Thynes je tudi navdušen atlet, telovadec in nogometaš. Kakor znano, jugoslovanski skakalec št. 1 Janez Polda zaradi bolezni ne bo več nastopal.

***

AURORA ZMAGUJE

Koprska Aurora je v nedeljo visoko porazila v tekmi za prvenstvo Slovenije Jesenice s 5:0 (2:0). Že sam rezultat nam pove, da je bila Aurora v popolni premoči. Jeseničani niso pokazali nič posebnega. Gole so dosegli Ramani v 12., Turčinovič v 20. in 52. minuti ter Favento v 58. in 78. minuti.

Tudi zaostala tekma slovenskega prvenstva, ki je bila odigrana preteklo nedeljo, se je končala z zmago Aurore 3:2. Tokrat je bila žrtev razpoloženih Koprčanov Postojna.

IZDAJALSKA PAPIGA

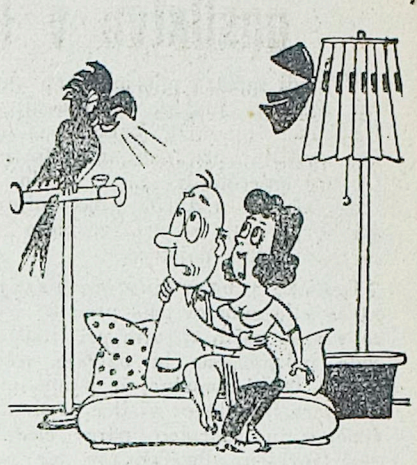

»Janko, ljubim te! — Mirko, ljubim te! — Peter, ljubim te! — Stanko, ljubim te! . . .«

RADIO KOPER

Najvažnejši programi od 19. decembra do 26. decembra.

SOBOTA 19. 12.: 14.40 Slovenski zbor iz čitalnice; 17.00 Emisija za JLA; 17.30 Jugoslovanske narodne pesmi; 18.15 Pisan zabavni spored izvajajo plesni orkestri Radia Zagreb in Radia Beograd s svojimi solisti. — 22.00 Z mikrofonom po Primorski: Bovec. — NEDELJA 20. 12.: 9.20 Mladinska oddaja: »Pravljica o Petru Panu«, pogovor s pionirji; 16.00 Pojo pevski zbori s Primorskega in Tržaškega; 16.30 Promenadni koncert lahke, zabavne in revijske glasbe; 20.00 Iz opernega sveta. — PONEDELJEK 21. 12.: 11.30 Našim ženam; 14.30 S filmskega platna; 17.30 Po Jugoslaviji v pesmi in plesu; 18.15 Iz pisane bisage, za dobro voljo. — TOREK 22. 12.: 14.30 Kulturni razgledi; 17.00 Emisija za JLA; 18.15 Koncert violista Srečka Zalokarja, pri klavirju Jelka Suhadolnikova. Na sporedu so skladbe slovenskih avtorjev; 18.38 Glasba iz filma »Ljubezen je lepa«; 20.00 Johann Strauss: »Tisoč in ena noč«, operета. Izvajajo solisti, zbor in orkester Radia Berlin p. v. Otto Dobrindta. — SREDA 23. 12.: 11.30 Šolska ura: »Prvič na morju; 14.30 Od Triglava do Jadrana; 14.40 Slovenski smo fantje ob Dravci doma, pisan šopek koroških narodnih; 18.15 G. Rossini: uvertura k operi »Semiramis«; 21.00 S knjižne police: Thomas Hardy: »Čista žena«; 21.30 Festival zabavne glasbe v izvedbah jugoslovanskih zabavnih in plesnih orkestrov. — ČETRTEK 24. 12.: 14.30 Javna tribuna; 14.40 Domači zvoki; 17.00 Za razvedrilo igrata orkestra X. Cugat in H. James s svojimi solisti; 17.43 Slovenske narodne plese igra kmečki trio; 18.30 Glasbena kronika. — PETEK 25. 12.: 11.00 Dopoldanski koncert opernih melodij; 14.30 Obzornik; 14.40 »Škrinja narehova, 'jubca bolehova« in druge tržaške narodne. 18.28 Nekoč in danes, pisan spored lahke in zabavne glasbe; 21.00 Slušna igra: Linhart: »Matiček se ženi«; 22.00 Pisan spored zabavne in plesne glasbe. Sodeluje ljubljanski plesni sekstet.

ŠPORT PO SVETU

MADŽARSKA — ZMAGOVALEC

V nedeljo sta se v Genovi srečali v zadnji tekmi za srednjeevropski pokal reprezentanci Italije in ČSR. Zmagali so domači z rezultatom 3:0 (2:0). Strelci so bili Cervatto, Ricagni in Pandolfini. Sodil je belgijski sodnik Bauwens. Po tej zadnji tekmi je na prvem mestu tabele Madžarska z 11 točkami, druga ČSR z 9, tretja Avstrija z 9, četrta Italija z 8 in zadnja Švica s 3 točkami.

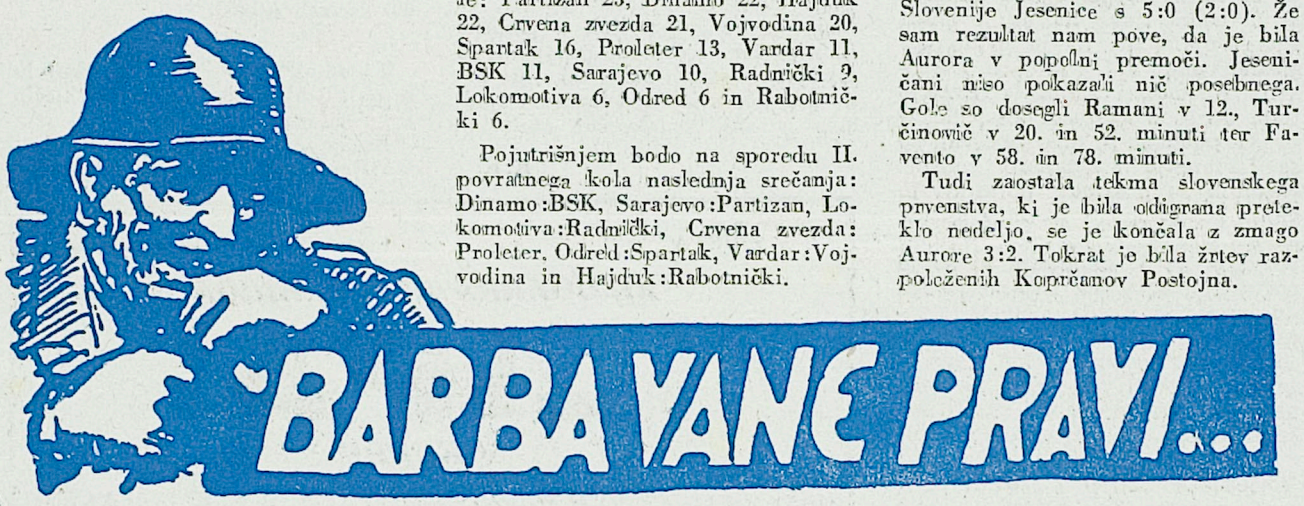

Ta teden sem hotel iti v Idrijo, pa so me ljudje že v vlaku opozorili, da se sedaj v to blokirano mesto po »novem« avtobusnem voznem redu potuje skozi Ljubljano. To je veliko ceneje, kakor če bi moral ves dan posedati v dolgočasnem Logatcu. Oba ljubljanska avtobusa sta namreč zelo natančno preračunala minute, tako da ti jo prav pred nosom popihata iz Logatca. Konkurenca med vlakom in avtobusom je tu dosegla višek. Zmagal je avtobus. Zadeva skupnosti in ljudskih potreb v gospodarskih vprašanjih nikakor ne sme igrati vloge.

Z žlikrofi pa v nedeljo ni bilo nič, ker sem moral v Ljubljano na neko zborovanje, ki je trajalo ves dan. Pri SAP so mi potem povedali, da je Idrija ob nedeljah blokirana in da se bom v Idrijo lahko odpeljal šele v ponedeljek popoldne. Kar sapo mi je vzelo, ko sem to zvedel. Veste, da so žlikrofi delikatna jed. Ko sem končno le prišel v Idrijo, sem takoj zavil na Turistični urad, da mu čestitam, ker »tako skrbi« za tujski promet. Letos je na primer dosegel ta »napredek«, da so ob nedeljah Idrijo blokirali. Res srečni Idrijčani, da imajo v svoji sredi Turistični urad! Ves potan sem jo mahnil še na mestni LO, kjer so mi pojasnili, da avtobusi niso njihova zadeva. »Ja,« sem vzel na znanje, »saj se nekateri funkcionarji itak vozijo z avtotaksijem v Ljubljano. Če je ravno sila, seveda . . .«

Ko sem se vrnil v Koper, sem se hotel okopati v hotelu »Triglav«, pa bi bil kmalu — pošteno in nedolžno zmrznil . . . Ves poln tistih prijetnih občutkov tople vode sem se vlegel v kopalno kad in čakal. Mislite, da sem kaj dočakal? Kaj še! Daj, daj, mrzle vode na Vaneta, da ga bo enkrat za vselej »pasala« želja vlačiti ljudi po »cajtngah«, so si mislili. Jaz pa nisem odnehal in sem »pacal« mojo staro kožo, da je postala že višnjevo siva. Upal sem, da se jim bom končno le zasmilil. Ko le ni bilo nič, sem skočil ven, se obrisal in oblekel ter ušel iz te mučilnice — oprostite, kopalnice . . . Pred hotelom sem tako močno kihnil, da bi bila sapa kmalu odnesla tiste zelene zidove. Sklenil sem: V »Triglav« pa že nikoli več! Rajši poleti — na Triglav.

Na cesti me je dobil kompare Bepi in me kar zavlekel k izložbenemu oknu ženskih »delikates«. Pokazal je na dve mladi pupi in dal znak, naj poslušam. Napel sem tista dva mahedrava krhlja, ki mi jih je mati ob rojstvu pripopala na glavo, in slišal:

»Kako lepa ‚vetrina'!«

»Pogledi tisto ‚kotolo'. Jaz sem včeras ‚komprala' a en ‚vestit'.«

»Kaj, tisto ‚štraco' da si vzela! Si ‚matasta', da mečeš ‚šolde' proč za tako ‚robo' . . .«

Bepi mi je pomenljivo pomežiknil in zavlekel za ‚kanton' Taverne:

»No, Vane, kaj praviš na to?«

»Kaj naj rečem. Ti dve ‚pupi' in še polno drugih dobesedno uporabljajo dvojezičnost.«

Slišal sem, da je ureditev ceste, ki pelje od koprskih vrat do podjetja »Fructus« stala težke tisočake. Nič ne rečem, da je to napačno, nasprotno: vse priznanje tistim, ki so za to poskrbeli. Toda . . .? Poleti je bilo tu še precej v redu in čisto, sedaj pa . . . Skoro da ne vem, kaj delajo tisti, ki jim je zaupana čistoča. Po trotoarju za pešce in zadaj za njim je polno kamenja, na kamenitih klopeh pa ostanki jedi, papirja in druge šare. Ali mogoče pometači nimajo metel, ali pa jih pozabljajo doma. To pot sem vzel metlo jaz. Mogoče bo kaj zaleglo?

Ker sem že pri nesnagi, bom malo »popeglal« še snago. Neka tovarišica mi je takole pisala: »Prosim, da vtaknete v vašo torbo pleskarje v Kopru. Tri dni zaporedoma sem jih vabila, da bi prišli pobelit stanovanje. Po treh dneh so prišli in zmerili stene. Sedaj pa jih čakam že teden dni, a pleskarjev — »od nikoder ni . . .«

Res sem v zadregi, kaj naj naredim! Aha! Že vem. Pleskarje v torbo. Tako, so že notri. Ali naj sedaj tako napravim kot tisti kmet, ki je volka ujel v vrečo in mu potem z gorjačo izpraši kožuh? Če se ne bodo poboljšali, bom kar poklical obe tovarišici in še koga zraven . . . Za gorjačo pa bo poskrbel »Bor« . . .

»Naj živijo vsi novatorji in iznajditelji!« sem vzkliknil, ko sem oni dan zvedel tole zanimivo trgovinsko zgodbico s Škofij:

V trgovini že nekaj dni prodajajo ljudem en kilogram dobre »paste« *po nižji ceni* in en četrt kilograma slabše »paste« *po višji ceni* . . . Ob tej novici me je zapustila še tista »metamatika« (ne: mati matika) ki sem jo nekdaj znal. Ali je to mogoče? Seveda je! Saj na svetu ni nič nemogočega, tako so nas učili v šoli. Tega se v trgovini na Škofijah zelo natačno držijo.

»Veste kaj,« sem svetoval ljudem, »to je posebne vrste trgovska logika. Če se ji hočete privaditi, prav. Saj vas je vendar več sto. Jaz bi se ji uprl, tudi če bi mi ti vaši trgovci potem dali ‚ovek'.«

Tako mislim, da sem za danes dovolj nabasal torbo, Želim vsem na Tolminskem, da bi za Novo leto dobili sneg, Ljubljančanom meglo, Koprčanom pa sonce, da bi jim posušilo tiste mastne ulice, ker jih sami ne morejo.

Vaš Vane.

Reklama in šport

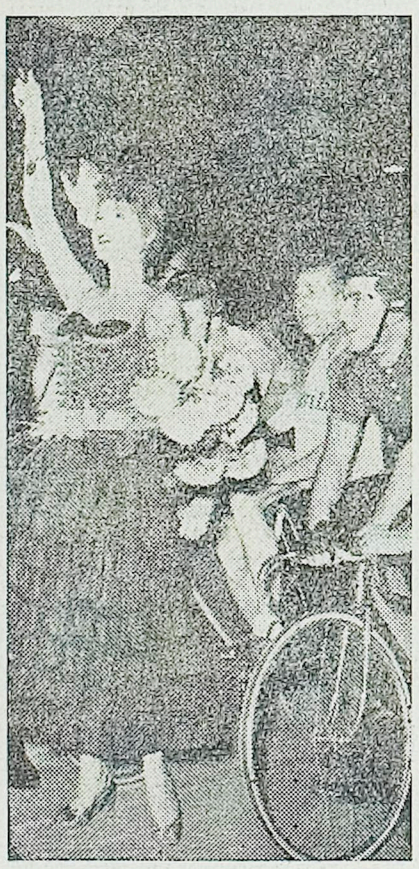

V kapitalističnem svetu kaj radi izkoriščajo šport v reklamne svrhe, včasih tudi za filmske igralke. V kolikor je to v skladu z znanim rekom »Zdrav duh v zdravem telesu«, je seveda stvar zase. Na naši sliki pa vidimo, kako daje nemška filmska igralka Eva Bartok znak za štart šestdnevne monakovske kolesarske dirke. Ker ji je pištola odpovedala, si je pomagala z zastavico. Reklama — za šport, ali za Evo Bartok?

OBVESTILO

Z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Koper št. 5039/1 z dne 27. julija 1953 je bila ukinjena in je prešla v likvidacijo ustanova s samostojnim financiranjem DIJAŠKI DOM v Portorožu.

Vse upnike poziva, da v roku 30 dni po objavi tega obvestila prijavijo svoje zahteve likvidacijski komisiji, dolžniki pa naj v istem času poravnajo svoje dolgove.

Po tem roku bomo smatrali knjigovodstveno stanje za pravilno, proti dolžnikom pa bomo povzeli ustrezajoče ukrepe. Terjatev po poteku roka ne bomo več upoštevali.

Za likvidacijsko komisijo:
Tavčar Ljudevit
internat Pomorske srednje šole
Piran

ŠTOKOVIČ Filomena, rojena dne 13. 12. 1900 pri Sv. Antonu št. 45, pošta Dekani, je izgubila osebno izkaznico, izdano od občinskega ljudskega odbora Dekani, in jo proglaša za neveljavno.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Milko Štolfa — Tiska tiskarna »Jadran« v Kopru
Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica 26, tel. 170, poštni predal 2 — Številka tekočega računa pri Narodni banki v Kopru 657-T-162
Letna naročnina 500 din, polletna 250 in četrtletna 130 din